

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

**ΣΧΟΛΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
(ΠΕΔιΣ)**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ»**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ Ι. ΠΑΛΛΑ**

**ΘΕΜΑ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ:**

**Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(Σ.ΕΠ.Ε.)**

**Ε Π Ι Β Λ Ε Π Ω Ν
Καθηγητής Παντελής Σκλιάς
Πρόεδρος ΠΕΔιΣ**

ΚΟΡΙΝΘΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Περίληψη

Η παρούσα εργασία, ξεκινώντας με αφετηρία την παρουσίαση του ρόλου και της δράσης των Ελεγκτικών Σωμάτων της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης στο πλαίσιο άσκησης και εφαρμογής της Δημόσιας Πολιτικής, επικεντρώνει τελικά το ενδιαφέρον της στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Η εξέταση του ρόλου των Ελεγκτικών Σωμάτων με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά των τελευταίων, συμβάλλει στην τυποποίηση μιας αρχικής τους κατάταξης ως φορέων άσκησης Δημόσιας Πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται το Σ.ΕΠ.Ε., ως μια ιδιαίτερα χαρακτηριστική περίπτωση Σώματος Επιθεώρησης, λόγω του πολύπλευρου ρόλου του και του ευρέως πεδίου δράσης του.

Η αξιολόγηση της λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε. οδηγεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων, αναφορικά με την αποτελεσματικότητά του. Στη βάση των συμπερασμάτων αυτών, εξετάζονται οι προοπτικές εξέλιξής του και προτείνονται νέα μοντέλα λειτουργίας προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και της ενδυνάμωσής του, με απώτερο στόχο την ουσιαστική εκπλήρωση του ρόλου του και τη μεγιστοποίηση της προσφοράς του στον ιδιαίτερα κρίσιμο, επίκαιρο και νευραλγικό τομέα της εργασίας και εξ' αυτού στο δημόσιο βίο.

Η εργασία μέσω της αντιπροσωπευτικής περίπτωσης του Σ.ΕΠ.Ε., σκοπεύει στην κατάδειξη της αποφασιστικής συνεισφοράς των Ελεγκτικών Σωμάτων προς την κατεύθυνση εξυγίανσης της Δημόσιας Διοίκησης προς όφελος διοικουμένων και πολιτείας, ενώ ως κεντρικό ερώτημα προβάλλει τον τρόπο αναβάθμισης του ρόλου και της λειτουργίας των Σωμάτων, μέσω υιοθέτησης και εφαρμογής νέων μοντέλων άσκησης Δημόσιας Πολιτικής.

Τα βασικά συμπεράσματα της εργασίας στηρίζονται από μεθοδολογική άποψη στη διερεύνηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, την πρωτογενή έρευνα και την εκτίμηση των αντίστοιχων κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων.

Λέξεις – κλειδιά : Δημόσια Πολιτική, Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικά Σώματα, Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Επιθεωρητές, Εργασιακές Σχέσεις, Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία.

Summary

This work, starting as from the presentation of the role and activity of the Auditing Bodies of the Greek Public Administration in practice and implementation of Public Policy, finally focuses on the Hellenic Labour Inspectorate (SEPE) of the Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity.

The examination of the role of Audit Bodies based on the main characteristics of the latter contributes to the standardization of their initial classification as mediators for Public Policy practice. In this context, we examine SEPE as a particularly poignant case Inspectorate because of the multifaceted role and the wide scope of action.

The evaluation of SEPE's operation leads to conclusions regarding its effectiveness. On the basis of these findings, we studied the evolution prospects and proposed new operation models towards modernization and empowerment of, with a view to effective implementation of the role and maximize the supply of the highly critical, timely and crucial sphere of and work on this in public life.

Working through this representative case, SEPE demonstrate the decisive contribution of Auditing Bodies direction towards the consolidation of public administration and state benefit. As a key question raises on how to upgrade the role and function of such bodies, through the adoption and implementation of new Public Policy practice models.

The main conclusions of the work supported by methodologically to investigate the existing institutional framework, the review of the relevant literature, primary research and assessment of the respective sociopolitical developments.

Keywords: Public Policy, Public Administration, Auditing Bodies, Hellenic Labour Inspectorate, SEPE, Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity, MoL, Inspectors, Industrial Relations, Health and Safety.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Γ.Ε.Δ.Δ.	Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
Γ.Δ.Σ.Υ.Ε.	Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας
Γ.Χ.Κ.	Γενικό Χημείο του Κράτους
Δ.Ο.Ε.	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
Δ.Γ.Ε.	Διεθνές Γραφείο Εργασίας
Δ.Ο.Α.	Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας
Ε.Κ.Δ.Δ.Α.	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία
ΕΞ.Υ.Π.Π.	Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης
Ε.ΥΠ.Ε.Α.	Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης του Ι.Κ.Α.
Ε.Υ.Ε.Π.	Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
Ι.Λ.Ο.	International Labour Organization
Κ.Υ.	Κεντρική Υπηρεσία
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Ο.Π.Σ.	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Ο.Σ.Η.Α.	Occupational Safety and Health Administration
Σ.Δ.Ο.Ε.	Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος
Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.	Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
Σ.Ε.Ε.Υ.Μ.Ε.	Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Υπ. Μεταφορών & Επικοινωνιών
Σ.Ε.Ε.Κ.Κ.	Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης
Σ.Ε.Δ.Ε.	Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
Σ.ΕΠ.Ε.	Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
Σ.Ε.Υ.Υ.Π.	Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.	Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας
Σ.Ο.Ε.Ε.	Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου
S.L.I.C.	Senior Labour Inspectors Committee
Τ.Ε.Ε.Σ..	Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
Υ.Ε.Υ.	Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων
ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α.	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

<i>Περίληψη – Summary</i>	2
<i>Πίνακας Συντμήσεων</i>	4
<i>Πρόλογος</i>	7
<i>Εισαγωγή</i>	8

<p style="text-align: center;">Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ</p>
--

1. ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ – ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟΥ	10
1.1 Ο έλεγχος της δράσης της Δημόσιας Διοίκησης	10
1.2. Το πεδίο δράσης των Ελεγκτικών Σωμάτων.....	11
1.3. Τυποποίηση των Ελεγκτικών Σωμάτων.....	12
2. ΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ	13
2.1 Αυτοτελή Σώματα.....	13
2.1.1. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ).....	13
2.1.2. Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ).....	14
2.1.3. Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ).....	14
2.1.4. Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜΕ).....	15
2.1.5. Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ).....	15
2.1.6. Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης (ΣΕΕΚΚ).....	15
2.1.7. Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ).....	16
2.2. Ειδικές Υπηρεσίες Ελέγχων και Επιθεώρησης.....	16
2.2.1. Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΕΥ).....	16
2.2.2. Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης του Ι.Κ.Α. (ΕΥΠΕΑ).....	17
2.2.3. Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας (ΔΟΑ).....	17
2.2.4. Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας.	18

<p style="text-align: center;">Μ Ε Ρ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε.)</p>

3. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε.)	19
3.1. Η ιστορική εξέλιξη του Σ.ΕΠ.Ε.....	19

3.2.	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε.....	26
3.2.1.	Διοικητική δομή.....	26
3.2.2.	Αρμοδιότητες.....	27
3.2.3.	Η εκπαίδευση των Επιθεωρητών Εργασίας	31
3.2.4.	Το Π.Δ. 113/2014.....	31
3.3.	Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Σ.ΕΠ.Ε. σε σχέση με τα Ελεγκτικά Σώματα.....	32
3.3.1.	Ο διαμεσολαβητικός – συμφιλιοτικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.....	32
3.3.2.	Ο ενημερωτικός, συμβουλευτικός και καθοδηγητικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.....	33
3.3.3.	Το ελεγκτικό έργο.....	34
3.3.4.	Ο ευρύτερα κοινωνικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.....	35
4.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Σ.ΕΠ.Ε.	37
4.1.	Συνεργασία του Σ.ΕΠ.Ε. με τα Ελεγκτικά Σώματα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.....	37
4.2.	Σ.ΕΠ.Ε. και Διεθνείς Οργανισμοί.....	38
5.	ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ Σ.ΕΠ.Ε.....	40
5.1.	Τα προβλήματα.....	40
5.2.	Οι προοπτικές.....	43
5.2.1.	Οι μελέτες για τον εκσυγχρονισμό του Σ.ΕΠ.Ε.....	43
5.2.2.	Η τρέχουσα διαβούλευση για την οργανωτική δομή.....	44
5.2.3.	Οι προτάσεις της Πολιτικής Ηγεσίας του Σ.ΕΠ.Ε	45

Μ Ε Ρ Ο Σ Τ Ρ Ι Τ Ο
ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	49
6.1. Τα κύρια προβλήματα κατά την άσκηση του έργου των Ελεγκτικών Σωμάτων.....	49
6.2. Βασικές προϋποθέσεις για την καλή εκτέλεση του έργου των Ελεγκτικών Σωμάτων - Προτάσεις προς την κατεύθυνση κοινού τρόπου λειτουργίας τους.....	50
6.3. Η θέση του Σ.ΕΠ.Ε. στο πλαίσιο κοινού τρόπου λειτουργίας των Ελεγκτικών Σωμάτων.....	53

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Ελληνική.....	55
B. Ξένα.....	58

ΠΗΓΕΣ

A. Θεσμικό πλαίσιο.....	59
B. Διοικητικά έγγραφα – Εκθέσεις.....	61
Γ. Διαδίκτυο – Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις.....	62

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Πίνακες.....	63
2. Διοικητικά έγγραφα.....	72

Πρόλογος

Το έναυσμα για τη συγγραφή της εργασίας αυτής δόθηκε στο πλαίσιο των μαθημάτων «Δημόσιες Πολιτικές» και «Σχεδιασμός και Ανάλυση Πολιτικών» του ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές». Καθοριστική σημασία για την επιλογή, αλλά κυρίως την προσέγγιση του θέματος –σε όποιο βαθμό αυτό επιτεύχθηκε- είχε η συμβολή του βασικού διδάσκοντα των παραπάνω μαθημάτων, Δρα Σήφη Πλυμάκη, μέσα από την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας του, αναφορικά τόσο με θεωρητικούς όσο και πρακτικούς στόχους, αλλά και μέσα από κατ' ιδίαν συζητήσεις για θέματα Δημοσίων Πολιτικών και Δημόσιας Διοίκησης, όπου πρόθυμα μετέφερε τις γνώσεις και την εμπειρία του. Του εκφράζω τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στον Ειδικό Γραμματέα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κύριο Γιάννη Σούκο, γιατί με κατέστησε κοινωνό του οράματός του για το Σ.ΕΠ.Ε. και της προσπάθειάς του για την εξογίανση και την αναμόρφωση του Σώματος.

Ένα μεγάλο «ευχαριστώ» οφείλω στους αγαπημένους μου φίλους και συναδέλφους, Μαριλία Λένη και Ηλία Τυλιγάδα, για την πολύτιμη ηθική στήριξη και την τεχνική βοήθεια που μου πρόσφεραν.

Η ουσιαστική συνεργασία του επιβλέποντος Καθηγητή και Προέδρου του ΠΕΔΙΣ, κυρίου Παντελή Σκλιά ήταν εξαρχής δεδομένη πρέπει, όμως, εξίσου να επισημανθεί η άμεση ανταπόκρισή του και οι εξαιρετικά εύστοχες υποδείξεις και επισημάνσεις του που συνέβαλαν αποφασιστικά στη δόμηση και ολοκλήρωση της εργασίας.

Τον ευχαριστώ θερμά και του εύχομαι καλή συνέχεια στην επιτυχημένη ακαδημαϊκή του πορεία και σε κάθε τομέα της πολυσχιδούς του δραστηριότητας.

Εισαγωγή

Η Δημόσια Πολιτική εκφράζει το «θετικό δίκαιο εν τω γίνεσθαι» και ως Επιστήμη του Ορθού Νόμου και της Ορθής Διοίκησης διαφέρει της γενικής πολιτικής του κράτους, της πολιτικής κομμάτων και οργανώσεων και των ιδεολογιών, δοξασιών και προτάσεων. Η Δημόσια Πολιτική είναι η επιστήμη της Δικαιοσύνης και δεν ενδιαφέρεται για οριακές βελτιώσεις, αλλά για αποτύπωση και άρθρωση ιδανικού συστήματος αξιών και την τελική μετατροπή των αξιών αυτών σε λειτουργικούς σκοπούς, στόχους και εντέλει θεσμούς.

Αρωγοί της Δημόσιας Πολιτικής σε αυτή την κατεύθυνση είναι τα Ελεγκτικά Σώματα: ο ρόλος τους στην άσκηση Δημόσιας Πολιτικής είναι υποστηρικτικός και πολλαπλασιαστικός, καθώς με τη δράση τους συμβάλλουν αφενός στην ορθή εφαρμογή της Δημόσιας Πολιτικής, αφετέρου στη συνολική εξυγίανση της Δημόσιας Διοίκησης προς όφελος διοικουμένων και πολιτείας, και κατ' επέκταση στην εξυγίανση του δημόσιου βίου.

Η εργασία αρθρώνεται σε τρία μέρη και έξι κεφάλαια. Το πρώτο μέρος αφορά στα Ελεγκτικά Σώματα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και περιλαμβάνει τα δύο πρώτα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μία τυποποίηση των Ελεγκτικών Σωμάτων, με βάση αποκλειστικά το πεδίο άσκησης του ελεγκτικού τους ρόλου (δημόσιος –ιδιωτικός τομέας) και οριοθετείται ο τύπος των Ελεγκτικών Σωμάτων και των Σωμάτων Επιθεώρησης που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Στο δεύτερο κεφάλαιο και στη βάση της παραπάνω οριοθέτησης γίνεται παρουσίαση των Ελεγκτικών Σωμάτων, με αναφορά στο θεσμικό τους πλαίσιο, την δομική οργάνωση, το πεδίο αρμοδιότητας και τον τρόπο δράσης τους.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας εξειδικεύεται στην περίπτωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) και εξαντλείται στα τρία επόμενα κεφάλαια. Ειδικότερα, στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση του Σ.ΕΠ.Ε. μέσα από τη μακρά ιστορική του εξέλιξη και επιχειρείται η αποτύπωση των χαρακτηριστικών του εκείνων που το καθιστούν μια ιδιαίτερη περίπτωση Ελεγκτικού Σώματος στο πλαίσιο της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Σε συνέχεια της παρουσίασης του Σ.ΕΠ.Ε., ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο τέταρτο κεφάλαιο στις συνεργασίες που αυτό αναπτύσσει με άλλους φορείς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο πέμπτο κεφάλαιο καταγράφονται τα βασικά προβλήματα του Σ.ΕΠ.Ε. σε επίπεδο διοικητικής δομής και οργάνωσης και επιχειρείται μία κριτική αποτίμηση των πολιτικών, των οποίων την ορθή εφαρμογή το Σ.ΕΠ.Ε.

επιβλέπει. Ακολούθως, καταγράφονται οι προοπτικές του Σώματος, όπως αυτές προκύπτουν από τις σχετικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί, από τις προτάσεις της νυν πολιτικής ηγεσίας του και από την τρέχουσα σχετική διαβούλευση.

Στο τρίτο μέρος συνοψίζονται τα προβλήματα των Ελεγκτικών Σωμάτων και εξετάζεται η άρση των προβλημάτων αυτών υπό το πρίσμα μιας κοινής προοπτικής των Σωμάτων. Ειδικότερα, στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο καταγράφονται συμπερασματικά τα κύρια προβλήματα λειτουργίας και αποτελεσματικότητας των Ελεγκτικών Σωμάτων και προτείνονται τρόποι άρσης των προβλημάτων αυτών, κυρίως μέσω της λειτουργίας τους εντός ενός επιστημονικού, σύγχρονου και αποτελεσματικού κοινού πλαισίου. Στη βάση αυτής της προοπτικής ιδιαίτερη μνεία γίνεται στον αποφασιστικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το Σ.ΕΠ.Ε. προς όφελος κράτους, Δημόσιας Πολιτικής και κοινωνίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1

ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ – ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟΥ

1.1 . Ο έλεγχος της δράσης της Δημόσιας Διοίκησης.

Ο έλεγχος της δράσης της Δημόσιας Διοίκησης στην ελληνική έννομη τάξη λαμβάνει τις εξής μορφές: κοινοβουλευτικός, δικαστικός, διοικητικός, ενώ υπάρχει και ο ενδιάμεσος έλεγχος (Σπηλιωτόπουλος, 2010). Οι παραπάνω μορφές ελέγχου εντάσσονται ταυτόχρονα και σε τρεις ευρύτερες κατηγορίες: τον εξωτερικό (κοινοβουλευτικός και δικαστικός), τον εσωτερικό (διοικητικός) και τον ενδιάμεσο έλεγχο (Ντανάς, 2011). Σημειώνεται, όμως, ότι ο ενδιάμεσος έλεγχος δεν υιοθετείται αναφανδόν από όλους τους συγγραφείς.¹

Τον ενδιάμεσο έλεγχο εκτελούν οι Ανεξάρτητες Αρχές. Ο θεσμός των Ανεξάρτητων Αρχών αποτελεί μια σχετικά πρόσφατη εξέλιξη στο Ελληνικό διοικητικό σύστημα. Η δημιουργία τους αποτέλεσε απάντηση στο αίτημα για ενίσχυση και συμπλήρωση των υπάρχοντων μορφών έλεγχου της Διοίκησης, καθώς και της καλύτερης προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών (Μακρυδημήτρης, 2008). Ως κυρία χαρακτηριστικά τους θεωρούνται τα εξής: 1) Εκφεύγουν του ιεραρχικού ελέγχου ή του έλεγχου εποπτείας στον οποίο υπόκεινται τα διοικητικά όργανα (Μπέσιλα, 2004 Α') και ελέγχονται μόνο δικαστικό και στο κοινοβουλευτικό έλεγχο 2) Τα μέλη τους απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την τέλεση των καθηκόντων τους 3) Έχουν ευρείας αποφασιστικές (κανονιστικές, κυρωτικές, αδειοδοτικές, ελεγκτικές και διαιτητικές αρμοδιότητες), με βάση τις οποίες ρυθμίζουν ζωτικούς και ευαίσθητους τομείς της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας.²

¹ Για παράδειγμα η Μπέσιλα (2006, Β') διακρίνει τον έλεγχο της Διοίκησης μόνο σε εξωτερικό και εσωτερικό υιοθετώντας το Γαλλικό μοντέλο που κατατάσσει τα όργανα ελέγχου με βάση το κριτήριο του εάν ανήκουν στο σώμα της Διοίκησης ή όχι. Αντίθετα ο Μακρυδημήτρης (2008) αναφέρεται τόσο σε εξωτερικό και εσωτερικό έλεγχο όσο και σε ενδιάμεσο.

² Η προβλεπόμενη ανεξαρτησία των Α.Α. όμως γεννά σωρεία ερμηνευτικών προβλημάτων αναφορικά με τη θέση τους στο οργανωτικό στερέωμα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Ειδικότερα η αποκοπή τους από την ιεραρχικά οργανωμένη πυραμίδα τις απομακρύνει από το γραφειοκρατικό οργανωτικό μοντέλο του Marx Weber, ενώ έρχεται σε αντίθεση με την κλασική θεώρηση της διάκρισης των λειτουργιών. Οι Α.Α. διακρίνονται σε δύο

Κύρια μορφή εσωτερικού ελέγχου της Διοίκησης (σε αντίθεση με τον δικαστικό και τον Κοινοβουλευτικό Έλεγχο) συνιστά ο διοικητικός έλεγχος¹ στην περίπτωση αυτή η ίδια η Διοίκηση καλείται να αυτοελεγχθεί. Ο εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται αυτεπάγγελτα και λαμβάνει διάφορες μορφές. Ειδικότερα, προβλέπεται ο ιεραρχικός έλεγχος όπου τα ανώτερα ιεραρχικά επίπεδα ελέγχουν (κατασταλτικά ή προληπτικά) τόσο τη νομιμότητα όσο και τη σκοπιμότητα των ενεργειών ή παραλήψεων των κατωτέρων οργάνων (Σπυρόπουλος, 2006), ενώ υπάρχει και ο έλεγχος εποπτείας όπου το Κράτος ασκεί έλεγχο νομιμότητας επί των Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. (Σπηλιωτόπουλος, 2010). Επιπλέον έλεγχος ασκείται στη Διοίκηση και μέσα από την άσκηση των προβλεπόμενων διοικητικών προσφυγών από μέρους των πολιτών που θίγονται από τις ενέργειες ή παραλήψεις της διοίκησης.

Τα Ελεγκτικά Σώματα και οι Υπηρεσίες Ελέγχου και Επιθεώρησης διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στο έλεγχο της Διοίκησης ως μορφή εσωτερικού έλεγχου της (Μπέσιλα, 2006 Β'). Μέχρι σήμερα έχει δημιουργηθεί ένας ικανός αριθμός Ελεγκτικών Σωμάτων που παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία ως προς το πεδίο δράσης τους.

1.2. Το πεδίο δράσης των Ελεγκτικών Σωμάτων.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του ελληνικού κράτους, υφίσταται μεγάλος αριθμός ελεγκτικών Σωμάτων και Υπηρεσιών Επιθεώρησης με γενική ή ειδική αρμοδιότητα ελέγχου στις υπηρεσίες και επιχειρήσεων του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα, καθώς και του Ιδιωτικού τομέα. Τα ελεγκτικά Σώματα με τους ελέγχους που διενεργούν έχουν ως βασικό στόχο την εξέταση της συνδρομής των όρων νομιμότητας της διοικητικής δράσης και τη διαπίστωση τυχόν καταστρατηγήσεων και παρανομιών, τον εντοπισμό των αιτιών κακής λειτουργίας, κακής διαχείρισης χαμηλής ποιότητας ή υψηλού κόστους των υπηρεσιών, την έρευνα πλημμελούς εφαρμογής της νομοθεσίας, την παραβίαση της αρχής της ισότητας και διαφάνειας κατά την παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες και τον εντοπισμό γενικά κάθε παράγοντα που επηρεάζει δυσμενώς την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των ελεγχόμενων Υπηρεσιών, Οργανισμών ή Φορέων. Στις αρμοδιότητές τους είναι επίσης η διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας των Υπηρεσιών,

κύριες κατηγορίες: αυτές που είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες (Αρ. 101Α Σ και Ν.3051/2002) και αυτές που προβλέπονται από την κοινή νομοθεσία. Οι πρώτες λόγω της συνταγματικής τους κατοχύρωσης δεν είναι δυνατά να καταργηθούν παρά μόνο με μία επόμενη συνταγματική αναθεώρηση και είναι οι εξής: Ο Συνήγορος του Πολίτη (Ν.3094/2003), το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Ν.2190/1994), το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ν.2863/2000), η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Ν.2472/1997) και η Αρχή Διασφάλισης Επικοινωνιών (Ν.3115/2003).

Φορέων, Οργανισμών και νομικών ή φυσικών προσώπων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, ιδιαίτερα δε η επισήμανση φαινομένων διαφθοράς³, κακοδιοίκησης⁴, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (Ρακιντζής, 2007).

Με δεδομένο το πλήθος των Ελεγκτικών Σωμάτων και Υπηρεσιών Επιθεώρησης, τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία τους και την πολλαπλότητα των ελεγχόμενων υπηρεσιών, είναι προφανές ότι κάθε απόπειρα κατηγοριοποίησής τους πρέπει να γίνεται με ένα συγκεκριμένο κριτήριο.

1.3. Τυποποίηση των Ελεγκτικών Σωμάτων.

Τα Σώματα Ελέγχου και Επιθεώρησης μπορούν να καταταχθούν σε αυτά που το πεδίο αρμοδιότητάς τους αφορά αποκλειστικά στη δράση των φορέων της δημόσιας διοίκησης, όπως το Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και σε Σώματα που εστιάζουν τους ελέγχους τους σε ιδιώτες, όπως η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Κατσάγγελου, 2014).

Παράλληλα, υπάρχουν και αρκετές περιπτώσεις, όπου ο αυτοέλεγχος της Δημόσιας Διοίκησης και ο έλεγχος εφαρμογής των κανόνων της Δημόσιας Διοίκησης από τον ιδιωτικό τομέα, συχνά αποτελούν από κοινού αντικείμενο ενός ελεγκτικού σώματος.

Οι Ανεξάρτητες Αρχές έχουν έναν διαμεσολαβητικό ρόλο (Λιαπικού, 2011) κατά κύριο λόγο, μεταξύ διοίκησης και διοικουμένων (όπως για παράδειγμα ο Συνήγορος του Πολίτη) και λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, όπως αυτά προαναφέρθηκαν, αποτελούν μια ιδιαίτερη περίπτωση, η οποία δεν εντάσσεται στο πεδίο έρευνας της παρούσας μελέτης.

³ Αν και δεν υφίσταται παγιωμένος ορισμός της έννοιας διαφθορά, ο Ράικος (2006, σελ. 93) προτείνει την «εν στενή εννοία διαφθορά που ταυτίζεται με ορισμένα ποινικά αδικήματα και την εν ευρεία εννοία διαφθορά που αποτελεί κατάχρηση δημόσιας εξουσίας χάριν ιδιωτικού οφέλους».

⁴ Ως κακοδιοίκηση ο Φυτράκης (2010, σελ. 16) ορίζει τη μη ορθή δράση των δημοσίων υπηρεσιών και τις δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση των πολιτών, φαινόμενα, τα οποία χωρίς απαραίτητα να είναι παράνομα, συνδέονται στενά με φαινόμενα διαφθοράς.

ΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ

2.1. Αυτοτελή Σώματα.

Τα αυτοτελή Σώματα Ελέγχου εξετάζονται σε αντιδιαστολή με τις Ανεξάρτητες Αρχές και τις Ειδικές Υπηρεσίες. Τα εν λόγω Σώματα χαρακτηρίζονται ως αυτοτελή, λόγω της ύπαρξης εντός τους, οργανωμένων και ολοκληρωμένων μηχανισμών ελέγχου. Εκτός από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ο οποίος περιβάλλεται με εχέγγυα ανεξαρτησίας, τα υπόλοιπα σώματα δεν είναι ανεξάρτητα, διότι υπάγονται απευθείας στους αρμόδιους Υπουργούς (Κατσάγγελου, 2014).

2.1.1. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.).

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης θεσμοθετήθηκε με το Ν. 3074/20025, ο οποίος έχει δεχτεί σειρά τροποποιήσεων έκτοτε. Η ίδρυση του Γ.Ε.Δ.Δ. αποτελεί μέτρο συμμόρφωσης της Ελλάδας σε διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει για την ίδρυση ενός οργάνου με επιτελικό και συντονιστικό ρόλο των διαφόρων Σωμάτων Ελέγχου και Επιθεώρησης της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Βάσει του άρθρου 1§1 του Ν.3074/2002 όπως ισχύει, ο Γ.Ε.Δ.Δ. αποσκοπεί στον εντοπισμό κρουσμάτων διαφθοράς και κακοδιοίκησης. Να σημειωθεί ότι η κακοδιοίκηση και η διαφθορά αποτελούν ευρύτερες έννοιες της νομιμότητας, διότι περιλαμβάνουν και περιπτώσεις που η αρχή της νομιμότητας έχει τηρηθεί, αλλά επί της ουσίας παραβιάζεται η αρχή της χρηστής διοίκησης ή έχει επέλθει ζημία για το δημόσιο ή τον πολίτη. Παράλληλα, ασκεί αρμοδιότητες αξιολόγησης και συντονισμού του συνόλου του ελεγκτικού έργου της δημόσιας διοίκησης. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Γενικού Επιθεωρητή στο άρθρο 1§2 περιλαμβάνεται και η διεξαγωγή ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού (Μακρυδημήτρης, 2008), τις επιχειρήσεις τους, τα κρατικά ΝΠΔΔ και τις δημόσιες επιχειρήσεις. Επομένως το ελεγκτικό πεδίο του Γ.Ε.Δ.Δ. περιλαμβάνει ένα πολύ ευρύ φάσμα φορέων.

2.1.2. Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.).

Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. συστήθηκε με το Ν.2477/1997 και εν συνεχεία τροποποιήθηκε από το Ν.3074/2002, ο οποίος και αναβάθμισε το ρόλο και τη δράση του (Μπέσιλα, 2006 Β'). Σήμερα το Σώμα υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στελεγχώνεται από ογδόντα Ειδικούς Επιθεωρητές Ελεγκτές και τριάντα Βοηθούς Επιθεωρητές Ελεγκτές. Του Σώματος προΐσταται μετακλητός Ειδικός Γραμματέας. Σκοπός της δράσης του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. αποτελεί η διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης μέσω της διενέργειας επιθεωρήσεων, εκτάκτων ελέγχων και ερευνών για τον εντοπισμό φαινομένων διαφθοράς, κακοδιοίκησης, αδιαφάνειας, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών (Μακρυδημήτρης, 2008). Το πεδίο αρμοδιότητας του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. είναι ιδιαίτερα ευρύ, καθώς περιλαμβάνει όλη την επικράτεια. Για την εκπλήρωση της αποστολής του έχουν συσταθεί και 6 Περιφερειακά Γραφεία, γεγονός που καθιστά το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. το πιο πολυπληθές Σώμα στην ελληνική δημόσια διοίκηση και με τη μεγαλύτερη γεωγραφική εμβέλεια. Το αντικείμενο ελέγχου του Σώματος είναι επίσης ιδιαίτερα ευρύ, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα σώματα ελέγχου που υπάγονται σε Υπουργούς της σχετικής αρμοδιότητας: περιλαμβάνει το σύνολο των υπηρεσιών του Δημοσίου, των ΟΤΑ α' και β' βαθμού και τις επιχειρήσεις τους, τα ΝΠΔΔ, καθώς και τα ΝΠΙΔ ή τις δημόσιες επιχειρήσεις/επιχειρήσεις, τη διοίκηση των οποίων ορίζει το δημόσιο άμεσα ή ως μέτοχος.

2.1.3. Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.).

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας ιδρύθηκε με το Ν.2920/2001, υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας και έχει ως αποστολή την ανάπτυξη και λειτουργία κεντρικού και περιφερειακού μηχανισμού για τη διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών σε όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα ή την εποπτεία του Υπουργού Υγείας καθώς και στις υπηρεσίες υγείας των ασφαλιστικών φορέων. Σκοπό του αποτελεί η βελτίωση της παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας των παραπάνω υπηρεσιών και φορέων, η ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, η εξάλειψη της κακοδιοίκησης και η προστασία της υγείας και της περιουσίας των πολιτών από την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας με καταχρηστικό τρόπο. Του Σώματος προΐσταται Γενικός Επιθεωρητής.

Το Σ.Ε.Υ.Υ.Π. ασκεί έλεγχοι αυτεπαγγέλτως με δυνατότητα να διατάξει τη διενέργεια Ε.Δ.Ε. κατόπιν καταγγελίες ή εάν διαπιστωθεί πράξεις ή παραλήψεις που αποτελούν πειθαρχικό παράπτωμα ή ποινικό αδίκημα. Μετά το περάς του ελέγχου καταθέτει έκθεση με τα αποτελέσματα της ερευνάς του στον Υπουργό Υγείας, με ταυτόχρονη κοινοποίηση της στην ελεγχθείσα Υπηρεσία.

2.1.4. Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών (Σ.Ε.Ε.Υ.Μ.Ε.).

Το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων συστάθηκε με το Ν.2671/1998, ενώ το Π.Δ.338/2002 αποτελεί τον Κανονισμό Λειτουργίας του. έχει αρμοδιότητα να διενεργεί τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, επιθεωρήσεις, έρευνες στις υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών, στις Υπηρεσίες Μεταφορών και Επικοινωνιών των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας, στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), στα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ), στον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ), στον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΣΑΣΘ), στις εταιρίες «Οδικές Συγκοινωνίες ΑΕ» (ΟΣΥ) και «Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ» (ΣΤΑΣΥ), στα Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων, στα αστικά και υπεραστικά ΚΤΕΛ, καθώς και σε οποιοδήποτε ιδιωτικό φορέα, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, στον οποίο έχει ανατεθεί έργο αρμοδιότητας μεταφορών και επικοινωνιών του Υπουργείου Υποδομών.

2.1.5. Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (Σ.Ε.Δ.Ε.).

Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων ιδρύθηκε με το Ν.1418/1984 και υπάγεται Υπουργείο Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων με αποστολή την επιθεώρηση (τακτική και έκτακτη) των έργων που εκτελούνται από τους φορείς του Δημοσίου, σύμφωνα με τη νομοθεσία των Δημοσίων Έργων, σε όλη την Επικράτεια. Η επιθεώρηση από το Σ.Ε.Δ.Ε. εκτείνεται σε όλες τις φάσεις παραγωγής των έργων και συγκεκριμένα από τη μελέτη μέχρι την οριστική παραλαβή αυτών και έχει διττό χαρακτήρα προληπτικό υπό την έννοια της ενημέρωσης των φορέων υλοποίησης των έργων για παραλείψεις και σφάλματα που παρατηρούνται στη διαχείριση και ποιότητα των έργων και κατασταλτικό με την επισήμανση των παραβάσεων που επισύρουν διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις των αρμόδιων οργάνων.

2.1.6. Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης (Σ.Ε.Ε.Κ.Κ.).

Συστάθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης με το Ν.3090/2002. Αποστολή του ειδικού αυτού Σώματος είναι η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων, οποιαδήποτε ημέρα και ώρα σε όλα τα καταστήματα κράτησης, ώστε να διαπιστώνονται οι συνθήκες κράτησης, η τήρηση των προβλεπόμενων μέτρων τάξης και ασφάλειας, η εφαρμογή των διατάξεων του σωφρονιστικού κώδικα και των κανονισμών λειτουργίας, καθώς και των σχετικών εγκυκλίων οδηγιών που αφορούν στην έκτιση των ποινών και στη λειτουργία των καταστημάτων κράτησης. Αποστολή του επίσης είναι η διερεύνηση, διακρίβωση και δίωξη των εγκλημάτων που διώκονται αυτεπαγγέλτως και διαπράττονται

στους χώρους των καταστημάτων κράτησης και η αξιοποίηση των στοιχείων και πληροφοριών που έρχονται σε γνώση του.

2.1.7. Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.).

Το Σ.Δ.Ο.Ε. υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών και έχει επικεφαλής Ειδικό Γραμματέα. Οι υπηρεσίες του λειτουργούν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη με αντικείμενο το οικονομικό έγκλημα, τα όπλα, τα ναρκωτικά, τους διαχειριστικούς ελέγχους, θέματα απάτης και τήρηση της κοινοτικής νομοθεσίας. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Οικονομικών, από 30 Οκτωβρίου 2015 όλες οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του Σ.Δ.Ο.Ε. που άπτονται των φορολογικών και τελωνειακών υποθέσεων μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Δημόσιων Εσόδων του υπουργείου Οικονομικών. Μαζί μεταφέρθηκαν 350 ελεγκτές και 150 υπάλληλοι του Σ.Δ.Ο.Ε. και περίπου 4.000 υποθέσεις σε σύνολο 38.000 υποθέσεων που χειρίζεται το Σώμα. Από αυτές οι 1.196 υποθέσεις προτάθηκαν από τον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος.

2.2. Ειδικές Υπηρεσίες Ελέγχων και Επιθεώρησης.

2.2.1. Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων (Υ.Ε.Υ.) είναι ειδική αυτοτελής Υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής / Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής (Α.Λ.Σ-ΕΛ.ΑΚΤ.) και έχει ως αποστολή, τη διερεύνηση εξιχνίαση και δίωξη συγκεκριμένων εγκλημάτων διαφθοράς. Εποπτεύεται από τη Μόνιμη Διακομματική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων, το ανακριτικό της έργο τελεί υπό την εποπτεία του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών είτε του αρμόδιου Εισαγγελέα του Ναυτοδικείου ενώ παράλληλα η διοικητική εποπτεία του προσωπικού της ανήκει στον Αρχηγό του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Υπηρεσία συνεργάζεται με αντίστοιχες υπηρεσίες, οργανισμούς και φορείς του εσωτερικού, χωρών της Ε.Ε. και άλλων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις διεθνείς συμφωνίες και συμβάσεις αντίστοιχα. Η Υπηρεσία ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2001 και διέπεται στη λειτουργία της από ειδικό θεσμικό πλαίσιο.

2.2.2. Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης του Ι.Κ.Α. (ΕΥΠΕΑ).

Η Ε.ΥΠ.Ε.Α. συστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.2556/1997 και αποστολή της είναι η διενέργεια ελέγχων σε επιχειρήσεις για την εφαρμογή της νομοθεσίας του ΙΚΑ και σκοπός η καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής και η διασφάλιση των εσόδων του ΙΚΑ, που αποτελεί και το μεγαλύτερο ασφαλιστικό οργανισμό της χώρας.

Λειτουργεί στις έδρες όλων των περιφερειών της χώρας ως περιφερειακή υπηρεσία ασφάλισης με τίτλο "Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης" (Ε.ΥΠ.Ε.Α.) Ι.Κ.Α. που υπάγεται απευθείας στο Διοικητή του Ι.Κ.Α. και εποπτεύεται από τους κατά τόπους αρμόδιους συντονιστές. Η Ε.ΥΠ.Ε.Α. της περιφέρειας Αττικής είναι οργανική μονάδα επίπεδου Διεύθυνσης με έδρα την Αθήνα και η χωρική της αρμοδιότητα εκτείνεται σε όλη την Επικράτεια. Οι Ε.ΥΠ.Ε.Α. των λοιπών περιφερειών είναι υπηρεσίες ασφάλισης επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αντίστοιχες αυτές της Ε.ΥΠ.Ε.Α. Αττικής και η χωρική τους αρμοδιότητα εκτείνεται στα όρια της Διοικητικής Περιφέρειας, στην έδρα της οποίας λειτουργούν.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, μετά από απόφαση του Δ.Σ. του Ι.Κ.Α., καταρτίστηκε κανονισμός των Ε.ΥΠ.Ε.Α. - Ι.Κ.Α., ο οποίος αναφέρεται στα ειδικότερα θέματα λειτουργίας τους, τα κριτήρια επιλογής, τοποθέτησης και ανάθεσης καθηκόντων στο προσωπικό τους, καθώς και στο χρόνο παραμονής του προσωπικού στις υπηρεσίες αυτές. Οι αρμοδιότητες των Ε.ΥΠ.Ε.Α. ασκούνται παράλληλα και ανεξάρτητα από τις άλλες υπηρεσίες του Ι.Κ.Α. Οι Ε.ΥΠ.Ε.Α. λειτουργούν όλο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας, με κατάλληλη εναλλαγή του προσωπικού τους, το οποίο υποχρεούται σε τακτική ή και υπερωριακή εργασία και κατά τις ημέρες αργιών και τις νυκτερινές ώρες ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται ανάλογα και για τη λειτουργία των ανωτέρω συνεργείων που προβλέπονται από τη διάταξη της παραγράφου αυτής

2.2.3. Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας (Δ.Ο.Α.).

Η νεοσύστατη Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας (Δ.Ο.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν.4249/2014, έχει ως αποστολή την πρόληψη, έρευνα και καταστολή οικονομικών εγκλημάτων που τελέστηκαν σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του Δημοσίου και της εθνικής οικονομίας γενικότερα και εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και την έρευνα, πρόληψη και καταστολή της αδήλωτης και της ανασφάλιστης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής, ακόμα και στις περιπτώσεις που δεν συνιστούν αξιόποινες πράξεις, με τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, εκτός από τους χώρους αρμοδιότητας του Λιμενικού Σώματος και της Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής της, η Δ.Ο.Α. παρακολουθεί, μελετά, αναλύει, αξιολογεί και αξιολογεί, αναλόγως, σημαντικά, ειδικά ή ιδιαίτερου ενδιαφέροντος οικονομικά γεγονότα και κινήσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και σε διεθνές περιβάλλον και επιλαμβάνεται σε υποθέσεις αρμοδιότητάς της, συνεργαζόμενη προς τούτο, τόσο σε πληροφοριακό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, με συναρμόδιες Υπηρεσίες, Αρχές και Φορείς, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

2.2.4. Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Η Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας συστήθηκε με το Ν.3818/2010 ως ενιαίος διοικητικός τομέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με αρμοδιότητα την επίβλεψη, το συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής της χώρας σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, κεντρικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και ΟΤΑ. Βασικός άξονας προτεραιοτήτων είναι η ενίσχυση της συμμόρφωσης με την περιβαλλοντική και ενεργειακή νομοθεσία και τις σύγχρονες επιταγές για την προστασία του περιβάλλοντος με σκοπό την επίτευξη μιας αειφόρου ανάπτυξης που θα εγγυάται παράλληλα και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή και νέες θέσεις εργασίας.

Στην Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπάγεται η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) που συστάθηκε με το Ν.2947/2001. Η Υπηρεσία, η οποία αποτελεί εθνική Αρχή Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων και καλύπτει όλη την ελληνική επικράτεια διεξάγει συστηματικούς ελέγχους για την περιβαλλοντική συμμόρφωση. Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος μπορούν να διενεργούν αυτοψίες σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο ή δραστηριότητα που υπάγεται στις διατάξεις περί προστασίας του περιβάλλοντος ή επιβάλλεται για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της και να προβαίνουν σε ελέγχους και μετρήσεις, καθώς και στη συλλογή κάθε χρήσιμου στοιχείου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Ως τμήμα της Ε.Υ.Ε.Π. λειτουργεί η Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων, η οποία συστάθηκε με το άρθρο 7 του Ν. 3818/2010 «Προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων του Ν. Αττικής, σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπές διατάξεις» και υπάγεται απευθείας στο Γενικό Επιθεωρητή Περιβάλλοντος.

Στην Ειδική Γραμματεία υπάγονται ακόμα η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (ΕΥΕΠΕΝ), η οποία συστάθηκε με το άρθρο 6 του Ν.3818/2010, με αρμοδιότητες σε θέματα ενέργειας και η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Δόμησης που προβλέπεται από το άρθρο 16 του Ν. 4030/2011 και έχει ως αποστολή τον έλεγχο και την παρακολούθηση του έργου των Ελεγκτών Δόμησης και της ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε.)

3

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.ΕΠ.Ε.)

3.1. Η ιστορική εξέλιξη του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.).

Η ιστορική εξέλιξη του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) είναι αλληλένδετη με τη βιογραφία του Υπουργείου Εργασίας, η επισκόπηση της οποίας συμβάλλει αποφασιστικά στην κατανόηση της γένεσης και εξέλιξης του Σ.ΕΠ.Ε., αναφορικά με το πεδίο ευθύνης του, την αποστολή του και την εκάστοτε τυπική δομή του.

Η σταδιακή εξέλιξη του Υπουργείου, έως την παρούσα μορφή του, εκκινήθηκε το 1911⁵ με τη σύσταση σχετικής υπηρεσίας στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, με την ονομασία «Τμήμα Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας»,⁶ επικεφαλής της οποίας τοποθετήθηκε ο ειδικευμένος σε θέματα εργασίας Σπύρος Κορώνης.

⁵ Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο ιστορικός Τάσος Βουρνάς: «Η θέσπιση των πρώτων εργατικών νομοθετημάτων ανάγεται στην εποχή αμέσως μετά το 1909, οπότε σημειώνεται η απαρχή εφαρμογής της εργατικής μας πολιτικής. Γεγονότα Εθνικά, Πολιτικά, Κοινωνικά & Οικονομικά επέβαλαν πλέον την έξοδο από την ραστώνη και την εκδήλωση ρωμαλέας πολιτικής σε όλους τους τομείς. Η επανάσταση στο Γουδί, σημειώνει την αφετηρία της εγκαταλείψεως του ρομαντισμού και της ουτοπίας. Εκδήλωση κάποιας ωριμότητας στο κοινωνικό και εργατικό τομέα αποτελεί το γεγονός ότι στο ιστορικό λαϊκό ψήφισμα στο Πεδίο του Άρεως της 14ης Σεπ. 1909 περιείχετο πρόταση «προστασίας όλων των εργαζομένων τάξεων» ως και αίτημα δια «πρόνοιαν βελτιώσεως της τύχης του εργάτου, δουλεύοντος ήδη την χειρίστην των δουλειών». Η εργατική τάξη αρχίζει να κάνει εντονότερη και πιο οργανωμένη την παρουσία της στην ελληνική σκηνή. Ήδη οι συντεχνίες της Αθήνας και του Πειραιά είχαν δραστηριοποιηθεί για να υποστηρίξουν το κίνημα του Στρατιωτικού Συνδέσμου το 1910. Δημιουργούνται οι πρώτες αμιγείς εργατικές ενώσεις, στις οποίες δεν συμμετέχουν οι εργοδότες (1910) και ιδρύεται το Εργατικό Κέντρο Αθηνών και το Εργατικό Κέντρο Πειραιώς. Πλέον οι αγώνες των εργατών συντονίζονται και πιέζουν για δικαιότερη μεταχείριση των εργαζομένων. Ξεσπούν αρκετές απεργίες, όπως η απεργία των ναυτοθερμαστών του Πειραιά (1910), των τροχιδορομικών της Αθήνας (1911), των τυπογράφων της Αθήνας (1914). Η κυβέρνηση Βενιζέλου που προήλθε από το κίνημα του Γουδί δεν μπορούσε να αγνοήσει την ύπαρξη της εργατικής τάξης, ούτε να παραγνωρίσει το γεγονός ότι εξελισσόταν σε μια βαρύνουσα πολιτική δύναμη, προορισμένη να παίξει ρόλο στο δημόσιο βίο της χώρας. Κατά συνέπεια, ήταν εκ των πραγμάτων αναγκασμένη να αναγνωρίσει την ύπαρξη εργατικής τάξης και της ειδικής προβληματικής της.» Βλ. Ενδεικτικά Τ. Βουρνά, (2005), *Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, Τόμος Β', σελ. 73.

⁶ Νόμος ΓΠΑΒ' (υπ' αριθ.3932) περί συστάσεως Τμήματος Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας εν τω Υπουργείω της Εθνικής Οικονομίας (ΦΕΚ 315/ΤΑ/15.11.11). Για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο επιχειρείται ο καταρτισμός μιας ειδικής νομοθεσίας για την προστασία των εργαζομένων με τη σύσταση ειδικής κυβερνητικής υπηρεσίας «Τμήμα εργασίας και κοινωνικής πρόνοιας», με επικεφαλής τον ειδικευμένο στα θέματα εργασίας Σπύρο Κορώνη και την ψήφιση των πρώτων υποτυπωδών νομοθετικών μέτρων (Κυριακή αργία, οκτάωρο, απαγόρευση εργασίας ανηλίκων).

Στη συνέχεια, το **1912** με το αρθρ. 21 του Ν.ΔΚΘ/4029 «**συνιστάται ειδικό σώμα Επιθεωρήσεως της Εργασίας**, υπαγόμενον εις το Υπουργείον της Εθνικής Οικονομίας (Τμήμα Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας)». Η σύνθεση τους Σώματος που συνίσταται σε δύο Επιθεωρητές (Βαθμός Τμηματάρχης) και δύο Επόπτες (Βαθμός Γραμματέα) παρέμεινε αμετάβλητη έως το 1917. Σκοπός των επιθεωρήσεων, σύμφωνα με το λεπτομερές εκτελεστικό διάταγμα της 24^{ης} Ιουλίου 1912, ήταν η εξακρίβωση και η άρση στους τόπους εργασίας καταστάσεων ή συνθηκών που αντίκεινται στους προστατευτικούς εργατικούς νόμους, καθώς και η υποχρέωση προς τήρηση κατά ημερολογιακή τάξη βιβλίου επιθεωρήσεων βάσει του οποίου υποβάλλονται δύο φορές το χρόνο εκθέσεις πεπραγμένων προς το τμήμα εργασίας. Επιπλέον, χαρακτηριστική είναι η υποχρέωση, όπως παραδίδουν διαλέξεις στις εργατικές τάξεις «προς υποβοήθηση αυτών εν τη κατανόησει των υπέρ αυτών τεθειμένων νομικών διατάξεων».

Μεταγενέστερα, το **1922**, το Τμήμα Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας προάγεται σε «**Διεύθυνση εργασίας και κοινωνικής Πρόνοιας**», στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται, μεταξύ άλλων, τα θέματα συστηματικής παρακολούθησης και μέριμνας περί των όρων εργασίας και η μελέτη, προπαρασκευή και επιμέλεια προσαρμογής της προστατευτικής των εργαζομένων νομοθεσίας.

Τον Ιούλιο του 1930 δημοσιεύεται ο Ν.4819/1930 «**Περί οργανώσεως Σώματος Επιθεωρήσεως Εργασίας Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας**», με τον οποίο το Σώμα αναδιοργανώνεται, με τη δημιουργία περιφερειακών υπηρεσιών στα μεγάλα κέντρα (Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλος κ.λ.π), ενισχύεται με αύξηση του προσωπικού μέσω προσλήψεων, ενώ παράλληλα ανασυγκροτείται και οργανώνεται με βάση τα δεδομένα που ίσχυαν σε χώρες όπου ο θεσμός της Επιθεώρησης είχε πολυετή λειτουργία. Αρμοδιότητα του Σώματος είναι η ειδικότερη επίβλεψη της εφαρμογής των νόμων που ρυθμίζουν την εργασία καθώς και την εκτέλεση των διαταγμάτων και των υπουργικών αποφάσεων που εκδίδονται με εξαίρεση αυτούς που αφορούν τις υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία.⁷ Σε εκτέλεση των διατάξεων του Ν. **4819/1930** εκδίδονται δύο διατάγματα, τα οποία καθορίζουν τη διοικητική διάρθρωση της Επιθεώρησης ανά την επικράτεια και τα καθήκοντα των Επιθεωρητών.⁸

⁷ Ειδικότερα στις αρμοδιότητες της Επιθεώρησης εμπίπτουν η πληρωμή των ημερομισθίων των εργατών και τους μισθούς των υπηρετών και υπαλλήλων, η υποχρεωτική καταγγελία της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων, η αποζημίωση των εργατικών ατυχημάτων, η περί οκταώρου εφαρμογή, η υγιεινή και ασφάλεια εργατών, η λειτουργία Σωματείων, η υγιεινή των αρτοποιειών, η εργασία γυναικών και ανηλίκων, η παροχή άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας και του τεχνικού ελέγχου οποιασδήποτε βιομηχανικής και βιοτεχνικής εγκατάστασης στα εργοστάσια, η έκδοση περί ασκήσεως επαγγέλματος μηχανολόγου καθώς και των προβλεπόμενων αδειών ασκήσεως επαγγέλματος μηχανοδηγού και τον έλεγχο και επίβλεψη της ασφάλειας των ικριωμάτων.

⁸ Ειδικότερα: α) Το από 24-11-1930 Διάταγμα «Περί επεκτάσεως Περιφερειών Επιθεωρήσεως Εργασίας», το οποίο κατένειμε τη χώρα σε έξι περιφέρειες και καθόριζε την έκτασή τους (3). Σε κάθε περιφέρεια υπήρχε ένα γραφείο επιθεώρησης με έναν επιθεωρητή και εάν το επέβαλλαν οι ανάγκες της υπηρεσίας από έναν επόπτη, ένα γραφέα και ένα κλητήρα. β) Το από 12-2-31 Διάταγμα «Περί καθηκόντων των οργάνων του Σώματος

Η σύνθεση του Σώματος στις αρχές του 1931 προέβλεπε θέσεις για έναν (1) Γενικό Επιθεωρητή, Προϊστάμενο της υπηρεσίας, έναν (1) Επιθεωρητή Επαγγελματικής Υγιεινής, έναν (1) Επιθεωρητή Σωματείων, έξι (6) Επιθεωρητές Εργασίας, επτά (7) Επόπτες Εργασίας και μία (1) Επόπτρια Εργασίας.

Η εκπαίδευση των δόκιμων υπαλλήλων, οι οποίοι προσλαμβάνονται ως προσωρινοί υπάλληλοι σύμφωνα με τον Οργανισμό του Σώματος, περιλάμβανε μαθήματα εφαρμοσμένης μηχανολογίας, ηλεκτροτεχνίας, υγιεινής, ειδικής προφύλαξης από τις μηχανές και τα εργαλεία για την πρόληψη των ατυχημάτων και μαθήματα εργατικής νομοθεσίας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην πρακτική εκπαίδευσή τους, σχετικά με τις τεχνικές διατάξεις των νόμων και διαταγμάτων για την υγιεινή και ασφάλεια.

Στην αρμοδιότητα των επιθεωρητών ανήκε η επιθεώρηση εργοστασίων, η επέμβαση σε ομαδικές συγκρούσεις εργαζόμενων και εργοδοτών και σε μεμονωμένες διαφορές, η ρύθμιση λιμενεργατικών διαφορών, η διενέργεια διοικητικών ελέγχων σωματείων, η παράσταση σε συνελύσεις σωματείων ή επίλυση διαφορών μεταξύ των μελών του ή διάφορων σωματείων, η παράσταση σε δικαστήρια προς υποστήριξη μηνύσεων για παραβάσεις εργατικών νόμων, η τοποθέτηση ανέργων, ο καταρτισμός πραγματογνωμοσύνης σε εργατικά ατυχήματα και ο προσδιορισμός ανικανότητας εργασίας και η συμμετοχή ως μέλη σε διοικητικές επιτροπές για μελέτη εργατικών ή σχετικών προς αυτά ζητημάτων.

Με το **N.6145/1934** το Σώμα ενισχύθηκε σημαντικά σε προσωπικό, ενώ τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε το καταστατικό του και διευρύνθηκαν εκ νέου οι αρμοδιότητες του, καθώς κρίθηκε αναγκαίο οι συχνές επιθεωρήσεις των τόπων και όρων εργασίας και η επίβλεψη της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας να προσλάβουν καθολικό χαρακτήρα και να επεκταθούν στα κυριότερα βιομηχανικά και εμπορικά κέντρα της χώρας, σε όλες τις μορφές εργασίας και τις πάσης φύσεως επιχειρήσεις, βιομηχανικά εργοστάσια, βιοτεχνικά εργαστήρια, εμπορικά καταστήματα και γραφεία.⁹

Επιθεωρήσεως Εργασίας και του τρόπου εκπληρώσεως του έργου των» καθόρισε με σαφήνεια τα έργα των οργάνων του Σώματος και εισήγαγε τα βιβλία Επιθεωρήσεως Εργασίας για την πλήρη παρακολούθηση του έργου τους και τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις γενικότερες συνθήκες στην εργασία σε κάθε περιφέρεια.

⁹ Το Υπουργείο συστήθηκε στη διάρκεια της βραχύβιας κυβερνητικής θητείας του Γεωργίου Κονδύλη (διετέλεσε πρωθυπουργός από 10.10.35 έως 30.11.35), τη διεύθυνση του οποίου ανέλαβε ο Γεώργιος Καρτάλης. Με το νεοϊδρυθέν Υπουργείο Εργασίας αυξήθηκε ο αριθμός των Υπουργείων, τα οποία έφτασαν στα δεκατρία (13).

Με Α.Ν. του 1935 "Περί συστάσεως Υπουργείου Εργασίας» **συνιστάται Υπουργείον Εργασίας**¹⁰ και με ακόλουθο Α.Ν του ίδιου έτους καταρτίζεται ο Οργανισμός του.¹¹

Στη συνέχεια με τον Α.Ν. της 18ης Ιανουαρίου του 1936 "Περί καταργήσεως του Υπουργείου Εργασίας», το Υπουργείο καταργείται και η μεταφερόμενη από το καταργηθέν Υπουργείο Εργασίας, Διεύθυνση Εργασίας υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, όπου λειτουργεί με τον ίδιο τίτλο και με την ίδια αρμοδιότητα.

Με τον Α.Ν. υπ' αριθ. 46/1936 «Περί συστάσεως Υφυπουργείου Εργασίας», το Υφυπουργείο στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας αποτελεί του λοιπού ίδιον Υπουργείο, το οποίο μετονομάζεται σε Υφυπουργείο Εργασίας. Μεταγενέστερα, με το Ν. 17/1943 «Περί μετατροπής του Υφυπουργείου Εργασίας σε Υπουργείο Εργασίας»¹² μετατρέπεται το Υφυπουργείο Εργασίας σε Υπουργείο Εργασίας. Επακολούθησε ο Α.Ν 560/1945 «Περί Οργανισμού Υπουργείου Εργασίας».¹³

Τον Αύγουστο του 1954 εκδίδεται το Ν.Δ. 2954 «Περί οργανώσεως Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας παρά τω Υπουργείω Εργασίας και άλλων τινών διατάξεων». Η χώρα μας με το Ν.3249/1955 κύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας (ΔΣΕ) 81 «Περί Επιθεώρησης της Εργασίας εις τη βιομηχανία και το εμπόριο», το περιεχόμενο της οποίας κατέστη εσωτερικό δίκαιο με υπερνομοθετική ισχύ και η οποία έθεσε τους στόχους και άξονες λειτουργίας του συστήματος Επιθεώρησης Εργασίας που έκτοτε αποτελεί θεσμό παγκόσμια αποδεκτό. Σύμφωνα με τα άρθρ. 4 παρ. 1,19 και 20 της ΔΣΕ 81 «η Επιθεώρηση Εργασίας τίθεται υπό την εποπτεία και τον έλεγχο μιας κεντρικής αρχής».

¹⁰ Το Υπουργείο συστήθηκε στη διάρκεια της βραχύβιας κυβερνητικής θητείας του Γεωργίου Κονδύλη (διετέλεσε πρωθυπουργός από 10.10.35 έως 30.11.35), τη διεύθυνση του οποίου ανέλαβε ο Γεώργιος Καρτάλης. Με το νεοϊδρυθέν Υπουργείο Εργασίας αυξήθηκε ο αριθμός των Υπουργείων, τα οποία έφτασαν στα δεκατρία (13).

¹¹ Με το άρθρο 1 «Αρμοδιότης του Υπουργείου» στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας υπάγονται (αφαιρούμενες από την αρμοδιότητα των άλλων Υπουργείων), όλες οι εκδηλώσεις της κρατικής μέριμνας για την βελτίωση της τύχης των ασθενέστερων οικονομικώς τάξεων (ιδίως του εργαζόμενου ατόμου) και ειδικότερα: - Η συστηματική παρακολούθηση των όρων εργασίας και η λήψη μέτρων προληπτικών ή επανορθωτικών των φυσικών και οικονομικών κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένοι οι εργαζόμενοι. -Η φροντίδα υπέρ των φτωχών εργαζομένων με την έννοια της φιλανθρωπίας και αγαθοεργίας.

¹² Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 97/ΤΑ/17.4.43 με πρόεδρο κυβερνήσεως τον Ι. Ράλλη. Στο ίδιο ΦΕΚ δημοσιεύθηκε και ο διορισμός του Ιωάννη Γρηγοράκη ως Υπουργού Εργασίας.

¹³ Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 237/ΤΑ/26.9.45. Κατά το άρθρο 1 του Α.Ν. "Αρμοδιότης του Υπουργείου Εργασίας" «Εις το Υπουργείο Εργασίας ανήκει η μελέτη και η επιδίωξη της θεσπίσεως και εφαρμογής συστηματικών μέτρων, προς τον σκοπόν - να καλυτερεύει, από υλικής και ηθικής απόψεως τις θέσεις των αντί μισθών εργαζομένων - να καθίσταται πληρεστέρα, σταθερατέρα, αποδοτικότερα, δικαιοτέρα αμειβομένη και όσον το δυνατόν ολιγότερον κινδυνώδης η παραγωγική των απασχόλησις».

Το παραπάνω διάταγμα αποτελεί τομή για το σύστημα οργανωμένης Επιθεώρησης Εργασίας, καθώς βάσει αυτού ιδρύεται το πρώτο, με αξιόλογη οργάνωση για εκείνη την εποχή, Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, στο Υπουργείο Εργασίας, με τέσσερις (4) Επιθεωρήσεις Εργασίας και σαράντα τρία (43) Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε όλη τη χώρα και προϊστάμενο το Γενικό Επιθεωρητή Εργασίας, που έχει την έδρα του στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας. Τα 43 Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας διαιρούνται σε τρεις (3) τάξεις : Στην πρώτη τάξη ανήκουν τέσσερα (4) γραφεία στην Αθήνα, δύο (2) στη Θεσσαλονίκη και από ένα (1) στον Πειραιά, Πάτρα, Βόλο και Καβάλα. Στη δεύτερη τάξη συστήνονται δύο (2) στον Πειραιά και από ένα (1) στις πόλεις : Αθήνα, Μυτιλήνη, Ρόδο, Ηράκλειο, Χανιά, Σύρο, Καλαμάτα, Ελευσίνα, Χαλκίδα και Λάρισα. Στη τρίτη τάξη συστήνονται από ένα (1) στις πόλεις : Χίο, Σάμο, Τρίπολη, Πύργο, Ναύπλιο, Λαύριο, Αγρίνιο, Λιβαδειά, Λαμία, Τρίκαλα, Άρτα, Ιωάννινα, Κέρκυρα, Φλώρινα, Βέροια, Κοζάνη, Σέρρες, Δράμα, Ξάνθη, Κομοτηνή και Αλεξανδρούπολη.¹⁴

Οι επιθεωρητές έχουν το δικαίωμα να εισέρχονται για τη διενέργεια ελέγχων στα καταστήματα και στους τόπους εργασίας οποιαδήποτε ώρα της ημέρας ή της νύκτας, εφόσον εκτελείται εργασία και την υποχρέωση να επιδείξουν το δελτίο ταυτότητας τους εάν ζητείται. Το δελτίο ταυτότητας χορηγείται από τον Υπουργό Εργασίας με την προσυπογραφή των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών. Τα όργανα του Σώματος έχουν την υποχρέωση να μην αποκαλύπτουν τα μυστικά παραγωγής ή άλλες μεθόδους εκμετάλλευσης που περιήλθαν σε γνώση τους, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να μην αποκαλύπτουν στους εργοδότες ή στους υπαλλήλους των τους εργαζόμενους που υπέβαλαν παράπονα για τη μη τήρηση της εργατικής νομοθεσίας καθώς και να μην χορηγούν πληροφορίες ή αντίγραφα των στοιχείων ή καταστάσεων προσωπικού που υποβάλλονται σε αυτά. Οι παραβάσεις των ανωτέρω έχει ως αποτέλεσμα την πειθαρχική τους δίωξη.

Κατά τη διενέργεια ελέγχων οι δικαστικές, διοικητικές, αστυνομικές και κοινοτικές αρχές οφείλουν να παρέχουν κάθε αιτούμενη συνδρομή στα όργανα του Σώματος Επιθεώρησης προκειμένου αυτά να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους. Μάλιστα αστυνομικοί υπάλληλοι μπορούν να αποσπαστούν στα Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας για την ενίσχυση του Σώματος με απόφαση του οικείου Νομάρχη, για την Αθήνα και τον Πειραιά του Υπουργού Εσωτερικών και για την Βόρεια Ελλάδα του Υπουργού Βόρειας Ελλάδας. Σε μέρη όπου δεν υπάρχει Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας για την

¹⁴ Ο αριθμός, η διάκριση και η κατανομή των θέσεων κατά κατηγορίες, κλάδους και βαθμούς του προσωπικού έχει ως εξής :Την Α' κατηγορία αποτελούν 4 κλάδοι : α) Διοικητικού από το Γενικό Επιθεωρητή, τέσσερις (4) επιθεωρητές εργασίας και τέσσερις (4) επόπτες εργασίας α' τάξεως β) Τεχνικού από έξι (6) τεχνικούς Επιθεωρητές γ) Υγειονομικού από τέσσερις (4) Υγειονομικούς Επιθεωρητές δ) Εποπτών από πέντε (5) επόπτες εργασίας α' τάξεως, πέντε (5) επόπτες, εργασίας β' τάξεως, και δέκα (10) επόπτες εργασίας γ' τάξεως. Την Β' Κατηγορία αποτελούν 2 κλάδοι : α) Διοικητικού από δεκαεπτά (17) γραφείς β) Εποπτών από επτά (7) Επόπτες Εργασίας α' τάξεως, έντεκα (11) Επόπτες Εργασίας, δεκαέξι (16) Επόπτες Εργασίας γ' τάξεως, και σαράντα τέσσερις (44) βοηθούς Επόπτες Εργασίας. Την Γ' Κατηγορία αποτελούν δέκα (10) κλητήρες.

εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας αρμόδια είναι η οικεία αστυνομική αρχή η οποία και ενημερώνει την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας για τις άδειες εργασίας που χορηγεί καθ' υπέρβαση των χρονικών ορίων ή κατά τις Κυριακές, για τα ατυχήματα, για την έναρξη των αρχικών εργασιών των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργαστηρίων, των μηνύσεων που υποβάλλει για τις παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, τους έλεγχους που διενεργεί και τις καταστάσεις που θεωρεί. Τέλος, στην περίπτωση που κάποιος παρεμποδίζει την είσοδό τους στους τόπους εργασίας για την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή χορηγεί εν γνώσει ανακριβή στοιχεία ή πληροφορίες τιμωρείται με πρόστιμο πεντακοσίων μέχρι πέντε χιλιάδων (500-5.000) μεταλλικών δραχμών εάν δεν συντρέχει περίπτωση επιβολής μεγαλύτερης ποινής από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα.

Και ενώ μετά το 1954, το Υπουργείο Εργασίας συνεχίζει την πορεία του στο χρόνο, μετασχηματιζόμενο, μετονομαζόμενο, καταργούμενο και επανασυστηνόμενο, οι Επιθεωρήσεις Εργασίας έκτοτε λειτούργησαν ως Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας για 40 περίπου χρόνια υπό την εποπτεία, τον έλεγχο και τον συντονισμό μιας κεντρικής αρχής που ήταν το Υπουργείο Εργασίας, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα της 81 ΔΣΕ.

Μια τεσσαρακονταετία αργότερα, με το Ν.2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις», οι αρμοδιότητες των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας περιέρχονται στις κατά τόπους αρμόδιες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Με τον νόμο αυτό, η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανατίθεται στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (Ν.Α.), στις οποίες περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών επιτροπών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες των υπουργών Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Με αυτή την ανάθεση, η Επιθεώρηση Εργασίας εντάσσεται στη Ν.Α. και υπόκειται στην εξουσία του Προϊσταμένου της Ν.Α. από τον οποίο θα λαμβάνει εντολές και οδηγίες. Η χάραξη πλέον της γενικής πολιτικής και η οργάνωση της Επιθεώρησης Εργασίας σε εθνικό επίπεδο δεν αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ειδικότερα της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εργασίας και της Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, οι οποίες περιορίστηκαν κυρίως σε νομοθετικό, γνωμοδοτικό και ερευνητικό ρόλο.

Η εν λόγω υπαγωγή δεν επέφερε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, αφού οι φορείς των εργαζομένων και των εργοδοτών άρχισαν να διαμαρτύρονται για υποβάθμιση και αποδιοργάνωση της Επιθεώρησης Εργασίας και για ανυπαρξία ελέγχων εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας. Επιπλέον τον Απρίλιο του 1997, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας κοινοποίησε στην Κυβέρνηση έκθεση με την οποία γνωστοποιούσε ότι η διοικητική αλλαγή που έγινε, σε ό,τι αφορά την Επιθεώρηση Εργασίας,

δεν ήταν συμβατή με το άρθρο 4 παρ. 1 και με τα άρθρα 6,19 και 20 της 81 ΔΣΕ και ζητούσε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα, ιδιαίτερα τοποθετώντας την Επιθεώρηση υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο μιας κεντρικής αρχής.

Το 1995 με το Π.Δ. 372 η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων μεταφέρεται από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο Υπουργείο Εργασίας, ως σύνολο αρμοδιοτήτων, υπηρεσιών και προσωπικού και το τελευταίο μετονομάζεται σε Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.¹⁵

Με το Ν.2639/98 συνιστάται το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και επανεντάσσεται στο Υπουργείο Εργασίας.¹⁶ Το Σ.ΕΠ.Ε. πλέον αποτελεί υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της οποίας προϊστάται μετακλητός Ειδικός Γραμματέας. Το λειτουργικό έργο της Επιθεώρησης Εργασίας επικεντρώνεται στον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Η οργανωτική δομή του, όπως προσδιορίζεται από τον ιδρυτικό του νόμο, 2639/1998, και τον οργανισμό λειτουργίας του (Π.Δ. 136/199), βασίζεται στη διάκριση των κλάδων των Επιθεωρητών και στη θεματική διάκριση των υπηρεσιών ελέγχου.

Οι Επιθεωρητές Εργασίας εντάσσονται σε τρεις διακριτούς κλάδους:

- Κοινωνικοί Επιθεωρητές, οι οποίοι διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της γενικής προστατευτικής εργατικής νομοθεσίας και παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Ερευνούν επίσης την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζόμενων και τη νομιμότητα της απασχόλησής τους.

- Τεχνικοί και Υγειονομικοί Επιθεωρητές, οι οποίοι διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της εργατικής νομοθεσίας για την ασφάλεια και υγεία των εργαζόμενων, ερευνούν τις αιτίες των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, υποδεικνύουν μέτρα για την αποφυγή επανάληψής τους και

¹⁵ Επανήλθε η Κοινωνική Ασφάλιση στο Υπουργείο Εργασίας μετά από 27 χρόνια.

¹⁶ Η Ο.Κ.Ε έκρινε ως ιδιαίτερα θετική την επαναφορά των Επιθεωρήσεων Εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την αναδιοργάνωσή τους σε ενιαίο σώμα υπό κεντρικό έλεγχο. Η υπαγωγή των Επιθεωρήσεων Εργασίας στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στο πλαίσιο της αποκέντρωσης που επέφερε ο Ν. 2218/94, συνέβαλε στην αδρανοποίησή τους και στην παρακώλυση του έργου τους. Επιπλέον, η αποκέντρωση αυτή ερχόταν σε αντίθεση με βασικές αρχές της 81 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας, όπως η ενότητα του σώματος της Επιθεώρησης Εργασίας υπό κεντρική προϊστάμενη αρχή (άρθρα 4,5,11,19 και 20 της ΔΣΕ 81) και της ανεξαρτησίας της από κάθε κυβερνητική μεταβολή και εξωτερική επιρροή (άρθρο 6). Η δημιουργία ενιαίου σώματος επιθεωρητών με άμεση υπαγωγή σε μια κεντρική αρχή ελέγχου και εποπτείας θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη και περισσότερο ομοιόμορφη εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας. Θα πρέπει, πάντως, να επιδιωχθεί, πέραν της ποιοτικής αναβάθμισης του ρόλου τους, και η αναβάθμιση της στελέχωσής τους με το κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό όλων των ειδικοτήτων. Βλ. Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, Γνώμη της Ολομέλειας της Ο.Κ.Ε επί του σχεδίου Νόμου : «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων και άλλες διατάξεις», Αθήνα 16 Ιουλίου 1998.

παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και στους εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Το Σ.ΕΠ.Ε. ως ελεγκτικός φορέας οργανώθηκε και διαρθρώθηκε σε Κεντρική και Περιφερειακές Υπηρεσίες (βλ. Πίνακα 5). Η λειτουργία του Σ.ΕΠ.Ε. ελέγχεται εσωτερικά από την Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας και επίσης υπόκειται σε κοινωνικό έλεγχο μέσω του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.) και των Περιφερειακών Επιτροπών Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Ε.).

3.2. Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε.

Μία σημαντική παρέμβαση σε οργανωτικό και λειτουργικό επίπεδο συντελέστηκε με την ψήφιση του Ν.3996/2011 «**Αναμόρφωση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, Ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις**», ο οποίος αναβάθμισε τις επιχειρησιακές λειτουργίες του Σ.ΕΠ.Ε. και τις εναρμόνισε με σύγχρονα διοικητικά πρότυπα.¹⁷

3.2.1. Διοικητική δομή.

Το Σ.ΕΠ.Ε. υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με προϊστάμενο μετακλητό Ειδικό Γραμματέα, ο οποίος έχει την ευθύνη και τον έλεγχο για την εύρυθμη, αποτελεσματική και συντονισμένη δράση όλων των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε., των οποίων προΐσταται. Διαρθρώνεται σε Κεντρική και Περιφερειακές Υπηρεσίες που καλύπτουν όλη την επικράτεια. Με τον ίδιο νόμο προβλέφθηκαν επίσης:

- Δύο (2) θέσεις Γενικών Επιθεωρητών (μία θέση Γενικού Επιθεωρητή Εργασιακών Σχέσεων και μία θέση Γενικού Επιθεωρητή Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία)¹⁸
- Ο θεσμός του Συμφιλιωτή Εργατικών Διαφορών αυξημένων προσόντων (Πάντζος, 2012), αρμόδιου για τη διενέργεια συμφιλίωσης εργατικών διαφορών.¹⁹
- Εννιακόσια δεκαέξι (916) θέσεις Επιθεωρητών Εργασίας (Επιθεωρητές Εργασιακών Σχέσεων και σε Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία).
- Διακόσιες σαράντα (240) θέσεις για γραμματειακή, διοικητική και λοιπή υποστήριξη.

¹⁷ Την τελευταία εικοσαετία εκδόθηκαν περίπου 80 ρυθμιστικά κείμενα με στόχο την οργανωτική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου. Η προσπάθεια αυτή χαρακτηριζόταν από τον αποσπασματικό και ευκαιριακό πολιτικό χαρακτήρα για την αντιμετώπιση επιμέρους οργανωτικών αναγκών. Σε καμία περίπτωση δεν κατέστη δυνατή η συνολική αναμόρφωση στο πλαίσιο γενικότερων σκοπών και ειδικότερων στόχων. Οι σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες καθιστούν αδήριτη την ανάγκη αναδιοργάνωσης της δημόσιας διοίκησης.

¹⁸ Οι θέσεις Γενικών Επιθεωρητών δεν πληρώθηκαν ποτέ και τελικά καταργήθηκαν με το Ν. 4144/2013.

¹⁹ Ο ενδιαφέρων θεσμός του Συμφιλιωτή δεν λειτούργησε ποτέ και καταργήθηκε με το άρθρο 23 του Ν.4144/2013. Η εισαγωγή του θεσμού ικανοποιούσε την απαίτηση για πρόβλεψη ευέλικτων διοικητικών διαδικασιών, προκειμένου να αποφεύγονται οι ατέρμονοι και πολυέξοδοι δικαστικοί αγώνες και να αποφορτίζονται τα δικαστήρια από υποθέσεις που δύνανται να επιλυθούν ευκολότερα και αποτελεσματικότερα.

Οι αρμοδιότητες του Σ.ΕΠ.Ε. ασκούνται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια από την Κεντρική και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες του.

Η Κεντρική Υπηρεσία απαρτίζεται από:

- Το Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα.
- Τους Γενικούς Επιθεωρητές. Οι Γενικοί Επιθεωρητές υπάγονται στον Ειδικό Γραμματέα, συνεπικουρούν το έργο του και συντονίζουν όλους τους Επιθεωρητές Εργασιακών Σχέσεων, τους Συμφιλιωτές και τους Επιθεωρητές.
- Την Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας, η οποία συγκροτείται από εικοσιτέσσερις (24) Επιθεωρητές Εργασίας με βαθμό Προϊσταμένου Διεύθυνσης και Προϊσταμένου Τμήματος που υπάγονται απευθείας στον Ειδικό Γραμματέα του Σώματος. Ως κύριο έργο έχει τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων από την επικράτεια, καθώς και τη διενέργεια τεκμηριωμένων εσωτερικών ελέγχων των επιμέρους υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε.
- Τις Διευθύνσεις Διοικητικής Υποστήριξης, Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, Επιθεώρησης της Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία,.
- Αυτοτελές Γραφείο Ενημέρωσης, Υποδοχής, Αξιολόγησης και Διαχείρισης Καταγγελιών, υπαγόμενο απευθείας στον Ειδικό Γραμματέα. Έργο του είναι η ενημέρωση εργοδοτών και εργαζομένων, η υποδοχή και αξιολόγηση των καταγγελιών και η εσωτερική διαβίβασή τους στις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες ή στην Ειδική Ομάδα Ετοιμότητας και Άμεσης Επέμβασης, η οποία έχει ως έργο τον άμεσο έλεγχο της τήρησης της νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις.²⁰
- Αυτοτελές Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. (Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας).²¹

Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. ανέρχονται σε δεκαπέντε (15) και κατανέμονται ανά την επικράτεια. Κάθε Περιφερειακή Υπηρεσία του Σ.ΕΠ.Ε. συγκροτείται από δύο Περιφερειακές Διευθύνσεις, την Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και την Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

3.2.2. Αρμοδιότητες.

Ήδη, ο νεότερος νομοθέτης με το Ν.3996/2011 διευρύνει το έργο, τις αρμοδιότητες, τη δράση και τις επιβαλλόμενες κυρώσεις των παραβατών εργοδοτών. Ο νομοθέτης στην εισηγητική-αιτιολογική έκθεση αναφέρει ότι οι συνθήκες στην αγορά εργασίας μεταβάλλονται συνεχώς και

²⁰ Το Γραφείο δε συστάθηκε ποτέ και με το νεότερο οργανισμό του Υπουργείου (Π.Δ.113/2014) καταργήθηκε.

²¹ Ομοίως καταργήθηκε το Αυτοτελές Γραφείο.

καθιστούν επιτακτική την ανάγκη παρακολούθησης και επικαιροποίησης του νομοθετικού πλαισίου. Παράλληλα ο έλεγχος της εφαρμογής της ισχύουσας κάθε φορά εργατικής νομοθεσίας αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας και διαμορφώνει κανόνες δικαίου προς όφελος του συνόλου των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

Έργο του Σ.ΕΠ.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου είναι:

1. α) Η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, β) η έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης, γ) της παράνομης απασχόλησης των εργαζομένων, δ) η συμφιλίωση και επίλυση των εργατικών διαφορών, ε) καθώς και η παροχή πληροφοριών σε εργαζόμενους και εργοδότες σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

2. Για την εκτέλεση του έργου του, το Σ.ΕΠ.Ε. έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Επιθεωρεί και ελέγχει τους χώρους εργασίας με κάθε πρόσφορο μέσο, προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση και έλεγχο σε όλες τις επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και γενικότερα σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ή εκμετάλλευσης ή χώρο όπου πιθανολογείται ότι απασχολούνται εργαζόμενοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις, όπως της παραγράφου 5 του άρθρου 2 και της παραγράφου 4 του άρθρου 69 του Ν. 3850/2010, και επιβλέπει την τήρηση και εφαρμογή:

αα) των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας της σχετικής ιδίως με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας, τα χρονικά όρια εργασίας, την αμοιβή ή άλλες παροχές, την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, τους ειδικούς όρους και συνθήκες εργασίας των ευπαθών ομάδων εργαζομένων (όπως ανήλικοι, νέοι, γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή λοχείας, άτομα με αναπηρία), καθώς και ειδικών κατηγοριών εργαζομένων,

ββ) των όρων κάθε είδους συλλογικών συμβάσεων εργασίας,

γγ) των διατάξεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας της σχετικής με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, την αδήλωτη εργασία και την παράνομη απασχόληση,

δδ) των διατάξεων σχετικά με τη νομιμότητα της απασχόλησης των εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών και

εε) της νομοθεσίας για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

β. Ερευνά, ανακαλύπτει, εντοπίζει και διώκει, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, παράλληλα και ανεξάρτητα από άλλες Αρχές και Οργανισμούς, τους παραβάτες των υποπεριπτώσεων αα έως εε της περίπτωσης α'.

γ. Καταγράφει, αξιολογεί και αναφέρει προς τον Υπουργό Εργασίας τις ελλείψεις ή τις παραλείψεις που δεν καλύπτονται από την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, καθώς και τα προβλήματα

που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας και ενημερώνει σχετικά τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

δ. Ερευνά οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας τους χώρους εργασίας, όταν κρίνει αναγκαίο, χωρίς προειδοποίηση προς τον εργοδότη, και έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιοδήποτε από τα βιβλία, μητρώα, έγγραφα, αρχεία και κάθε άλλου είδους στοιχείο που τηρούνται από την επιχείρηση, λαμβάνει αντίγραφα, καθώς και έχει πρόσβαση στη δομή της παραγωγικής διαδικασίας. Προβαίνει σε δειγματοληψίες και αναλύσεις δειγμάτων από τους χώρους εργασίας, λαμβάνει φωτογραφίες ή μαγνητοσκοπεί και προβαίνει σε μετρήσεις επιβλαβών φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων στο περιβάλλον εργασίας, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και τον εντοπισμό νέων και αναδυόμενων κινδύνων που προκαλούνται από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και τις αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας. Στον εργοδότη που αρνείται την κατά τα προηγούμενα εδάφια είσοδο και πρόσβαση ή την παροχή στοιχείων ή πληροφοριών ή παρέχει ανακριβείς πληροφορίες ή στοιχεία, επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις (περίπτωσης Α' της παραγράφου 1 του άρθρου 24.

ε. Ερευνά τα αίτια και τις συνθήκες των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, προτείνει μέτρα για την πρόληψή τους, συντάσσει σχετικές εκθέσεις με επισήμανση των παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας που εμπλέκονται σε αυτά και σχετίζονται με την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων με σκοπό την αποφυγή επανάληψής τους και υποβάλλει μηνυτήρια αναφορά όταν προκύπτουν ευθύνες.

στ. Εξετάζει κάθε καταγγελία και αίτημα που υποβάλλεται σε αυτό και παρεμβαίνει άμεσα στους χώρους εργασίας.

ζ. Ελέγχει την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην εργασία και απασχόληση και ειδικότερα του Ν.3896/2010 καθώς και την τήρηση των διατάξεων για την προστασία της μητρότητας και των διατάξεων συμφιλίωσης επαγγελματικού, οικογενειακού και προσωπικού βίου και ειδικότερα του Ν. 1483/1984.

η. Ελέγχει την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού λαμβάνοντας υπόψη και τις περιπτώσεις πολλαπλής διάκρισης σύμφωνα με όσα ειδικότερα προβλέπονται στο άρθρο 19 του Ν. 3304/2005

θ. Αναπτύσσει δράσεις στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης έργων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, λαμβάνοντας υπόψη και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, προκειμένου να εκσυγχρονιστεί η λειτουργία του, να

υποστηρίζεται αποτελεσματικότερα το έργο του και να διευκολύνονται εργοδότες και εργαζόμενοι στις συναλλαγές τους με το Σ.ΕΠ.Ε..

ι. Ελέγχει στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων στους χώρους εργασίας την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας περί απαγορεύσεως του καπνίσματος του Ν. 3730/2008 και του Ν. 3868/2010 και σε περίπτωση παραβιάσεώς της, επιβάλλει στις επιχειρήσεις τις κυρώσεις που προβλέπονται.

ια. Κυρώνει, εγκρίνει ή απορρίπτει τους εσωτερικούς κανονισμούς εργασίας επιχειρήσεων, κατά τις διατάξεις του Ν Δ. 3789/1957, εγκρίνει ή απορρίπτει παράπονα οργανώσεων εργαζομένων κατά διατάξεων κανονισμών εργασίας σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν Δ 3789/1957 και επεκτείνει την υποχρέωση κύρωσης εσωτερικών κανονισμών σε επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες που απασχολούν προσωπικό ανώτερο των σαράντα ατόμων.

ιβ. Συντρέχει συμβουλευτικά και εφόσον ζητηθεί, εργαζόμενους και εργοδότες για τη διεξαγωγή συλλογικών διαπραγματεύσεων και επίλυση συλλογικών και ατομικών διαφορών εργασίας.

ιγ. Υποστηρίζει τους εργοδότες και εργαζομένους με την παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς αυτούς, σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

ιδ. Συντάσσει την ετήσια έκθεση, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας μας που απορρέουν από την υπ' αριθμ. 81 Διεθνή Σύμβαση Εργασίας (Ν.3249/1955), την οποία ο Υπουργός Εργασίας ανακοινώνει και αποστέλλει στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας. Προβαίνει, στα πλαίσια του έργου του, στη συστηματική συλλογή και επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας (Γ.Δ.Σ.Υ.Ε.) και την Ελληνική Στατιστική Αρχή και σύμφωνα με την ευρωπαϊκή μεθοδολογία και νομοθεσία και κατά τα πρότυπα και τα πορίσματα της EUROSTAT.

ιε. Συνεργάζεται και ανταλλάσσει στοιχεία και πληροφορίες με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Γενικών Διευθύνσεων Διοικητικής Υποστήριξης, Εργασίας και Συνθηκών Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας οργανώσεις κοινωνικών εταίρων, επιστημονικούς φορείς στον τομέα της εργασίας, καθώς και συναφείς υπηρεσίες του εξωτερικού.

ιστ. Ενημερώνει και συνεργάζεται με τον Συνήγορο του Πολίτη, για διάφορες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

Ο έλεγχος Οδικών Μεταφορών. Με ΚΥΑ του 2009 ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία, η Οδηγία 2006/22/ΕΚ για τον καθορισμό ελαχίστων προϋποθέσεων για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΟΚ) υπ' αριθμ. 3820/1985 και 3821/1985 του Συμβουλίου, σχετικά με τη νομοθεσία όσον αφορά δραστηριότητες οδικών μεταφορών. Με το άρθρο 3 της ΚΥΑ αρμόδιες αρχές για τη διενέργεια των ελέγχων των διατάξεων των κανονισμών 561/2006 και 3821/1985 ορίστηκαν τα Τμήματα

Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και τα μεικτά συνεργεία ελέγχου για τον καθ' οδόν έλεγχο και τον έλεγχο των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων (Πάντζος, 2016). Στα μεικτά κλιμάκια ελέγχου προβλέπεται η συμμετοχή εκπροσώπου της οικείας Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων. Το Σ.ΕΠ.Ε. έχει αρμοδιότητα και στο πεδίο επιβολής κυρώσεων.²²

3.2.3. Εκπαίδευση Επιθεωρητών Εργασίας.

Ο Ν.3996/2001 προβλέπει ότι οι υπάλληλοι που προσλαμβάνονται ή μετατάσσονται στο Σ.ΕΠ.Ε., ως υποψήφιοι Επιθεωρητές Εργασίας παρακολουθούν υποχρεωτικά και βάσει του κλάδου και της ειδικότητάς τους, Πρόγραμμα Ειδικής Εκπαίδευσης (Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων ή Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία), το οποίο περιλαμβάνει Θεωρητική και Πρακτική Εκπαίδευση και διαδικασία Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (Δενδρινός-Πάλλα-Δεμοίου-Παπαμιχαήλ, 2015).

Το ίδιο Πρόγραμμα παρακολουθούν και οι υπάλληλοι της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας που πληρούν τις προϋποθέσεις άσκησης καθηκόντων Επιθεωρητή Εργασίας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 5 του Ν.3996/2011 και υπηρετούν σε οργανικές μονάδες, οι οποίες λόγω αρμοδιότητας συνδράμουν το πάσης φύσεως έργο του Σ.ΕΠ.Ε. και μέσω των θεματικών αντικειμένων ευθύνης τους, στηρίζουν και συνεπικουρούν την αποστολή του.

3.2.4. Το Π.Δ. 113/2014.

Η οργανωτική δομή του Σώματος επανακαθορίστηκε με το Π.Δ.113/2014, με βάση τις νέες ανάγκες στην αγορά εργασίας και τη γενικότερη διοικητική μεταρρύθμιση των δημοσίων υπηρεσιών της χώρας, η οποία προβλέπεται από το Ν.4024/2011.

Με τα άρθρα 46 και 47 του Π.Δ/τος 113/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας», οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία του Σ.ΕΠ.Ε. διαρθρώθηκαν σύμφωνα με νέα διοικητική δομή, ενώ η Κεντρική Υπηρεσία συρρικνώθηκε με την κατάργηση της Διεύθυνσης Διοικητικής και Τεχνικής και το Γραφείο Νομικής Στήριξης, τις υπηρεσίες των οποίων ασκεί η αρμόδια Διεύθυνση της Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. και το Ν.Σ.Κ.

²² Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε το Έργο Πληροφορικής «Σύστημα Ελέγχου Οδικών Μεταφορών –ΣΕΟΜ» που συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ, από εθνικούς πόρους και το Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση». Το έργο περιλαμβάνει την εγκατάσταση λογισμικού, την παροχή του σχετικού εξοπλισμού και την οργάνωση βλαβοληπτικού κέντρου (help desk). Ήδη έχει πραγματοποιηθεί σχετική κατάρτιση των Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων στα χρησιμοποιούμενα λογισμικά προγράμματα και στη χρήση του τεχνικού εξοπλισμού.

Ευθύς αμέσως μετά τη θέση σε εφαρμογή του νέου οργανογράμματος, το οποίο προέβλεπε τη συγχώνευση ή/και κατάργηση Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. προέκυψαν σοβαρά προβλήματα, αναφορικά τόσο με την εσωτερική οργάνωση και εύρυθμη λειτουργία διαφόρων Υπηρεσιών (κατά την άσκηση του ελεγκτικού, διαμεσολαβητικού, αλλά και διοικητικού τους έργου) όσο και με την υπηρεσιακή, προσωπική, οικογενειακή και οικονομική κατάσταση αρκετών Επιθεωρητών που υπηρετούν σε καταργηθείσες - συγχωνευθείσες Υπηρεσίες.

Επίσης, προβλήματα αντιμετωπίζουν νευραλγικοί (από άποψη πλήθους επιχειρήσεων, οικονομικής δραστηριότητας και τουριστικού ενδιαφέροντος) νομοί της Περιφέρειας, οι οποίοι με τη νέα κατάσταση απώλεσαν τα Τμήματα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία που λειτουργούσαν σε πόλεις εντός των ορίων τους.

3.3. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Σ.ΕΠ.Ε. σε σχέση με τα Ελεγκτικά Σώματα.

Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, το Σ.ΕΠ.Ε. αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση ελεγκτικού Σώματος, εφόσον συνιστά μεν το κατεξοχήν ελεγκτικό όργανο του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α., αλλά ο ρόλος του εκτός από ελεγκτικός-διωκτικός είναι ταυτόχρονα και διαμεσολαβητικός, συμφιλιωτικός, ενημερωτικός, συμβουλευτικός και καθοδηγητικός και ευρύτερα κοινωνικός.

3.3.1. Ο διαμεσολαβητικός - συμφιλιωτικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.

Ο διαμεσολαβητικός - συμφιλιωτικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε. εκφράζεται μέσω της διενέργειας εργατικής διαφοράς - συμφιλίωσης, η οποία αποτελούσε και αποτελεί κύρια αρμοδιότητα των Τμημάτων Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων. Όπως αναφέρεται στον Ν.3996/2011 «εργατικές διαφορές είναι κάθε είδους διαφωνίες μεταξύ εργαζομένου ή εργαζομένων και εργοδότη, που πηγάζουν από τη σχέση με την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας, των όρων συλλογικών ρυθμίσεων ή κανονισμών εργασίας, καθώς και όρων ατομικών συμβάσεων εργασίας, όπως είναι οι διαφορές που αφορούν στην καταβολή των πάσης φύσεως αποδοχών, στη χρονική διάρκεια και τη μορφή της σύμβασης εργασίας, στην τήρηση του ωραρίου και τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας, στη χορήγηση των αδειών, στην απασχόληση ειδικών κατηγοριών μισθωτών, στην αρχή της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης».

Συνήθως, οι εργατικές διαφορές – συμφιλιώσεις έχουν προς επίλυση αιτήματα κυρίως οικονομικού περιεχομένου στο πλαίσιο πάντα διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αποκλείονται θεσμικά αιτήματα που επίσης εντάσσονται στο πλαίσιο Συλλογικών ή Ατομικών Συμβάσεων Εργασίας ή Κανονισμών Εργασίας (Γαλανοπούλου, 2012). Γενικότερα, είναι αιτήματα που μπορούν να οριοθετηθούν και να προσδιοριστούν από τον Επιθεωρητή Εργασιακών Σχέσεων, εφόσον αποτελούν παραβάσεις διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Πρόκειται για τις

διαφορές ατομικές ή συλλογικές που ανακύπτουν ανάμεσα σε εργαζόμενους και εργοδότες με αφορμή τη σχέση εργασίας, όπου κατόπιν γραπτού αιτήματος της μιας ή της άλλης πλευράς ζητείται η μεσολάβηση της Υπηρεσίας, προκειμένου η διαφορά να λυθεί εξωδίκως όσο το δυνατό ταχύτερα προς αποφυγή της χρονοβόρας προσφυγής στα δικαστήρια και των δαπανών που αυτή συνεπάγεται. Σκοπός είναι η προσέγγιση των απόψεων των μερών προς τη διασφάλιση της εργασιακής ειρήνης, το συμφέρον των εργαζομένων και εργοδοτών η εφαρμογή της τήρησης της νομοθεσίας και η επίλυση των διαφορών μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών.

Η εργατική διαφορά διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν.4144/2013 από τον Προϊστάμενο του Τμήματος που υποβάλλεται η σχετική αίτηση και είναι αρμόδιο τοπικά ή από Επιθεωρητή Εργασιακών Σχέσεων που ορίζεται από τον Προϊστάμενο του αρμοδίου Τμήματος.

Κατά τη διενέργεια της εργατικής διαφοράς έχει δικαίωμα παράστασης και το σωματείο εργαζομένων ή εργοδοτών. Είναι ακόμη δυνατό η αίτηση διενέργειας της εργατικής διαφοράς να γίνει και από το εργατικό σωματείο. Στις περιπτώσεις επίλυσης διαφορών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, την εφαρμογή των διατάξεων για την προστασία της μητρότητας και των διατάξεων για την συμφιλίωση επαγγελματικού, οικογενειακού και προσωπικού βίου, ενημερώνεται άμεσα ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος έχει επίσης δικαίωμα παράστασης στην συζήτηση της εργατικής διαφοράς.

Ανεξάρτητα από το αντικείμενο της εργατικής διαφοράς, η καλή προετοιμασία και ο αντικειμενικός χειρισμός της διαδικασίας από τους Επιθεωρητές εμπνέουν εμπιστοσύνη στα μέρη, ενισχύουν το κύρος της Υπηρεσίας και συμβάλλουν στην επίτευξη λύσης.

3.3.2. Ο ενημερωτικός, συμβουλευτικός και καθοδηγητικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.

Το ενημερωτικό - συμβουλευτικό έργο των Επιθεωρητών ασκείται σε καθημερινή βάση κατά τις ώρες προσέλευσης κοινού στα τοπικά Τμήματα των Επιθεωρήσεων Εργασίας, όπου εργαζόμενοι και εργοδότες προσέρχονται ή επικοινωνούν τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προκειμένου να ενημερωθούν για όλα τα θέματα εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας.

Η Επιθεώρηση Εργασίας συνεργάζεται και με τους εκπροσώπους εργατικών ή εργοδοτικών σωματείων, οι οποίοι είτε προσέρχονται για πληροφόρηση, είτε υποβάλλουν συγκεκριμένες καταγγελίες που αφορούν επιχειρήσεις ή κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Συνεργασία υπάρχει επίσης, με τα σωματεία κατά τον επιτόπιο έλεγχο και κατά τη διαδικασία επίλυσης της εργατικής διαφοράς, όπου εφόσον το επιθυμούν μπορούν να παραστούν και εκπρόσωποι εργατικών σωματείων.

Οι Επιθεωρητές Εργασίας κατά την διαδικασία παροχής ενημέρωσης και πληροφοριών στους πολίτες:

- Δίνουν πληροφορίες σχετικά με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.
- Ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους για τη δυνατότητα κατάθεσης «αίτησης διενέργειας εργατικής διαφοράς», εφόσον επιθυμούν τη διαμεσολάβηση της Επιθεώρησης Εργασίας για τη συμφιλιοτική επίλυση της υπόθεσής τους.

Ιδιαίτερης προσοχής χρήζει η διαδικασία χειρισμού καταγγελιών για παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης αντρών και γυναικών στην εργασία και την απασχόληση, καθώς κατά κανόνα, πρόσωπα που έχουν υποστεί διάκριση ή παρενόχληση λόγω φύλου, κατά την εμφάνισή τους στην Επιθεώρηση, συνήθως ζητούν να συνομιλήσουν με ομόφυλό τους Επιθεωρητή, βρίσκονται σε εμφανή κατάσταση αμηχανίας, εκνευρισμού ή πανικού, ενώ αδυνατούν ή διστάζουν να θέσουν ευθέως το ζήτημα. Επισημαίνεται ότι οι Επιθεωρήσεις Εργασίας υποχρεούνται να ενημερώνουν τον Συνήγορο του Πολίτη για τις καταγγελίες που δέχονται σχετικά με θέματα διακρίσεων φύλου στην εργασία και να υποβάλουν σε αυτόν τα αποτελέσματα του ελέγχου τους, στις δε εργατικές διαφορές με αυτό το αντικείμενο υποχρεωτικά παρίσταται εκπρόσωπος του ΣτΠ. (Δενδρινός, Πάλλα, κ.α., 2015).

Είναι πολύ σημαντικό οι Επιθεωρητές, κατά τη διαδικασία της ενημέρωσης, να μην επιτάσσουν ή και να μην υποβάλλουν έμμεσα στο καταγγέλλον πρόσωπο τη μετέπειτα στάση του.

3.3.3. Το ελεγκτικό έργο.

Όπως νωρίτερα επισημάνθηκε, η πολιτεία απένειμε εξουσία, στο Σ.ΕΠ.Ε. -μεταξύ άλλων- να εξετάζει κάθε καταγγελία και αίτημα που υποβάλλεται σε αυτό ως και να παρεμβαίνει άμεσα στους χώρους εργασίας.

Η επιθεώρηση των χώρων εργασίας και ο έλεγχος για την πιστή τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων της Εργατικής Νομοθεσίας γίνεται **είτε προληπτικά είτε κατασταλτικά** μετά δηλαδή από υποβολή στην Επιθεώρηση Εργασίας καταγγελίας για παραβίαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους χώρους.

Κατά την πρώτη περίπτωση (προληπτικός έλεγχος) συντάσσεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας μηνιαίο πρόγραμμα ελεγκτικής δράσης των Επιθεωρητών, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τον ετήσιο προγραμματισμό δράσης που εκπονείται βάσει της στοχοθεσίας και των προτεραιοτήτων που προκύπτουν μετά από επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων της ελεγκτικής δραστηριότητας των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. (έλεγχος – κυρώσεις) των εργατικών ατυχημάτων, των καταγγελιών κλπ. και λαμβάνοντας σε κάθε περίπτωση υπόψη τις προτάσεις των κοινωνικών εταίρων, όπως αυτές διατυπώνονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΚΕΕΕ) και τα προγράμματα δράσης της Επιτροπής Ανωτέρων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC). Επιπλέον λαμβάνονται υπόψη για τη σύνταξη του

μηνιαίου προγράμματος ελεγκτικής δράσης και οι προσλαμβάνουσες τις οποίες έχει ο κάθε προϊστάμενος για την παραβατική συμπεριφορά επιχειρήσεων κλάδου ή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής ευθύνης του, και οι κεντρικές οδηγίες από τις Δ/νσεις συντονισμού του Σ.ΕΠ.Ε.

Κατά τη δεύτερη περίπτωση (κατασταλτικός έλεγχος) η καταγγελία μπορεί να υποβληθεί στην Επιθεώρηση Εργασίας προφορικά ή γραπτά, επώνυμα ή ανώνυμα ακόμη και τηλεφωνικά από οποιονδήποτε πολίτη, εργαζόμενο ή συνδικαλιστικό όργανο. Η καταγγελία αυτή πρέπει να εξετάζεται άμεσα, διότι τα στοιχεία του ελέγχου είναι μεταβλητά και αν ο έλεγχος π.χ. για τα αίτια ενός εργατικού ατυχήματος δεν γίνει αμέσως, τα ευρήματα μπορεί εν τω μεταξύ να έχουν αλλοιωθεί και οι διαπιστώσεις να είναι αναληθείς.

3.3.4. Ο ευρύτερα κοινωνικός ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε.

Καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων του Σ.ΕΠ.Ε. έχει και το Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.) που θεσμοθετήθηκε με τον ιδρυτικό νόμο του Σ.ΕΠ.Ε. Αποτελεί το όργανο εκείνο που είναι κατεξοχήν αρμόδιο να γνωμοδοτεί επί θεμάτων λειτουργίας και δράσης του Σώματος και να αξιολογεί, με τον τρόπο αυτό, το σύνολο του έργου του. Η λειτουργία του οργάνου αυτού, στο οποίο εκπροσωπούνται οι κοινωνικοί εταίροι, υπογραμμίζει την κυτταρική σύνδεση του Σ.ΕΠ.Ε. με την κοινωνία και υποδηλώνει την πολυδιάστατη θεώρηση του ρόλου του, ο οποίος δεν περιορίζεται σε αυτόν ενός απλού ελεγκτικού μηχανισμού.

Το Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. λειτουργεί στα πλαίσια του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας και συγκροτείται από τον Ειδικό Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε. ως Πρόεδρο, ανώτερα στελέχη του Σ.ΕΠ.Ε. και της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. και εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων.

Αρμοδιότητες του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. είναι:

α. η διατύπωση γνώμης για τη σκοπιμότητα της κατάρτισης ειδικής συλλογικής σύμβασης εργασίας σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσης και την εν γένει λειτουργία του Σ.ΕΠ.Ε. σε εθνικό επίπεδο, καθώς και των προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού του, επί της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του Σ.ΕΠ.Ε.,

δ. η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για την έκδοση νόμων και κανονιστικών πράξεων, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε. και την εξασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται και διατάξεων που αφορούν στην εργατική νομοθεσία.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. καταρτίζεται το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Σ.ΕΠ.Ε., μετά από διαβούλευση με εκπροσώπους των εργαζομένων και εργοδοτών. Για τη σύνταξη

του, λαμβάνονται υπόψη διάφορα στατιστικά στοιχεία όπως ο αριθμός των απασχολουμένων και ο αριθμός των επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την επεξεργασία των αναλυτικών στατιστικών στοιχείων του προηγούμενου έτους και, ειδικότερα, η παραβατικότητα που εμφανίζει ο κάθε κλάδος οικονομικής δραστηριότητας. Ακόμη, λαμβάνονται υπόψη τα προβλήματα που σχετίζονται με τις νέες μορφές εργασίας, τις σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές²³.

Η αρμόδιες υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε, για τα στατιστικά στοιχεία, μεριμνούν για την καταγραφή τους στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Σ.ΕΠ.Ε. καθώς και για τη συγκέντρωση, επεξεργασία και υποβολή στη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας, στοιχείων, απαιτήτων για τη σύνταξη εκθέσεων εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών, των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και γενικώς για την κατάσταση που βρίσκεται η χώρα μας σε θέματα όρων εργασίας, αμοιβής της εργασίας καθώς και τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης προς το ΔΓΕ και τους Διεθνείς Οργανισμούς.

²³ Το Σ.ΕΠ.Ε. τηρεί στατιστικά στοιχεία α) συνοπτικά, β) αναλυτικά και γ) από κοινούς Ελέγχους με άλλες Ελεγκτικές Υπηρεσίες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Σ.ΕΠ.Ε.

4.1. Συνεργασία του Σ.ΕΠ.Ε. με τα Ελεγκτικά Σώματα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 151 του Ν.3655/2008 και το άρθρο 31 του Ν. 3996/2011 στα μικτά κλιμάκια ελέγχου των επιχειρήσεων και χώρων εργασίας δύνανται να συμμετέχουν και τα όργανα του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος μαζί με το Σ.ΕΠ.Ε. και το Ι.Κ.Α. Σε αυτήν την περίπτωση ο συντονισμός, η συγκρότηση, ο έλεγχος και η παρακολούθηση της δράσης των μικτών κλιμακίων γίνεται με συνεργασία του Ειδικού Γραμματέα του ΣΔΟΕ, του Ειδικού Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε και του Διοικητή του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ή των ειδικά από αυτούς εξουσιοδοτημένων υπαλλήλων με βαθμό Προϊσταμένου Διεύθυνσης. Μετά την ολοκλήρωση του κοινού ελέγχου, κάθε μέλος του κλιμακίου προβαίνει αυτοτελώς σε όλες τις νόμιμες ενέργειες, όπως αυτές προβλέπονται από τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας του.

Επίσης, στο άρθρο 70 του Ν.3863/2010, ο νομοθέτης ορίζει ότι οι έλεγχοι που διενεργούνται στις επιχειρήσεις και γενικότερα στους χώρους εργασίας, τόσο από τους υπαλλήλους (χημικούς και μηχανικούς) του Γενικού Χημείου του Κράτους (ΓΧΚ), όσο και από τους Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας του Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με το Ν.2639/1998 όπως ισχύει, δύνανται να διενεργούνται και από μικτά κλιμάκια ελέγχου, αποτελούμενα από υπαλλήλους και των δύο παραπάνω Υπηρεσιών. Οι αρμόδιοι ελεγκτές προβαίνουν αυτοτελώς σε όλες τις νόμιμες ενέργειες, όπως αυτές προβλέπονται, από τις αρμοδιότητες της κάθε Υπηρεσίας..

Σύμφωνα με το Ν.3996/2011 και την Εγκύκλιο του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας Α.Π. 1016/16/31-κ/23-12-2011, οι διοικητικές αρχές, οι αρχές των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, οι δικαστικές υπηρεσίες, οι δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και οι υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης υποχρεούνται να παρέχουν κάθε αιτούμενη συνδρομή ιδιαίτερα με την παροχή στο Σ.ΕΠ.Ε. μηχανογραφικών στοιχείων και πληροφοριών, για τη διευκόλυνση της άσκησης των αρμοδιοτήτων του. Η υποχρέωση συνδρομής από τις αστυνομικές αρχές είναι επιβεβλημένη, καθώς έχουν καταγραφεί πολλά περιστατικά σε βάρος των Επιθεωρητών Εργασίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, κυρίως από εργοδότες.²⁴ Τέλος, όλες οι αστυνομικές υπηρεσίες πρέπει να θεωρούν

²⁴ Τα περιστατικά αφορούν α) άρνηση εισόδου στους εργασιακούς χώρους και παρεμπόδιση της ομαλής διενέργειας του ελέγχου, με άμεσο σκοπό την διακοπή του, β) παρεμπόδιση εξόδου από τον εργασιακό χώρο, γ) άρνηση χορήγησης αιτούμενων στοιχείων και εγγράφων, δ) εξύβριση κατά την διάρκεια του ελέγχου κατ' εξακολούθηση και εκφοβισμό με απειλές, ε) καταγγελία σε βάρος των Επιθεωρητών Εργασίας για δήθεν εκφοβισμό των εργοδοτών με σκοπό την κίνηση ποινικής διαδικασίας σε βάρος τους και διακοπή των ελέγχων και στ) προπηλακισμούς και πρόκληση σωματικών βλαβών.

το έργο των Επιθεωρητών του Σ.ΕΠ.Ε. ως δημόσιο λειτούργημα, το οποίο διασφαλίζει και προστατεύει τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Ο νεότερος Ν.4144/2013, με το άρθρο 14 προβλέπει τη συνεργασία του Σ.ΕΠ.Ε. με την Οικονομική Αστυνομία και την Ε.ΥΠ.Ε.Α. στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ελεγκτικών μηχανισμών για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.

Ιδιαίτερη συνεργασία, όπως προαναφέρθηκε, αναπτύσσει το Σ.ΕΠ.Ε. με το Συνήγορο του Πολίτη στο πλαίσιο ζητημάτων που αφορούν διάκριση λόγω φύλου στην εργασία.

Τέλος στο πλαίσιο σύναψης μνημονίων συνεργασίας της ΕΛ.ΣΤΑΤ. με φορείς του Δημοσίου Τομέα, υπό επεξεργασία βρίσκεται μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ της ΕΛ.ΣΤΑΤ. και του Σ.ΕΠ.Ε., αναφορικά με την ανταλλαγή στατιστικών πληροφοριών.

4.2. Σ.ΕΠ.Ε. και Διεθνείς Οργανισμοί.

Διεθνής Οργάνωση Εργασίας. Το Σ.ΕΠ.Ε. έχει ιδιαίτερη και μακρά σύνδεση με τα Διεθνή Οργάνωση Εργασίας-ΔΟΕ International Labour Organization- ILO),²⁵ (η οποία με τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 81/1947 έθεσε τους στόχους και άξονες λειτουργίας του συστήματος Επιθεώρησης Εργασίας που έκτοτε αποτελεί θεσμό παγκόσμια αποδεκτό) και μέσω του Υπουργείου Εργασίας μετέχει στις ετήσιες Γενικές Διασκέψεις της, αλλά και υλοποιεί ειδικές επιμέρους συνεργασίες.

Αυτή την εποχή σε εξέλιξη βρίσκεται πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ ΔΟΕ και Σ.ΕΠ.Ε., διάρκειας είκοσι ενός (21) μηνών, με τίτλο «Μετάβαση σε τυπικές μορφές οικονομίας- καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας – αναζητώντας μεθόδους καταπολέμησης και ενδυναμώνοντας την αποτελεσματική συνεργασία (*«Supporting the transition from informal to formal economy and reducing undeclared work in Greece: identifying drivers and ensuring effective compliance»*), η υλοποίηση του οποίου ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2016.

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει ενημερωτικά σεμινάρια Επιθεωρητών εργασίας, κοινωνικών εταίρων και υπαλλήλων άλλων εμπλεκόμενων φορέων, εκπόνηση διαγνωστικής μελέτης για τα αίτια της αδήλωτης εργασίας, πιλοτική εφαρμογή των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την επεξεργασία στα πλαίσια του προγράμματος, σε συγκεκριμένο χώρο εργασίας/ τόπο, εκπαιδευτικά σεμινάρια Επιθεωρητών κ.α.

²⁵ Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO) είναι η ειδικευμένη οργάνωση του ΟΗΕ που επιδιώκει την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων. Καθορίζει τα διεθνή πρότυπα εργασίας με τη μορφή συμβάσεων και συστάσεων οι οποίες ορίζουν τα ελάχιστα πρότυπα των βασικών δικαιωμάτων εργασίας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανωτέρων Επιθεωρητών Εργασίας (S.L.I.C.) Η Επιτροπή Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC - Senior Labour Inspectors Committee) αποτελεί μόνιμο κοινοτικό όργανο, το οποίο θεσμοθετήθηκε επίσημα με την Απόφαση 95/319/EΚ και στελεχώνεται από εκπροσώπους των Επιθεωρήσεων Εργασίας των κρατών μελών. Η SLIC, μεταξύ άλλων, εργάζεται, για την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- Καθορισμός των κοινών αρχών της Επιθεώρησης Εργασίας, όσον αφορά στην υγεία και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας.
- Ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των Εθνικών Υπηρεσιών της Επιθεώρησης Εργασίας, όσον αφορά στον έλεγχο της εφαρμογής του παράγωγου κοινοτικού δικαίου για την υγεία και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας.
- Ανάπτυξη αξιόπιστου και αποτελεσματικού συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των Επιθεωρήσεων Εργασίας, σχετικά με όλα τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τον έλεγχο της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας.
- Θέσπιση ενεργού συνεργασίας μεταξύ των Επιθεωρήσεων Εργασίας.
- Μελέτη των συνεπειών άλλων κοινωνικών πολιτικών στις δραστηριότητες των Επιθεωρήσεων Εργασίας, όσον αφορά στην υγεία και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας, καθώς και στις συνθήκες εργασίας.

Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες της SLIC που περιγράφηκαν προηγουμένα. Ειδικότερα, οι Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, εκπροσωπούν το Σ.ΕΠ.Ε. με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της SLIC.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (O.S.H.A.)

Ο EU-OSHA είναι Οργανισμός της Ε.Ε. που εργάζεται για τη βελτίωση, την ασφάλεια, την υγεία και την παραγωγικότητα στους χώρους εργασίας της Ευρώπης - προς όφελος των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των κυβερνήσεων. Προάγει μια νοοτροπία πρόληψης των κινδύνων, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην Ευρώπη. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και του Σ.ΕΠ.Ε. μετέχουν στο πλαίσιο των εθνικών εστιακών πόλων²⁶ των Κ-Μ στις δραστηριότητες και στις διάφορες εκστρατείες του Οργανισμού.

²⁶ Ο εθνικός εστιακός πόλος κάθε Κ-Μ διαχειρίζεται το δικό του τριμερές δίκτυο το οποίο απαρτίζουν κυβερνητικοί φορείς και εκπρόσωποι οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ Σ.ΕΠ.Ε.

5.1. Τα προβλήματα.

Οργανωτική δομή. Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα το Σ.ΕΠ.Ε., αναφορικά με την υφιστάμενη οργανωτική του δομή, συνοψίζονται στα εξής:

-Μη αποδοτική κατανομή, πανελλαδικά, των Υπηρεσιών του (νευραλγικές περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος π.χ. βιομηχανικές ζώνες, τουριστικές και αγροτικές περιοχές στις οποίες δεν υπάρχουν Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε, προβλήματα πρόσβασης Επιθεωρητών σε διάφορες περιοχές, μεγάλη απόσταση τόπου μεταξύ τόπου διαμονής υπαλλήλων και Υπηρεσιών όπου υπηρετούν).

-Διάσπαση της ενιαίας λειτουργίας και συντονισμού του Σ.ΕΠ.Ε., αλλά και της ενότητας των Επιθεωρητών, λόγω της διάκρισης (διοικητικής και χωροταξικής) των Διευθύνσεων και Τμημάτων του Σ.ΕΠ.Ε. σε Εργασιακών Σχέσεων και σε Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

-Αδυναμία της αναγκαίας συνεχούς και αδιάλειπτης νομικής συνδρομής των Επιθεωρητών και των Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε.

-Πολυδιάσπαση εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών, μεταξύ αρμόδιων Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε., με αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων στο ελεγκτικό έργο κυρίως του Σ.ΕΠ.Ε. (π.χ. μετακινήσεις Επιθεωρητών για έκτακτους ελέγχους).

Ανθρώπινο δυναμικό. Το Σ.ΕΠ.Ε. αντιμετωπίζει σημαντικότερο πρόβλημα υποστελέχωσης,²⁷ -το οποίο ανάγεται στο συνολικότερο δημοσιονομικό πρόβλημα που ταλανίζει τη χώρα μας και ειδικότερα το Δημόσιο τομέα- με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η αποτελεσματική αντιμετώπιση όλων των περιπτώσεων που εμφανίζονται στο φάσμα της αρμοδιότητάς του (εργατικές διαφορές- διενέργεια ελέγχων).

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα είναι και αυτό της εκπαίδευσης των Επιθεωρητών' ο Ν.3996/2011 προβλέπει ειδική εκπαίδευση των νεοπροσλαμβανόμενων στο Σ.ΕΠ.Ε. υποψήφιων Επιθεωρητών, προκειμένου να πιστοποιηθούν ως Επιθεωρητές και να ασκήσουν τα σχετικά καθήκοντα. Η εκπαίδευση αυτή γίνεται από το Υπουργείο Εργασίας, το οποίο όμως δε συνιστά πιστοποιημένο εκπαιδευτικό φορέα και επομένως το θέμα της πιστοποίησης ουσιαστικά δεν υφίσταται.

Ο νόμος επίσης προβλέπει και συνεχή επιμόρφωση – κατάρτιση των υπαλλήλων – Επιθεωρητών, των οποίων η συνεχής αναβάθμιση των γνώσεων και η επικαιροποίηση των δεξιοτήτων

²⁷ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι εν ενεργεία Επιθεωρητές υπολείπονται σήμερα κατά 175 του προβλεπόμενου από το Π.Δ. 113/2014 αριθμού.

είναι ιδιαίτερος αναγκαία, λόγω του πολύπλευρου και σύνθετου εργασιακού τους αντικειμένου, δεδομένου ότι ο ρόλος του Σ.ΕΠ.Ε. εκτός από ελεγκτικός είναι ταυτόχρονα συμφιλωτικός, συμβουλευτικός και καθοδηγητικός. Και ασφαλώς το αίτημα και η σημασία της επιμόρφωσης επιτείνεται, λόγω των συνεχών εξελίξεων που συντελούνται στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων και των συνακόλουθων αλλαγών στην εργατική νομοθεσία, για τα οποία οι Επιθεωρητές οφείλουν να είναι ενήμεροι, προκειμένου να ασκούν με επάρκεια τα καθήκοντά τους. Με την εξαίρεση λίγων περιπτώσεων, η κατάρτιση των Επιθεωρητών δεν υφίσταται (Δενδρινός, Πάλλα κ.α., 1015), παρόλο που η συμβολή της στον τρόπο εργασίας των Επιθεωρητών είναι άκρως αποφασιστική, καθώς οδηγεί στο ζητούμενο ενιαίο εξειδικευμένο ελεγκτικό προφίλ, δηλαδή στην υιοθέτηση κοινής γραμμής και στην εφαρμογή κοινών κανόνων στον τρόπο άσκησης των καθηκόντων των Επιθεωρητών και συνακόλουθα στον τρόπο λειτουργίας των Τμημάτων Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, το οποίο με τη σειρά του προωθεί την εμπέδωση εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και Σ.ΕΠ.Ε., και συμβάλλει στην ενίσχυση του κύρους του Σώματος.

Οι αδυναμίες αυτές σχετικά με την εξειδικευμένη επιμόρφωση των Επιθεωρητών αναιρούν τα παραπάνω ζητούμενα αναφορικά με την εμπέδωση και υιοθέτηση από τους Επιθεωρητές κοινών κανόνων και αρχών στον τρόπο άσκησης καθηκόντων τους, και δημιουργεί σημαντικότερα προβλήματα στο συντονισμένο τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. που είναι διάσπαρτες, ανά την επικράτεια.

Περαιτέρω, παρατηρούνται περιπτώσεις Επιθεωρητών που κάνοντας μια αυθαίρετη ερμηνεία του άρθρου 6 της 81/1947 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας²⁸ διατείνονται ότι είναι ανεξάρτητοι και δεν έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν τους διοικητικούς και πολιτικούς τους προϊσταμένους για τις ενέργειές τους. Επιπροσθέτως, έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις Επιθεωρητών, οι οποίοι επιδεικνύουν, έναντι πολιτών και συναδέλφων, συμπεριφορά που δεν αρμόζει στο σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα το οποίο ασκούν.

Βεβαίως, το εύρος των αρμοδιοτήτων της επιθεώρησης σε συνδυασμό με την ύπαρξη ικανού αριθμού Περιφερειακών Διευθύνσεων και Τμημάτων σε όλη την επικράτεια, καθιστά τα τελευταία σε αρκετές περιπτώσεις «τοπικά – ιδιωτικά φέουδα» των εκάστοτε προϊσταμένων, με αποτέλεσμα να μην γίνεται δυνατός ο έλεγχος της λειτουργίας τους (ή να υπάρχουν έντονες αμφιβολίες ή φημολογία σχετικά με την ορθή, αδέκαστη και αδιάφθορη λειτουργία τους), ενώ ο εσωτερικός έλεγχος των

²⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΔΣΕ 81: «Το προσωπικό της επιθεώρησης αποτελείται από δημοσίους υπαλλήλους περί των αι καταστατικά διατάξεις και αι συνθήκαι της υπηρεσίας εξασφαλίζουν την μονιμότητα της απασχολήσεως αυτών και την ανεξαρτησίαν των από πάσης κυβερνητικής μεταβολής και πάσης απόπου εξωτερικής επιρροής».

υπηρεσιών με τον οποίο είναι επιφορτισμένη η Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών, ενεργοποιείται σπάνια και μάλιστα χωρίς τη χρήση σύγχρονων μεθόδων εσωτερικού ελέγχου. Σε σχέση με τα παραπάνω, είναι χαρακτηριστικό ότι παρόλο που με το Ν.3996/2011 προβλέπεται ότι καθήκοντα Επιθεωρητή ασκούν υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ διαφόρων ειδικοτήτων, εντούτοις το μεταγενέστερο Π.Δ. 113/2014 προβλέπει ότι καθήκοντα Προϊσταμένων Τμημάτων Επιθεωρήσεων μπορούν να ασκούν και υπάλληλοι κατηγορίας ΔΕ, πράγμα που συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις Τμημάτων.

Πολιτικές. Το κυριότερο πρόβλημα αναφορικά με τις πολιτικές που εφαρμόζει το Σ.ΕΠ.Ε. είναι το ζήτημα των προστίμων για την αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας, το Υπουργείο Εργασίας, από 15 Σεπτεμβρίου 2013 προχώρησε στην αυστηροποίηση των προστίμων σε υψηλά επίπεδα και συγκεκριμένα στο 18πλάσιο του κατώτατου μισθού, δηλαδή 10.550 ευρώ ανά αδήλωτο εργαζόμενο (βλέπε Παράρτημα, Πίνακα 2). Πρόκειται για τα υψηλότερα πρόστιμα που έχουν ποτέ προβλεφθεί για την αδήλωτη εργασία και τα οποία καθιστούν πλέον την τελευταία μία ασύμφορη και ιδιαίτερος ριψοκίνδυνη πρακτική για τις επιχειρήσεις. Οι κυρώσεις αυτές επιβάλλονται άμεσα, επιτόπια και κατά «δέσμια αρμοδιότητα» των Επιθεωρητών, καθώς η αδήλωτη εργασία, θεωρείται ευθέως αποδεικνυόμενη παράβαση.

Σήμερα, το πραγματικό ποσοστό «μαύρης» εργασίας εκτιμάται πάνω από 20% επί του συνόλου της απασχόλησης, ενώ εισπράττεται μόλις το 18%-20% των επιβαλλομένων προστίμων.

Είναι ενδεικτικό ότι το 2015 επιβλήθηκαν από το Σ.ΕΠ.Ε. συνολικά πρόστιμα ύψους 97,8 εκατ. ευρώ, αλλά από αυτά έχουν εισπραχθεί κάτι παραπάνω από 15 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, ο Ειδικός Γραμματέας επισημαίνει ότι η επιβολή προστίμου κατά «δέσμια αρμοδιότητα» του Επιθεωρητή, προσκρούει στο άρθρο 20 (παρ. 2) του Συντάγματος όπου ρητά ορίζεται ότι: *«Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του»*. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.2690/1999 ΦΕΚ 45 Α/9-3-1999, ορίζεται ότι: *«Οι διοικητικές αρχές, πριν από κάθε άλλη ενέργεια ή μέτρο σε βάρος των δικαιωμάτων των διοικούμενων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου, οφείλουν να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικώς, ως προς τα σχετικά ζητήματα»*. Ήδη, Διοικητικά Δικαστήρια έχουν κάνει δεκτές προσφυγές κατά πράξεων επιβολής προστίμων για αδήλωτη εργασία.²⁹

²⁹ Διοικ. Πρωτ. Λάρισας (Γ' Τμ. –Μονομελές) Απόφαση 153/4.3.2016 Ακύρωση πράξης επιβολής προστίμου Σ.ΕΠ.Ε. για αδήλωτο εργαζόμενο.

5.2. Οι προοπτικές.

5.2.1. Μελέτες για τον εκσυγχρονισμό του Σ.ΕΠ.Ε.

Στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2007–2013, το Σ.ΕΠ.Ε. συμμετέχει ως δικαιούχος στην υλοποίηση της ενταγμένης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση» Πράξης, «Αναβάθμιση των Μηχανισμών Προστασίας των Εργασιακών Δικαιωμάτων και των Σχετικών Υπηρεσιών Επικοινωνίας και Πληροφόρησης με τη χρήση Τ.Π.Ε.». Ο συνολικός προϋπολογισμός της Πράξης ανέρχεται σε €5.626.716.³⁰ Η παραπάνω Πράξη εκτελείται μέσω τριών υποέργων:

-Υπόεργο 1 : Επικαιροποίηση και θέση σε παραγωγική λειτουργία της υπάρχουσας εφαρμογής «Καταγραφή Νέας Επιδότησης Τακτικής Ανεργίας από τον ΟΑΕΔ και εξυπηρέτηση Εργαζομένων και Επιχειρήσεων από το Σ.ΕΠ.Ε.»

-Υπόεργο 2 : «Ανάπτυξη και εγκατάσταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) –Σ.ΕΠ.Ε.»

-Υπόεργο 3 : «Σύστημα Ελέγχου των Οδικών Μεταφορών» (βλ. σελ. 29).

Ειδικότερα, το αντικείμενο του Υποέργου 2 «Ανάπτυξη και εγκατάσταση του ΟΠΣ Σ.ΕΠ.Ε.» συνίσταται στην ανάπτυξη, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, προκειμένου να υποστηριχθεί μηχανογραφικά η λειτουργία των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε.³¹ Το Ο.Π.Σ., σύμφωνα με την σχεδόν καθολική εκτίμηση των Επιθεωρητών Εργασίας- υπαλλήλων του Σ.ΕΠ.Ε., οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν στη χρήση του, παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα και αδυναμίες ως προς το σχεδιασμό και τη λειτουργία του, με αποτέλεσμα να χαρακτηρίζεται από δομική και λειτουργική πολυπλοκότητα που το καθιστούν εξαιρετικά δύσχρηστο και δημιουργούν προϋποθέσεις ηλεκτρονικής γραφειοκρατίας, ασύμβατης με το σκοπό της χρήσης του ως μέσου απλούστευσης και επιτάχυνσης διαδικασιών, και συνεπώς μη δυνάμενου στην παρούσα του μορφή να αποτελέσει εργαλείο αύξησης της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών και δη του ελεγκτικού μηχανισμού του Σ.ΕΠ.Ε.³²

³⁰ Απόφαση υπ' αριθμ. 153.796/ΨΣ315-A2/16/05/2011 της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση».

³¹ Ο προϋπολογισμός του εν λόγω Υποέργου ανέρχεται σε €3.650.000 μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (ΑΔΑ Σύμβασης Έργου : ΒΙΚΣΛ –Χ0Π) και δεν έχει σημειώσει καμία αύξηση ή υπέρβαση. Το ίδιο ισχύει και για τα άλλα δύο Υποέργα της Πράξης, της οποίας ο αρχικός προϋπολογισμός δεν ξεπέρασε το προαναφερθέν όριο των € 5.626.716.

³² Το Υπουργείο τονίζει ότι συνεκτιμώντας τόσο τις πιο πάνω τεκμηριωμένες διαπιστώσεις για την λειτουργικότητα του Ο.Π.Σ, όσο και το ύψος της δαπάνης για την ανάπτυξη, εγκατάσταση και ολοκλήρωσή του, θα αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες και θα πραγματοποιήσει όλες τις ενέργειες, που κρίνονται απαραίτητες για την αποτελεσματική χρήση και απρόσκοπτη λειτουργία τού εν λόγω πληροφοριακού συστήματος, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός και να διασφαλιστεί η χρησιμότητα αυτού του συγχρηματοδοτούμενου Προγράμματος.

Ενόψει της ανάπτυξης του ΟΠΣ-ΣΕΠΕ, Το Έργο «Απλούστευση των Διαδικασιών του Σ.ΕΠ.Ε.» φιλοδοξεί να αποτελέσει μία στρατηγική μεταρρυθμιστική παρέμβαση, δεδομένου ότι αποσκοπεί στην ενίσχυση των διαδικασιών ελέγχου και της γενικότερης λειτουργίας του Σώματος.³³

Η υλοποίηση του Έργου αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ολοκληρωμένων απλουστευμένων διαδικασιών, η εφαρμογή των οποίων θα επιτρέπει την αποτελεσματική λειτουργία και εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του Σ.ΕΠ.Ε. προς όφελος εργαζομένων και εργοδοτών.

Πρόσφατα εκδόθηκε η αριθμ. οικ. 34331/Δ9.892/ 26.7.2016 Απόφαση του Υπουργού Εργασίας «Απλούστευση διαδικασιών Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.ΕΠ.Ε (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ)». Στη νομοθετική βάση της Υ.Α. τονίζεται «η ανάγκη να διαμορφωθεί σαφές πλαίσιο ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας των Υπηρεσιών του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας μεταξύ τους και με τρίτους, ιδίως εργοδότες, εργαζομένους, οργανώσεις τους, αρμόδιες Αρχές/Υπηρεσίες καθώς και λοιπούς συναλλασσομένους όπως τεχνικοί ασφαλείας, ιατροί εργασίας, Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ)], οι οποίοι αποτελούν τους χρήστες του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.ΕΠ.Ε. (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ) στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.sepenet.gr.

Ιδιαίτερη μνεία οφείλεται στο Πληροφοριακό Σύστημα «Εργάνη» που ξεκίνησε να λειτουργεί την 1η Μαρτίου 2013 και κατά κοινή ομολογία αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο συλλογής στατιστικών δεδομένων και, παράλληλα, έναν κομβικό μηχανισμό για την ποιοτική αναβάθμιση των πολιτικών του Υπουργείου Εργασίας. Το σύστημα «Εργάνη» δημιουργήθηκε για την αποτελεσματική καταπολέμηση της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας, για τη σημαντική μείωση του γραφειοκρατικού και διοικητικού βάρους για τις επιχειρήσεις και τέλος την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

5.2.2. Η τρέχουσα διαβούλευση για την οργανωτική δομή.

Στο πλαίσιο της επαναξιολόγησης των δομών των οργανικών μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και του Σ.ΕΠ.Ε. συστήθηκε και λειτουργεί στην Κ.Υ. του Υπουργείου, Ομάδα Εργασίας με Πρόεδρο τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου, η οποία ως σκοπό

³³ Και ειδικότερα στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και λοιπών παρεμβάσεων που αφορούν στην εφαρμογή διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, στην προστασία των εργαζομένων από περιπτώσεις μη τήρησης της εργατικής νομοθεσίας και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

έχει την αποτίμηση της διαμορφωθείσας κατάστασης στο πεδίο των δομών, τον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων και δυσλειτουργιών και την κατάθεση αντίστοιχων βελτιωτικών κινήσεων.

Ως καινοτόμος δράση στη λειτουργία της Διοίκησης υλοποιείται, για πρώτη φορά, ένα εγχείρημα Διαβούλευσης απευθύνοντας κάλεσμα σε όλους τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας να λάβουν ενεργό μέρος στη διαδικασία αυτή συμβάλλοντας έτσι στην συνδημιουργία μιας νέας Διοίκησης, λειτουργικής για τους ίδιους τους εργαζόμενους όσο και χρήσιμης και ωφέλιμης για τους εξυπηρετούμενους πολίτες. Οι συμμετέχοντες, υπάλληλοι της Κ.Υ. του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε. έχουν την ευκαιρία να αποτυπώσουν τις απόψεις και προτάσεις τους, και να τις αποστείλουν άμεσα στο σχετικό σύνδεσμο. Η δικτυακή πύλη της διαβούλευσης λειτουργεί από 23-6-2016 και θα είναι διαθέσιμη μέχρι 23-9-2016.

5.2.3. Οι προτάσεις της πολιτικής ηγεσίας του Σ.ΕΠ.Ε.

Στο πλαίσιο της προαναφερόμενης διαβούλευσης, κατατέθηκαν από τον Ειδικό Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε. προτάσεις, αναφορικά με το νέο πρότυπο λειτουργίας του Σώματος, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωση της οργανωτικής του δομής, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του νέου λειτουργικού προτύπου (βλ. Παράρτημα, σελ.72). Οι προτάσεις αυτές αποτελούν προϊόν μακράς συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ του Ειδικού Γραμματέα και ανώτερων κυβερνητικών αξιωματούχων, εμπειρογνομόνων, στελεχών του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. και του Σ.ΕΠ.Ε.

Αναφορικά με την οργανωτική δομή του Σ.ΕΠ.Ε. προτείνεται:

-Ορθολογική κατανομή Διευθύνσεων και Τμημάτων πανελλαδικά, με στόχο την ισόρροπη κάλυψη όλης της επικράτειας. Επισημαίνεται ότι η λειτουργία των παραπάνω θα γίνει αδαπάνως για το Δημόσιο, εφόσον υπάρχουν και έχουν τεθεί στη διάθεση του Σ.ΕΠ.Ε., από διάφορους τοπικούς φορείς, κατάλληλοι χώροι στέγασης και σε ορισμένες περιπτώσεις καλύπτονται και τα λειτουργικά έξοδα των Υπηρεσιών.

-Ενοποίηση των Διευθύνσεων Εργασιακών Σχέσεων και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, με την εφεξής λειτουργία τους ως κοινές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας και τη διοίκησή τους από Συμβούλια Διευθυντών (Team Work).

-Σύσταση γραφείου νομικής υποστήριξης του Σ.Ε.Π.Ε., με πάρεδρο του Ν.Σ.Κ., εντός του Υπουργείου Εργασίας και εν ενεργεία δικηγόρο, προϋπηρεσίας τουλάχιστον πέντε (5) ετών.

-Σύσταση εξειδικευμένων Τμημάτων αποκλειστικά για θέματα Σ.ΕΠ.Ε. στις Διευθύνσεις Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού & Υπηρεσιών και Οικονομικής Διαχείρισης & Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, για την άμεση διεκπεραίωση των θεμάτων του Σ.ΕΠ.Ε. και τη στενότερη διασύνδεση της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε.

-Πρόβλεψη και λειτουργία οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ των Ειδικών Επιθεωρητών και της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε., αλλά και μεταξύ των Ειδικών Επιθεωρητών και των αρμόδιων κατά τόπον Επιθεωρητών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση σοβαρών εργατικών διαφορών που χρήζουν της άμεσης στήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας.

-Θεσμοθέτηση διεξαγωγής ελέγχων από Επιθεωρητές Εργασίας σε όμορους νομούς, διαφορετικούς από την έδρα της Υπηρεσίας τους, με σκοπό την αποφυγή φαινομένων μεροληψίας και την ενίσχυση της διαφάνειας και της φερεγγυότητας των ελέγχων.

-Υποχρέωση τακτής εναλλαγής του προσωπικού (rotation) στις θέσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας και της φερεγγυότητας του Σώματος.

Όσον αφορά τη φιλοσοφία των νέων πολιτικών του Σ.ΕΠ.Ε., η πρόταση του νυν Ειδικού Γραμματέα εμφορείται βασικά από την πεποίθηση ότι ο ρόλος του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, με την εξέλιξη και την τροπή των εργασιακών σχέσεων είναι πλέον και «παιδαγωγικός», καθώς καλείται να επιτελέσει και καθήκοντα διαμορφωτή εργασιακής συνείδησης, ώστε να δώσει ελπίδα και προοπτική στους αδύναμους εργαζόμενους και τους ανέργους, αλλά και στους φτωχοποιημένους μικρούς και μικρομεσαίους εργοδότες, υψώνοντας ένα ανάχωμα στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, μέσα από το δίαυλο της πρόληψης, της κοινωνικής αρωγής, της συμφιλίωσης και σε τελευταίο στάδιο, της καταστολής.

Προκειμένου ο ρόλος αυτός να επιτευχθεί, κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή των παρακάτω θέσεων-προτάσεων:

-Στοχευμένοι ποιοτικοί και δειγματοληπτικοί έλεγχοι σε μεγάλες επιχειρήσεις.

-Στοχευμένοι ποιοτικοί και συστηματικοί έλεγχοι σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, όπου σύμφωνα με τα στοιχεία του Σ.ΕΠ.Ε. διαπιστώνεται υψηλό ποσοστό αδήλωτης εργασίας και άλλων σοβαρών παραβάσεων.

-Διεξαγωγή συστηματικών ενημερωτικών ελέγχων, ιδίως σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με παροχή οδηγιών, συμβουλών, προτροπών, παραινέσεων, συστάσεων, υποδείξεων, προειδοποιήσεων και απαρέγκλιτη υποχρέωση διενέργειας άμεσων επανελέγχων, προκειμένου να διαπιστώνεται ο βαθμός συμμόρφωσης των επιχειρήσεων στην εργατική νομοθεσία και να επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

-Εξορθολογισμός των προστίμων - Επιβολή προστίμων ανάλογα με τα κέρδη της επιχείρησης. Ειδικότερα, σχετικά με το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας, κατοχύρωση της διακριτικής ευχέρειας του εργοδότη για σύναψη σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με τον εργαζόμενο, αντί της καταβολής μέρους του προστίμου. -Παροχή κινήτρων στον εργοδότη για ασφάλιση των εργαζομένων.

-Ενδυνάμωση της συμφιλιωτικής διαδικασίας, με σκοπό την προληπτική επίλυση των εργασιακών διαφορών και ριζική αναβάθμιση της διαδικασίας των εργατικών διαφορών με κατοχύρωση της δεσμευτικότητας της κρίσης του Επιθεωρητή, για εργοδότες και εργαζόμενους.

-Διενέργεια ελέγχων με μεικτά κλιμάκια Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, με τη σύμπραξη της Οικονομικής Αστυνομίας, του Σ.Δ.Ο.Ε. και του Ι.Κ.Α., καθώς και άλλων κατά περίπτωση ελεγκτικών φορέων.³⁴

Ειδικότερα, αναφορικά με το θέμα της μείωσης των προστίμων, ο Ειδικός Γραμματέας του Σ.ΕΠ.Ε. που συμμετέχει στις διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των δανειστών, επισημαίνει πως είναι αδήριτη ανάγκη να επικεντρωθούν οι προσπάθειες σε δράσεις όπως συνδυαστικές εκστρατείες ενημέρωσης, νουθεσίας, παραίνεσης, συμβουλών, αλλά και συστηματικής διεξαγωγής πολλαπλών ελέγχων, ώστε να καλλιεργηθεί πνεύμα εργασιακής συνείδησης προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των εργαζομένων, αλλά και να νιώσουν οι καλόπιστοι φτωχοποιημένοι μικροί ή μικρομεσαίοι εργοδότες ότι δεν βρίσκονται υπό εξαφάνιση, λόγω του εξοντωτικού ύψους των προστίμων, τα οποία δεν έχει νόημα να παραμένουν, εφόσον δεν εισπράττονται, αλλά και καθώς επισείεται και θέμα νομιμότητας (βλ σελ. 42). Οι προτάσεις αυτές του Ειδικού Γραμματέα βρίσκονται σε απόλυτη σύμπνοια με τις προτάσεις των εκπροσώπων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, όπως αυτές εκφράστηκαν σε επίσημες διαβουλεύσεις και αποτυπώθηκαν σε Διαγνωστική Έκθεση της ΔΟΕ για την αδήλωτη εργασία στην Ελλάδα.

Το 3^ο μνημόνιο προβλέπει ότι οποιαδήποτε αλλαγή στο σύστημα ελέγχου και επιβολής προστίμων θα γίνεται κατόπιν συνεννόησης και συμφωνίας με τους θεσμούς και ήδη σε τεχνικό επίπεδο γίνονται συναντήσεις, με την ελληνική πλευρά να προτείνει τη μείωση του προστίμου από τα 10.550 ευρώ σε 3.500 ευρώ ανά ανασφάλιστο εργαζόμενο. Η πρόταση συνοδεύεται με την πρόβλεψη για υποχρεωτική 12μηνη πρόσληψη του ατόμου που διαπιστώνεται ότι απασχολείται ανασφάλιστο, προκειμένου περίπου 3.500 ευρώ να διοχετευθούν στο ΙΚΑ ως ασφαλιστικές εισφορές και άλλα 3.500 ευρώ στο Δημόσιο ως φόροι. Μάλιστα, στην πρόταση του υπουργείου Εργασίας προβλέπεται ότι η πρόσληψη θα γίνεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου, για την προστασία του εργαζομένου, καθώς ο συγκεκριμένος τύπος σύμβασης είναι πιο δύσκολο να καταγγελθεί για ασήμαντο λόγο. Με τον τρόπο αυτό, ο παραβάτης - εργοδότης θα καταβάλει συνολικά ποσό αντίστοιχο με το ύψος του σημερινού προστίμου, όμως και ο εργαζόμενος θα προσληφθεί και τα ποσά θα εισπραχθούν πιο εύκολα.

³⁴ Οι προτάσεις του Ειδικού Γραμματέα έχουν δεχθεί σφοδρή κριτική, ιδίως από συνδικαλιστικούς συλλόγους του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α., η οποία εστιάζεται στην προτεινόμενη ενοποίηση των Διευθύνσεων Εργασιακών Σχέσεων και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, με την εφεξής λειτουργία τους ως κοινές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας και τη διοίκησή τους από Συμβούλια Διευθυντών (Team Work), την ενίσχυση του ενημερωτικού - συμβουλευτικού ρόλου του Σ.ΕΠ.Ε. και τη μείωση των επιβαλλόμενων προστίμων.

Παράλληλα, εξετάζεται ακόμη και το ενδεχόμενο κλιμάκωσης των προστίμων ανάλογα με τον παραβάτη. Σύμφωνα με τον Ειδικό Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε., βασική αρχή θα είναι «ίση μεταχείριση για όμοιες περιπτώσεις», όμως στελέχη του υπουργείου Εργασίας δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο εάν κάποιος διαπιστωθεί ότι παρανομεί για πρώτη φορά, το πρόστιμο να μην καταβάλλεται, εφόσον βεβαίως τηρηθεί η δέσμευση για υποχρεωτική πρόσληψη. Στην περίπτωση, όμως, που κάποιος διαπιστώνεται ότι παρανομεί κατ' επανάληψη, το πρόστιμο θα είναι σημαντικά αυξημένο.

Μία ακόμα πρόταση του Ειδικού Γραμματέα –εκτός διαβούλευσης- η οποία έγινε δεκτή από τον αρμόδιο Υπουργό Εργασίας, αφορά στην εκπαίδευση και πιστοποίηση των νέων Επιθεωρητών Εργασίας (αξιοποιώντας δυνατότητα του Ν.3996/2011) από το ΙΝ.ΕΠ./Ε.Κ.Δ.Δ.Α. που αποτελεί και τον εθνικό στρατηγικό φορέα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης, προκειμένου η εκπαίδευση να είναι πιστοποιημένη, σωστά οργανωμένη, χωρίς κόστος για το Υπουργείο Εργασίας και με τη συμμετοχή ως εκπαιδευτών διακεκριμένων προσωπικοτήτων από το χώρο της Δημόσιας Διοίκησης, της Δικαιοσύνης, των Ελεγκτικών Σωμάτων, των κοινωνικών εταίρων και, βεβαίως, στελεχών του Υπουργείου Εργασίας και του Σ.ΕΠ.Ε.³⁵

Η πρόταση έτυχε σφοδρής αντίδρασης και πολεμικής των αρμόδιων υπηρεσιών και των συνδικαλιστικών οργάνων του Υπουργείου Εργασίας, με κύριο αντεπιχείρημα ότι η εκπαίδευση στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. θα οδηγήσει στην απεμπόληση της σχετικής αρμοδιότητας από το Υπουργείο Εργασίας και ότι μόνοι αρμόδιοι για την εκπαίδευση των νέων Επιθεωρητών είναι οι παλαιότεροι Επιθεωρητές του Σ.ΕΠ.Ε. και τα στελέχη του Υπουργείου Εργασίας, διότι κατέχουν τη σχετική γνώση και εμπειρία της Επιθεώρησης.

³⁵ Σημειώνεται ότι στο Μητρώο Κύριου Διδακτικού Προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. είναι ενταγμένος ικανός αριθμός στελεχών του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε. που μπορούν να αξιοποιηθούν ως εκπαιδευτές για τις ανάγκες ενός τέτοιου εκπαιδευτικού προγράμματος, ενώ υπάρχει προηγούμενο καλής συνεργασίας – καλών πρακτικών για εξειδικευμένα επιμορφωτικά προγράμματα μεταξύ ΙΝ.ΕΠ./Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και Σ.ΕΠ.Ε.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

6

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΕΚΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

6.1. Τα κύρια προβλήματα κατά την άσκηση του έργου των Ελεγκτικών Σωμάτων.

Από την προηγηθείσα παρουσίαση των Σωμάτων Ελέγχου και Επιθεώρησης της Δημόσιας Διοίκησης διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν αρκετές διαφορές σε ό,τι αφορά το είδος των ελέγχων (οικονομικοί, διοικητικοί, δημοσιονομικοί, πράξεων, συστημάτων), το πεδίο ελέγχου (στενός - ευρύτερος δημόσιος ή ιδιωτικός τομέας) και τη μεθοδολογία που ακολουθείται κατά τον έλεγχο.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται η πολυδιάσπαση του θεσμικού πλαισίου περί της ελεγκτικής διαδικασίας, καθώς και η διαφορά μεταξύ των ακολουθούμενων πρακτικών από διάφορα Ελεγκτικά Σώματα. Η ανυπαρξία συγκεκριμένης μεθοδολογίας διενέργειας τακτικών ελέγχων και η πολυμορφία συγγραφής των εκθέσεων ελέγχου από τα ελεγκτικά σώματα έχουν ως αποτέλεσμα το κάθε Ελεγκτικό Σώμα να ακολουθεί τους δικούς του κανόνες στη διενέργεια των ελέγχων και ο κάθε επιθεωρητής / ελεγκτής να δίνει το δικό του στίγμα στον τρόπο παρουσίασης των ευρημάτων του ελέγχου και στην παράθεση των συμπερασμάτων και των προτάσεων (Ρακιντζής, 2007).

Ορισμένα επίσης Ελεγκτικά Σώματα αξιοποιούν κατά τη διαδικασία του ελέγχου τις δυνατότητες της πληροφορικής για την οργάνωση και συστηματική τήρηση των στοιχείων του ελέγχου. Τα σώματα εμφανίζουν μεγάλη ποικιλομορφία αναφορικά με τη χρήση ΟΠΣ: από την πλήρη ανυπαρξία έως την ύπαρξη εξειδικευμένου ΟΠΣ για το φορέα.

Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί επίσης και ο συντονισμός μεταξύ των Σωμάτων Ελέγχου, καθώς στην πράξη υπάρχουν επικαλύψεις και δεν αξιοποιείται η εμπειρία προηγούμενων ελέγχων.

Τα περισσότερα Ελεγκτικά Σώματα αναφέρουν ως πρόβλημα κατά τη διαδικασία του ελέγχου την αδυναμία γνώσης των ελέγχων που τυχόν διενεργούνται ή έχουν διενεργηθεί στο παρελθόν σε ένα φορέα· πράγματι εντοπίζεται έλλειψη ενός διαύλου άμεσης επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταξύ των σωμάτων ελέγχου. Παρατηρείται, λοιπόν, το φαινόμενο να πραγματοποιούνται παράλληλα δυο έλεγχοι σε ένα φορέα για ζητήματα που θα μπορούσαν να διερευνηθούν συνδυαστικά ή να μη γνωρίζει

το Ελεγκτικό Σώμα στοιχεία που περιέχονται σε προηγούμενη έκθεση ελέγχου και διευκολύνουν τον έλεγχο. Η σύγκυση αυτή εντείνεται και από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο που συχνά δεν αποσαφηνίζει τα όρια των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Σωμάτων.

Στην πράξη, τέλος, αρκετά Ελεγκτικά Σώματα εμφανίζουν αδυναμία παρακολούθησης της πορείας συμμόρφωσης των ελεγχόμενων φορέων – επιχειρήσεων. Ο λόγος αυτής της ανεπάρκειας είναι διπλός: αρχικά υπάρχει έλλειψη πληροφοριακών συστημάτων ή γραμματειακής υποστήριξης που θα επιφορτιστεί με τα σχετικά καθήκοντα. Το δεύτερο πρόβλημα του σταδίου αυτού σχετίζεται με την έλλειψη σαφών και παγιωμένων κριτηρίων αξιολόγησης των μέτρων εφαρμογής των προτάσεων. Η πραγματοποίηση ελέγχων χωρίς την ύπαρξη σαφών στόχων του ελέγχου οδηγεί στη διατύπωση γενικών προτάσεων ελέγχου και δυσχεραίνει την αξιολόγηση της εφαρμογής του σε αναφορά με τους στόχους.³⁶

6.2. Βασικές προϋποθέσεις για την καλή εκτέλεση του έργου των Ελεγκτικών Σωμάτων - Προτάσεις προς την κατεύθυνση κοινού τρόπου λειτουργίας τους.

Η επιτυχία ή αποτυχία της λειτουργίας των Ελεγκτικών Σωμάτων και των Σωμάτων Επιθεώρησης κρίνεται καθημερινά από την αποτελεσματικότητά τους, αναφορικά με την ικανοποίηση των στόχων που υπηρετούν και οι οποίοι είναι η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις Δημόσιες Υπηρεσίες, η αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση και εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών, η διασφάλιση βασικών ανθρώπινων δικαιωμάτων (υγεία, εργασία περιβάλλον, κ.α), η λογοδοσία και η επιμέτρηση ευθυνών, η αξιόπιστη αξιολόγηση των δράσεων των δημοσίων Υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο επίτευξης των παραπάνω στόχων αναγκαία κρίνεται πρωτίστως η ύπαρξη Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (internal audit) και αξιολόγησης των ίδιων των Ελεγκτικών Σωμάτων, με σύγχρονες μετρήσιμες μεθόδους³⁷ κάτι που αποτελεί βασική λειτουργία του σύγχρονου management.

Είναι προφανές ότι το περιβάλλον εντός του οποίου δραστηριοποιούνται τα Ελεγκτικά Σώματα και οι Υπηρεσίες Επιθεώρησης μεταβάλλεται συνεχώς και αντίστοιχα μεταβάλλονται οι απαιτήσεις στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται. Είναι λοιπόν απαραίτητη η διαρκής παρακολούθηση των εξελίξεων αυτών και η συχνή αναθεώρηση των μεθόδων ελέγχου και των ελεγκτικών προτύπων που ακολουθούνται κατά την διενέργεια ελέγχων.

³⁶ Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Λ. Ρακιντζής στην Ετήσια Έκθεση 2011 του Γ.Ε.Δ.Δ.: «Αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων, μη ομοιομορφία μεθόδων, πρακτικών, εκθέσεων και πορισμάτων κατά τις επιθεωρήσεις και τους ελέγχους, διαφορετική οργανωτική κουλτούρα των μελών τους, φαινόμενα περιχαράκωσης, αυταρέσκιας και ατομικής ή υπηρεσιακής προβολής έχουν σαν αποτέλεσμα πολλές φορές τη μη πλήρη και αρμονική συνεργασία με τα άλλα Σώματα και Υπηρεσίες Ελέγχου και τη δυσχέρεια του συντονισμού του ελεγκτικού έργου, ενώ δημιουργούν μια σειρά παρενεργειών, όπως βραδύτητα των Επιθεωρήσεων και των ελέγχων και ανεπάρκεια ή αοριστία των πορισμάτων των εκθέσεων».

³⁷ Όπως χαρακτηριστικά έχει επισημάνει ο Ρ. Drucker «ό, τι δεν μπορείς να μετρήσεις, δεν μπορείς να το διοικήσεις».

Προς αυτή την κατεύθυνση και με στόχο την άμβλυνση των προβλημάτων που καταγράφηκαν παραπάνω προτείνονται:

Τυποποίηση ελέγχων - Εγχειρίδιο Διενέργειας Ελέγχου. Προτείνεται η κατάρτιση ενός συνολικού εγχειριδίου ελέγχου για όλα τα Σώματα Ελέγχου και Επιθεώρησης της Δημόσιας Διοίκησης. Η ύπαρξη ενός εγχειριδίου διενέργειας ελέγχων θα συμβάλλει αποφασιστικά στην ομοιομορφη διενέργεια ελέγχων (από άποψη μεθόδων) και στη συγκρισιμότητα των ευρημάτων και συμπερασμάτων του ελέγχου. Εξάλλου, η διενέργεια ελέγχου με τη χρήση συγκεκριμένου προτύπου ελέγχου προσφέρει πολλαπλά οφέλη στη διαδικασία. Η ύπαρξη θεσμοθετημένων προτύπων ελέγχου διευκολύνει αρχικά το έργο των Επιθεωρητών, καθώς είναι σε θέση να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή ποια βήματα πρέπει να ολοκληρωθούν για την περάτωση ενός πλήρους και τεκμηριωμένου ελέγχου. Ακόμη, κατά τη διενέργεια του ελέγχου διασφαλίζεται ότι συλλέγονται αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία που είναι επαρκή, συναφή και ικανά να τεκμηριώσουν τα συμπεράσματα μιας έκθεσης ελέγχου. Η τυποποίηση της διαδικασίας και των σχετικών εγγράφων συμβάλλει ακόμα στη συγκρισιμότητα των ελέγχων που διενεργούνται τόσο από το ίδιο Σώμα Ελέγχου, όσο και από διαφορετικά Σώματα. Απαιτείται όμως τα πρότυπα αυτά να είναι προσαρμοσμένα και εξειδικευμένα ανά Ελεγκτικό Σώμα και ανά κατηγορία/φορέα ελέγχου.

Αντίστοιχα, απαιτείται και μια ανάλογη τυποποίηση των εκθέσεων ελέγχου που εκδίδονται από τα διάφορα Ελεγκτικά Σώματα για λόγους συγκρισιμότητας και πληρότητας. Η ομοιομορφία των εκθέσεων ελέγχου διασφαλίζει τη διαφάνεια κατά τη διερεύνηση μιας υπόθεσης, μέσω της συστηματικής αξιολόγησης και παρουσίασης των στοιχείων.

Στρατηγική και Πρόγραμμα Ελέγχου. Απαραίτητη είναι και η κατάρτιση στρατηγικής ελέγχου και προγράμματος ελέγχων· η στρατηγική ελέγχων αποτελεί ένα κείμενο που περιγράφει τον τρόπο επιλογής φορέων και υποθέσεων για τακτικό έλεγχο βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας επιλογής δείγματος. Βάσει της στρατηγικής ελέγχων συντάσσεται στη συνέχεια η έκθεση ελέγχου (που συνήθως είναι ετήσια και περιλαμβάνει τους φορείς που θα ελεγχθούν). Είναι προφανές ότι η μέθοδος αυτή διασφαλίζει ότι επιλέγεται ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα προς έλεγχο και ότι θα ελεγχθούν οι φορείς με την υψηλότερη πιθανότητα εμφάνισης προβλημάτων/παρανομιών. Τόσο, λοιπόν η στρατηγική όσο και το ετήσιο πρόγραμμα αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη λειτουργία ενός Ελεγκτικού Σώματος.

Κώδικας Δεοντολογίας. Στην ίδια λογική κρίνεται πολύ θετική και η ύπαρξη Κώδικα Δεοντολογίας Ελεγκτών, πέραν των γενικών προβλέψεων του νόμου περί εχεμύθειας. Ο Κώδικας Δεοντολογίας θέτει βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη δράση των ελεγκτών και εξειδικεύει κάθε μια από αυτές τις αρχές σε επιμέρους συμπεριφορές και δράσεις.

Χρήση Ο.Π.Σ. Αναγκαία είναι επίσης η υποστήριξη της διαδικασίας του ελέγχου μέσω ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων (ΟΠΣ), καθώς κατά κανόνα στο ΟΠΣ καταχωρούνται με αριθμό πρωτοκόλλου, ημερομηνία και περιεχόμενο εγγράφου όλα τα σχετικά έγγραφα, καθώς και οι ενέργειες του ελεγκτικού κλιμακίου. Με τη μέθοδο αυτή είναι πιο ευχερής η ανασκόπηση της πορείας του ελέγχου και πραγματοποιείται διασταύρωση με το έντυπο αρχείο. Επίσης, μέσω ειδικού λογισμικού, υπάρχει η δυνατότητα χρήσης μεθόδων ανάλυσης κινδύνου (risk analysis), ώστε οι έλεγχοι να επιλέγονται με κριτήρια κινδύνου παραβατικότητας των ελεγχόμενων.

Εναρμόνιση και αποσαφήνιση θεσμικού πλαισίου. Απαιτείται το θεσμικό πλαίσιο για όλα τα ελεγκτικά σώματα να συνταχθεί εκ νέου στη βάση εναρμόνισης των προβλέψεων και δημιουργίας συγκρίσιμων δομών και αρμοδιοτήτων. Η απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου θα συμβάλλει μέχρι ενός σημείου στην αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ των ελέγχων και στην ευχερέστερη κατανομή των ελέγχων. Ακόμη, θα διευκολύνει τόσο τα ελεγκτικά σώματα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους όσο και τους ελεγχόμενους φορείς, ώστε να κατανοήσουν τη δράση των Ελεγκτικών Σωμάτων και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους κατά τον έλεγχο.

Αξιοκρατική – διαφανής πρόσληψη Επιθεωρητών – Διαρκής εκπαίδευση και κατάρτιση

Οι Επιθεωρητές πρέπει να επιλέγονται με αυστηρά προκαθορισμένα κριτήρια (τυπικά προσόντα, προϋπηρεσία, σχετικοί διαγωνισμοί) και να εκπαιδεύονται τόσο πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους, όσο και σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η απόλυτη διαφάνεια οφείλει να χαρακτηρίζει οποιοδήποτε θέμα σχετικά με την επιλογή και την ιεραρχική εξέλιξη των Επιθεωρητών.

Προϋποθέσεις σύστασης ενός κοινού Ελεγκτικού Σώματος.

Έχει γίνει στο παρελθόν εκτενής συζήτηση προς στην κατεύθυνση σύστασης ενός ενιαίου σώματος επιθεωρητών με ευρείες αρμοδιότητες που θα κατανέμονται σε τομείς ελέγχου (π.χ. υπηρεσίες υγείας, διαχειριστικοί και οικονομικοί έλεγχοι, δημόσια έργα κ.α.) υπό την καθοδήγηση και το συντονισμό του Γ.Ε.Δ.Δ., ο οποίος και εκ του ιδρυτικού του νόμου διαθέτει συντονιστικές αρμοδιότητες επί του ελεγκτικού έργου. Τις αρμοδιότητες αυτές ο Γ.Ε.Δ.Δ. ασκεί μέσω της σύγκλησης μηνιαίως του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου (Σ.Ο.Ε.Ε.), το οποίο έχει τη μορφή συνάντησης μεταξύ των επικεφαλής ελεγκτικών σωμάτων της δημόσιας διοίκησης και περιλαμβάνει εξέταση θεμάτων του ελέγχου και υποβολή συστάσεων από τον Γ.Ε.Δ.Δ., αναφορικά με το ελεγκτικό έργο. Δεν υπάρχει όμως κάποιος συστηματικός τρόπος παρακολούθησης των διενεργούμενων ελέγχων ούτε έχει δημιουργηθεί ένας πιο μόνιμος διάυλος επικοινωνίας μεταξύ όλων των ελεγκτών. Το κενό αυτό μπορεί να καλύψει ο Γ.Ε.Δ.Δ. αναλαμβάνοντας πιο ενεργό ρόλο στην κατεύθυνση του συντονισμού. Προτείνεται για το σκοπό αυτό η ανάληψη από τον Γ.Ε.Δ.Δ. του ρόλου του επικεφαλής που θα

κατανέμει τους εκτάκτους ελέγχους, ανάλογα με το αντικείμενό τους, σε Ελεγκτικά Σώματα και θα επιθεωρεί όλα τα προγράμματα ελέγχου με στόχο την πληρότητα του ελεγκτικού έργου και την αποφυγή επικαλύψεων και διπλών ελέγχων.

Η ίδρυση ενός κοινού ελεγκτικού σώματος υπό τον Γ.Ε.Δ.Δ. αποτελεί και τη βασική πρόταση εργαστηρίου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της διαφάνειας που υποβλήθηκε κατά την ανταλλαγή προτάσεων μεταξύ των επικεφαλής Ελεγκτικών Σωμάτων και καταγράφεται στο (Κοζάρη, Ρουτζούνη, Δουλαδέρης, Ζήσης 2011, σελ.8.).

6.3. Η θέση του Σ.ΕΠ.Ε. στο πλαίσιο κοινού τρόπου λειτουργίας των Ελεγκτικών Σωμάτων.

Η εργασία είναι η δημιουργική δύναμη του ανθρώπου που κινεί, δίνει μορφές, αξιοποιεί την ύλη, μετασχηματίζει με το πνεύμα και τις σωματικές δυνάμεις τον κόσμο, παράγει αγαθά και παρέχει υπηρεσίες. Είναι η κινητήρια δύναμη που κάνει δυνατή την κοινωνική ζωή. Με τη βιομηχανική επανάσταση και τα νέα δεδομένα που δημιούργησε στην εργασία άρχισε η διαδικασία δημιουργίας του σύγχρονου εργατικού δικαίου³⁸ και των υπηρεσιών των επιφορτισμένων με την επιβολή της εφαρμογής του. κάτω απ' αυτές τις συνθήκες άρχισε να αναπτύσσεται το εργατικό δίκαιο και να αποτυπώνεται στα εθνικά συντάγματα και αργότερα στην κοινοτική νομοθεσία.

Γίνεται επομένως αντιληπτή η σπουδαιότητα της αποστολής των φορέων και υπηρεσιών που αναλαμβάνουν ως κύριο έργο τους να διαμορφώνουν το εργατικό δίκαιο και να επιμελούνται την εξασφάλιση της εφαρμογής του. Είναι χαρακτηριστική η δήλωση του επί μακρά σειρά ετών επικεφαλής της ΔΟΕ, Francis Blanchard «Νομοθεσία Εργασίας χωρίς επιθεώρηση είναι μια άσκηση στην ηθική, αλλά δεν αποτελεί δέσμευση κοινωνικής πειθαρχίας»³⁹.

Το Υπουργείο Εργασίας έχει μακρά ιστορική πορεία, η οποία είναι συνυφασμένη με την ιστορία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας. Το τελευταίο είναι το Ελεγκτικό Σώμα με την πλέον μακρά ιστορία στη χώρα μας. Η ιστορικότητα αυτή του Σώματος, ο βαθιά κοινωνικός του χαρακτήρας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (αρμοδιότητες ενημέρωσης, πρόληψης, συμφιλίωσης), το καθιστούν ιδιαίτερη περίπτωση Σώματος Επιθεώρησης.

³⁸ Πρώτα στην Αγγλία (1802), αργότερα στη Γερμανία (1839) και στη Γαλλία (1841).

³⁹ «Labour legislation without inspection is an exercise in ethics, but not a binding social discipline» βλ. Richthofen Von W. (2002), *Labour inspection: a guide to the profession*, Geneva, International Labour Office, σ.8.

Επιπλέον, η άρρηκτη σχέση του με το Υπουργείο Εργασίας –που αποτελεί τη φυσική του μήτρα- καθιστά αδύνατη την απόσπασή του από αυτό και την υπαγωγή του σε κάποιο ευρύτερο σχήμα Ελεγκτικών Σωμάτων υπό ενιαίο χαρακτήρα. Άλλωστε η ευρωπαϊκή εμπειρία (βλ. Πίνακα 1) καταδεικνύει ότι οι Επιθεωρήσεις Εργασίας υπάγονται κατά κανόνα στα αντίστοιχα Υπουργεία Εργασίας. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι το Σ.ΕΠ.Ε. δεν πρέπει να διατηρεί την αυτοτέλεια και την αυτονομία του ως Σώμα, αλλά παράλληλα και να ευθυγραμμίζεται με κοινές αρχές και κανόνες που οφείλουν να διέπουν τη λειτουργία των Ελεγκτικών Σωμάτων. Υπ’ αυτή την έννοια, το Σ.ΕΠ.Ε. εντασσόμενο πάντα στο Υπουργείο Εργασίας (του οποίου την εφαρμογή της πολιτικής ελέγχει) επιβάλλεται να μετέχει σε ένα κοινό Ελεγκτικό Σώμα υπό τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης -εφόσον αυτό συσταθεί- ή σε έναν κοινό κανονισμό λειτουργίας των Ελεγκτικών Σωμάτων.

Πρωτίστως, όμως, είναι ανάγκη το Σ.ΕΠ.Ε. να προχωρήσει σε μια λειτουργική δομική αναδιάρθρωση και απαραίτητα σε μία ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του, (επιθεωρητές ιδιαίτερα αυξημένων και συγκεκριμένων προσόντων, αυστηρή διαδικασία πιστοποίησης Επιθεωρητών, συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση), εξυγίανση από κρούσματα ή υπόνοιες διαφθοράς με τακτικούς και βασισμένους σε σύγχρονες μεθόδους εσωτερικούς ελέγχους, αξιοκρατικές τοποθετήσεις προϊσταμένων. Και βεβαίως είναι αδήριτη ανάγκη οι πολιτικές που υπηρετεί το Σ.ΕΠ.Ε. να ανακατευθυνθούν προς μία φιλοσοφία που θα επιτρέψει στο Σώμα να υψώσει καταρχήν ένα ανάχωμα στην απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων μέσα από το δίαυλο της πρόληψης, της κοινωνικής αρωγής, της συμφιλίωσης και σε τελευταίο και μόνο βαθμό –εφόσον τούτο κρίνεται απαραίτητο- της καταστολής. Οι προτάσεις του Ειδικού Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε στο πλαίσιο της διαβούλευσης κρίνονται ικανές να συμβάλλουν προς την επίτευξη όλων των παραπάνω ζητουμένων.

Τα Ελεγκτικά Σώματα ως θεματοφύλακες της ορθής εφαρμογής της Δημόσιας Πολιτικής, οφείλουν πρωτίστως τα ίδια να διέπονται κατά τη θεσμοθέτηση και λειτουργία τους από αρχές Δημόσιας Πολιτικής και όχι Πολιτικής (Δεκλερής, 1989). Επομένως, η όλη νομοθεσία και δράση τους θα πρέπει απαρέγκλιτα να επιζητά απαραίτητα το δημόσιο συμφέρον για την παρούσα και τις μελλοντικές γενεές και όχι την πρόσκαιρη αποδοχή, να έχει χαρακτήρα καταρχήν διεπιστημονικό (think globally – act locally) και ακολούθως πρακτικό, να χρησιμοποιεί μεθόδους καθαρής επιστημονικής μεθόδου και τεχνικής, παρά εντυπωσιασμού, να ενδιαφέρεται να επιτύχει την άριστη λύση και να επιμελείται μακροπρόθεσμων δημοσίων συμφερόντων, χωρίς να προσμετρά το πρόσκαιρο πολιτικό κόστος / ωφέλεια. Με αυτές τις προϋποθέσεις, τα Ελεγκτικά Σώματα και τα Σώματα Επιθεώρησης στην υπηρεσία της Δημόσιας Πολιτικής, μπορούν και επιβάλλεται να συμβάλουν στην αποτύπωση και άρθρωση ιδανικού συστήματος αξιών και την τελική μετατροπή των αξιών αυτών σε λειτουργικούς σκοπούς, στόχους και εντέλει θεσμούς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Βενετσανοπούλου Μ. (2014), *Κακοδιοίκηση και διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση. Ελεγκτικοί Μηχανισμοί*, Σάκκουλας, Αθήνα –Θεσσαλονίκη.

Βουρνάς Τ. (2005), *Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, Τόμος Β΄, Πατάκης, Αθήνα.

Βούρτσας Χ. (1998), *Υπουργοί Εργασίας της Ελλάδος*, Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος «Διοικητική Οργάνωση και Θεσμοί» της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γαλανοπούλου Χ. (2012), *Εργατικές Διαφορές*, Εισήγηση στο Πρόγραμμα Ειδικής Εκπαίδευσης Επιθεωρητών Σ.ΕΠ.Ε., Υπουργείο Εργασίας, Αθήνα.

Δαγτόγλου, Π. Δ. (2010), *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*, Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή.

Δαρζεντάς Ι. Ε. (1991) «Τα Μεγάλα Προβλήματα του Πειθαρχικού Δικαίου – Κριτική Εισαγωγή», *Ελληνική Δικαιοσύνη*, τχ. 32/1991, σσ 1199-1201.

Δεκλερής Μ. (1989), «Η Συστημική Σχεδίαση της Δημόσιας Πολιτικής» στο Δεκλερή Μ. (επιμ.) *Διοίκηση Συστημάτων*, Σάκκουλας, Αθήνα, σσ 21-142.

Δενδρινός Ι.- Πάλλα Σ.- Δεμοίρου Η.- Παπαμιχαήλ Γ. (2015), *Έκθεση Αξιολόγησης-Αποτίμησης του Επιμορφωτικού Προγράμματος «Επιμόρφωση Κοινωνικών Επιθεωρητών Εργασίας, Υπαλλήλων ΣΕΠΕ, σε θέματα Ισότητας των Φύλων»*, Υπόεργο: «Σχεδιασμός και Αποτίμηση Ειδικών Προγραμμάτων Κατάρτισης Ανθρώπινου Δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» (Κωδ. ΟΠΣ 365168), Ε.Κ.Δ.Δ.Α., Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Αθήνα.

Δενδρινός Ι.- Πάλλα Σ.- Δεμοίρου Η.- Παπαμιχαήλ Γ. (2015), *Έκθεση Αξιολόγησης-Αποτίμησης του Επιμορφωτικού Προγράμματος «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών για την επιμόρφωση Επιθεωρητών εργασιακών σχέσεων, σε θέματα ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση»*, Υπόεργο: «Σχεδιασμός και Αποτίμηση Ειδικών Προγραμμάτων Κατάρτισης Ανθρώπινου Δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» (Κωδ. ΟΠΣ 365168), Ε.Κ.Δ.Δ.Α., Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Αθήνα.

Καζά Α. (2008), *Ο ρόλος των κοινωνικών επιθεωρητών στην εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας*, Διπλωματική εργασία, ΠΜΣ «Δίκαιο & Ευρωπαϊκή Ενοποίηση», Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Καζάκος Α. Ζερδελής Δ., Δούκα Β., (2012), *Εργατική Νομοθεσία – Βασικά Νομοθετήματα*, Σάκκουλας, Αθήνα.

Καρατζάς Χ. (2007), *Κωδικοποίηση Βασικών Διατάξεων Εργατικής Νομοθεσίας*, Τόμοι Α΄ και Β΄, Εκδόσεις ΠΠΜ, Αθήνα.

Κασάπογλου Ε. (2010), *Ανασχεδιασμός Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας*, Τελική Εργασία, Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής, Κ΄ Εκπ/κή Σειρά, ΕΣΔΔΑ, Αθήνα.

Κατσάγγελου Ε. (2014), *Συγκριτική εξέταση ελεγκτικής διαδικασίας (θεσμικό πλαίσιο, πρακτική) των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Ανάδειξη προβλημάτων και*

καλών πρακτικών. Προτάσεις για βελτίωση του ελεγκτικού έργου, Τελική Εργασία, Τμήμα Διοίκησης και Οικονομικής Διαχείρισης, ΚΒ' Εκπ/κή Σειρά, ΕΣΔΔΑ, Αθήνα.

Κοντιάδης Ξ. (1997), *Όψεις αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη*, Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή.

Κοντιάδης Ξ. (1997), *Η Κοινωνική Διοίκηση στην Ελλάδα*, Σάκκουλας, Αθήνα - Κομοτηνή

Κορώνης Σπ. (1944), *Η εργατική πολιτική των ετών 1909-1918*, Παπαζήσης, Αθήνα.

Κουλούρης, Ν. Δ., (2001), «Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές» στο Επ. Σπηλιωτόπουλος και Αντ. Μακρυδημήτρης (επιμ.), *Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*, Σάκκουλας, Αθήνα, σσ 104-126.

Κουτσούκης Κ.- Σκλιάς Π. (επιμ.) (2005), *Διαφθορά και σκάνδαλα στη δημόσια διοίκηση και την πολιτική*, Σιδέρης, Αθήνα.

Λαναράς, Κ. (2011), *Νομοθεσία Εργατική και Ασφαλιστική – Εφαρμογή – Νομολογία – Ερμηνεία*, Σάκκουλας, Αθήνα.

Ληξουριώτης Ι. (επιμ.) (2005), *Εργατική Νομοθεσία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Λιάκος Α. (2003), *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα.

Λιαπίκου Ε. (2011), *Οι Ανεξάρτητες Αρχές ενόψει της Διάκρισης Κράτους – Κοινωνίας*, Εργασία, Σχολή ΝΟΠΣ, Τμήμα Νομικής, ΕΚΠΑ, Αθήνα.

Λύτρας, Σ. (1989), *Το Πειθαρχικό Φαινόμενο στο Σύγχρονο Ελληνικό Δημόσιο Δίκαιο*, Σάκκουλας Αθήνα – Κομοτηνή.

Μακρυδημήτρης Α. (1989), «Η Στοχοθεσία στα πλαίσια της Διοικητικής Θεωρίας» στο Δεκλερή Μ. (επιμ.) *Διοίκηση Συστημάτων*, Σάκκουλας, Αθήνα, σσ 211-340.

Μακρυδημήτρης Α. (1999), *Διοίκηση και Κοινωνία*, Θεμέλιο, Αθήνα.

Μάρκοβιτς Ι., Δουλαδέρης Ν., Ελευθεριάδης Π. (2010), «Η καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς – Ελεγκτικοί Μηχανισμοί», Ε.Κ.Δ.Δ.Α. – ΙΝ.ΕΠ., Αθήνα.

Μπέσιλα-Μακρίδη, Ε. (2001), *Ο Έλεγχος της Δημόσιας Διοίκησης από το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

Μπέσιλα-Μακρίδη Ε. (2004), *Ο Έλεγχος της Διοίκησης - Το Δικαίωμα της Αναφοράς στις Αρχές, Οι Ανεξάρτητες Αρχές (Ν.3051/2002) & ο Συνήγορος του Πολίτη*, τόμος Α', Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.

Μπέσιλα-Μακρίδη, Ε. (2006), *Ο Έλεγχος της Διοίκησης - Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου*, τόμος Β', Αθήνα –Θεσ/νικη Σάκκουλας

Ντανάς Δ. (2011), *Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί της Δημόσιας Διοίκησης και το Πειθαρχικό Δίκαιο: παρόν και μέλλον*, Τελική Εργασία, Τμήμα Γενικής Διοίκησης, ΚΑ' Εκπ/κή Σειρά, Ε.Σ.Δ.Δ., Αθήνα.

Πάντζος Ε. Σωπάσης Ι. (2011), *Επίκαιρα Εργατικά και Ασφαλιστικά Θέματα*, KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη.

Πάντζος Ε. (2012), *Έργο και Αρμοδιότητες Σ.ΕΠ.Ε.- Ελεγκτική και Υποστηρικτική Δράση*, Εκπαιδευτικές Σημειώσεις στο πλαίσιο Ειδικής Εκπαίδευσης Επιθεωρητών Σ.ΕΠ.Ε., Υπουργείο Εργασίας, Αθήνα.

Πάντζος Ε. (2016), «Το ΣΕΟΜ ως μέσο ελέγχου από το Σ.ΕΠ.Ε.», EPSILON, Ειδικό Εργατικό ένθετο, τχ Φεβρουαρίου 2016, σσ 207-221.

Παπαγιάννης Δ. (2007), *Εισαγωγή στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, Β΄ έκδοση, Σάκκουλας, Αθήνα.

Πλυμάκης Σ. – Χριστόπουλος Λ. (2011), «Γραφειοκρατική απλούστευση και ανταγωνιστικότητα: κριτική αξιολόγηση της ελληνικής εμπειρίας μείωσης των διοικητικών βαρών» στο Μακρυδημήτρη Α.– Σαματά Μ. –Μαρούδα Λ. - Πραβίτα Μ.Η. (επιμ.) *Διοίκηση και Δημοκρατία: Ποιότητα, Αποτελεσματικότητα, Νομιμοποίηση*, 3ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σσ 301-329.

Ράικος, Γ.Δ. (2006), *Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά από την Σκοπιά του Διοικητικού Δικαίου*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

Ρακιντζής Λ. (2007), *Εγχειρίδιο Ελέγχου για τα Ελεγκτικά Σώματα και τις Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου*, Γ.Ε.Δ.Δ., ΕΠ. «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» ΥΠ.Ε.Δ.Δ.Α., Αθήνα.

Σπανού Κ. (2010), «Αδυναμία αυτοδιόρθωσης. Παράγοντες υπονόμησης των ορθολογιστικών παρεμβάσεων» στο *Δημόσιες πολιτικές στην Ελλάδα. Όψεις και αντιφάσεις* (συλλογικό), Παπαζήση, Αθήνα, σσ 285-317.

Σπηλιωτόπουλος Ε. - Χρυσανθάκης Χ. (2007), *Βασικοί Θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου*, 7η έκδοση, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή.

Σπηλιωτόπουλος Επ. (2001), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*. Τόμος 1ος, 11η Εκδ., Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή.

Σπυρόπουλος Γ. (1996), «Υπαγωγή των επιθεωρήσεων εργασίας στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση: Ένα σοβαρό πολιτικό και κοινωνικό σφάλμα» στο ΕΕργΔ, 55, 1135 επ.

Σπυρόπουλος, Φ. Κ. (2006), *Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο*, Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή.

Τάχος Α. Ι. (2008), *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, 9η έκδοση, Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη:

Φυτράκης Ε. (2010), *Τα Ελεγκτικά Σώματα της Διοίκησης*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Χρυσανθάκης Χ. (2005), «Η αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης υπό το φως του διοικητικού ελέγχου», Εισήγηση στο Ειδικό Διεθνές Σεμινάριο για τα Σώματα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, με θέμα: *Η τεχνική υποστήριξη των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου για την πρόληψη της διαφθοράς και την προστασία της ορθολογιστικής διαχείρισης των κοινοτικών πόρων. Προτυποποίηση της μεθοδολογίας εσωτερικού ελέγχου που διοργανώθηκε από το Ε.Κ.Δ.Δ. σε συνεργασία με το Γραφείο του Γ.Ε.Δ.Δ., Αθήνα, Οκτώβριος 2005.*

B. ΞΕΝΗ

Bell, J. (1993), *Doing your Research Project*, Buckingham: Open University Press.

Blaikie, N. (2000), *Designing Social Research - The Logic of Anticipation*, Cambridge: Polity Press in assoc. with Blackwell Publishers Ltd.

Blanc, F. (2012), *Inspections Reforms: Why, How and With What Results*, Report on OECD Workshop on Regulatory Enforcement and Inspections Hosted by the Israeli Government 29-30 October 2012, Jerusalem.

Churchill, A. G. and Iacobucci, D. (2005), *Marketing Research Methodological Foundations*, 9th Ed. , South-Western Thomson Corporation.

Clarke, Al. (1999), *Evaluation Research - An Introduction to Principles, Methods and Practice*, London: SAGE Publications.

Czaja, R. and Blair, J. (1996), *Designing Surveys - A Guide to Decisions and Procedures*, Thousands Oaks: Pine Forge Press.

Drucker, P. (1964), *Managing for results*, Harper & Row, New York.

Gunningham N. & Johnstone R (2003), *Regulating Workplace Safety: System and Sanctions*, Oxford University Press, New York.

Hood, C- James, O- Jones, G-Scott, C-Travers, T, (1999), *Regulation Inside Government Waste-Watchers, Quality Police, and Sleazebusters*, Oxford.

Power, M, (1994), *The Audit Explosion*, Demos, London.

Richthofen Von W. (2002), *Labour Inpection: A Guide to the Profession*, Geneva, International Labour Office.

Williamson, J. B., Karp, D. A., Dalphin, J. R. (1997), *The Research Craft – An Introduction to Social Science Methods*, Boston – Toronto: Little, Brown and Company NOMOΘΕΣΙΑ

European Commission, 2012, *Compendium of the public internal control systems in the EU Member States*, Luxembourg. European Court of Auditors, 2011.

Eurofound (2013), *Tacking Undeclared Work in 27 European Union Member States and Norway: approaches and measures since 2008*, Δουβλίνο, Eurofound.

Court Audit Policies and Standards, Luxembourg. Guillaume, H., Colin, N., 2008, *Rapport de la Mission de comparaisons internationales relative à l'audit et l'évaluation dans les administrations de cinq pays de l'OCDE et de la Commission européenne*, Inspection générale des finances, France.

Williams C., Δημητριάδη Σ., Πάτρα Ε. (2016), *Διαγνωστική Έκθεση για την αδήλωτη εργασία στην Ελλάδα*, European Commission, ILO.

Π Η Γ Ε Σ

Α. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ν.ΔΚΘ (4029) /1912 «Περί εργασίας γυναικών και ανηλίκων» (ΦΕΚ 46/Α' /7.2.1912).

Ν.281/1914 «Περί σωματείων» (ΦΕΚ 171/Α' /25-6-1914).

Ν.551/1914 «Περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων», ο οποίος κωδικοποιήθηκε με το Β.Δ. της 24.7/25.8.1920 «Περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ' ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων» (ΦΕΚ 191/Α' /25-8-1920)

Ν.2112/1920 «Περί υποχρεωτικής καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων, και Β.Δ. 16/18 Ιουλίου 1920 «Περί επεκτάσεως του Ν.2112/1920 περί καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας των ιδιωτικών υπαλλήλων» και επί των εργατών, τεχνιτών και υπηρετών.

Ν.2269/1920 «Περί κυρώσεως της διεθνούς συμβάσεως της Ουασιγκτόνος περί περιορισμού των ωρών εργασίας εν ταις βιομηχανικαίς επιχειρήσεσιν εις οκτώ καθ' ημέραν και 48 καθ' εβδομάδα» (ΦΕΚ 145/Α' /1920).

Ν.2271/1920 «Περί κυρώσεως της διεθνούς συνδιασκέψεως εργασίας της Ουασιγκτόνος περί καθορισμού κατωτάτου ορίου ηλικίας των ανηλίκων εις τας βιομηχανικάς εργασίας».

Ν. ΓπΛΔ, ιατρικής επιθεωρήσεως και εφοδιασμού δι' ατομικών βιβλιαρίων υγείας (Δ)μα 18-1-30.

Ν.4558/1930 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του νόμου 2112 "περί υποχρεωτικής καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων» (ΦΕΚ 124/Α' / 26-4-1930).

Ν.4705/1930 «Περί τροποποιήσεως του Β.Δ. «περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων, ως και του νόμου ΒΩΜΑ περί ταμείου μεταλλευτών και των τροποποιησάντων αυτόν μεταγενέστερων νόμων και διαταγμάτων» (ΦΕΚ 160/Α' /24-5-1930).

Ν.5241/1931 «Περί αυθεντικής ερμηνείας του άρθρου 1 παρ. 2 του νόμου 4705 «περί τροποποιήσεως του Β.Δ. «περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων κλπ» (ΦΕΚ 267/Α' /11-8-1931).

Α.Ν. 1935 «Περί συστάσεως Υπουργείου Εργασίας» (ΦΕΚ 465/τΑ/14-10-1935)

Ν. 3249/1955 «Περί κυρώσεως της υπ αριθ. 81 Διεθνούς Συμβάσεως «περί επιθεωρήσεως εργασίας εις την Βιομηχανίαν και το Εμπόριον» (ΦΕΚ 139/Α' /2-6-1955).

Ν.1264/1982 «Για τον εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων» (ΦΕΚ 79/Α' /01.07.1982)

Ν.1767/1988 «Συμβούλια εργαζομένων και άλλες εργατικές διατάξεις – Κύρωση της 135 διεθνούς σύμβασης εργασίας» (ΦΕΚ 63/Α' /06.04.1988).

- N.1876/1990 «Ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 27/Α'/8.3.1990).
- N.2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 90/Α'/13-6-1994).
- N. 2224/1994, «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οργάνωσης Υπουργείου Εργασίας και των εποπτευόμενων από αυτό νομικών προσώπων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 112/Α/06.07.1994).
- N.2434/1996, «Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 188/Α'/11-7-1996).
- N.3762/2009 «Αναδιοργάνωση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), ρύθμιση θεμάτων Οργανισμών εποπτευόμενων από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 75/Α'/15-5-2009).
- N.3896/2010, «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5^{ης} Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ 207/Α'/8.12.2010).
- N.3899/2010 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (ΦΕΚ 212/Α'/17.12.2010).
- N.3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 170/Α'/2011).
- N.4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του Ν.4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (ΦΕΚ 222/Α'/12.11.2012.).
- N.4144/2013 «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» (ΦΕΚ 88/Α'/18-4-2013).
- Β.Δ. 14 Σεπτεμβρίου 1912.
- Β.Δ. 16/18 Ιουλίου 1920 «Περί επεκτάσεως του ν. 2112/1920 περί καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας των ιδιωτικών υπαλλήλων» και επί των εργατών, τεχνιτών και υπηρετών.
- Β.Δ. 24.7./21.8.1920 «Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον των νόμων περί πληρωμής των ημερομισθίων των εργατών κ.λ.π.»
- N.Δ. 2954/1954 «Περί Οργάνωσης Επιθεώρησης Εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας».
- Π.Δ. 368/1989 «Οργανισμός του Υπουργείου Εργασίας» (Α/163).
- Π.Δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» (Α/247.)

Π.Δ. 240/2006 «Περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων», σύμφωνα με την Οδηγία 2002/14/ΕΚ της 11.03.2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕL 80/23.03.2012) (ΦΕΚ 252/Α/16.11.2006)

Π.Δ. 113/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» (Α/180).

Π.Ν.Π. «Ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων αρμοδιότητας των Υπουργείων Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης και του Υπουργού Επικρατείας», (Φ.Ε.Κ. 256/31.12.2012)

Εισηγητική Έκθεση – Ειδική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Μέτρα Πολιτικής για την απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση», Αθήνα, 11-7-96

ΚΥΑ 4691/1491/23.3.2012 Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης «Καθορισμός των ποσοστών που εισπράττονται ως έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού, όταν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 και της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του Ν. 3996/2011» (ΦΕΚ 1106/Β/2012).

Απόφαση Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας «Ρύθμιση θεμάτων υποχρεωτικής ειδικής εκπαίδευσης υποψήφιων Επιθεωρητών Εργασίας και θεμάτων εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης του προσωπικού του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.)» (ΦΕΚ1179/Β΄/10-4-2012).

Απόφαση υπ' αριθμ. 27397/122/19.8.2013 Υπουργού Εργασίας «Επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις ευθέως αποδεικνυόμενες παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, κατά δέσμια αρμοδιότητα του Επιθεωρητή Εργασίας» (ΦΕΚ 2062/Β΄/23-8-2013).

Απόφαση υπ' αριθμ. οικ. 34331/Δ9.8920 Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Απλούστευση διαδικασιών Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.ΕΠ.Ε (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ)» (ΦΕΚ 2458/Β΄/10-8-2016).

Διοικ. Πρωτ. Λάρισας (Γ΄Τμ. –Μονομελές) Απόφαση 153/4.3.2016 Ακύρωση πράξης επιβολής προστίμου Σ.ΕΠ.Ε. για αδήλωτο εργαζόμενο.

Έργο «Απλούστευση των Διαδικασιών του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.)» (2015), Συγχρηματοδοτούμενο από Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Β. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Συνήγορος του Πολίτη, Ετήσιες Εκθέσεις

Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, Εκθέσεις Πεπραγμένων ετών 2011, 2012, 2013

Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, Εκθέσεις Επιχειρησιακού Σχεδίου «ΑΡΤΕΜΙΣ» για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, 2013-2015

Υπουργείο Εργασίας (1936), Εκθέσεις και πεπραγμένα Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας επί της εφαρμογής των εργατικών νόμων και των συνθηκών εργασίας εν Ελλάδι κατά το 1934, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (1998), *Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας*, Τόμος Α΄, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Έγγραφο υπ' αριθμ. 624/7-6-2016 του Ειδικού Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε. προς τον Γεν. Γραμματέα του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α.

Κοζάρη Α. -Ρουτζούνη Ν.- Δουλαδέρης Ν.- Ζήσης Σ. (2011), «Ενίσχυση της Διαφάνειας - Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Έκθεση Πολιτικής, Συμπεράσματα και Προτάσεις.», Καινοτόμο Εργαστήριο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Αθήνα, Ιούλιος 2011.

Γ. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) / www.asep.gr

Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, *Αποστολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης*, www.gedd.gr

Διοικητικό Επιμελητήριο, *Τα Ελεγκτικά Σώματα της Διοίκησης* / www.dee.gr

Συνήγορος του Πολίτη (Σ.Τπ.) / www.synigoros.gr

Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης. / www.seedd.gr

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων / www.ministryofjustice.gr

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης / www.ypakp.gr

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής / www.yen.gr

Υπουργείο Οικονομικών / www.minfin.gr

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας / www.yreka.gr

Υπουργείο Υγείας / www.moh.gov.gr

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων / www.yme.gr

Πασσάς Α. - Τσέκος Θ. (2007), «Ένα σύγχρονο ελληνικό κράτος με ευρωπαϊκή προοπτική» άρθρο διαθέσιμο στο <http://publicpolicies.blogspot.gr/>

Τσέκος Θ. (2011), «Στοιχεία μιας προοδευτικής πολιτικής για τη Δημόσια Διοίκηση» άρθρο διαθέσιμο στο <http://publicpolicies.blogspot.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΝΑΚΕΣ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1
Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΟΚΤΩ (8) ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΧΩΡΕΣ
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΧΩΡΑ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ
ΓΑΛΛΙΑ	<p>Διυπουργικός: Υπουργεία Εργασίας, Γεωργίας και Μεταφορών.</p> <p>Κύρια αρμοδιότητα στο Υπουργείο Εργασίας που επιβλέπει τις συνθήκες εργασίας στους περισσότερους κλάδους της βιομηχανίας και του εμπορίου.</p>	<p>Τα νομαρχιακά γραφεία ομαδοποιούνται σε 22 περιφέρειες.</p> <p>Η δράση των περιφερειακών επιθεωρήσεων συντονίζεται από την υπαγόμενη στο Υπουργείο Εργασίας, Γενική Επιθεώρηση Κοινωνικών Υποθέσεων, ενώ συμβουλευτικές αρμοδιότητες έχει το Ανώτερο Συμβούλιο Πρόληψης Επαγγελματικών Κινδύνων (τριμερούς σύνθεσης).</p>
ΙΣΠΑΝΙΑ	Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	52 επαρχιακά γραφεία με προϊστάμενο Διευθυντή του Υπουργείου και υπό την εποπτεία του αρμόδιου για την Επιθεώρηση Υφυπουργού.
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	Ίδρυμα για τη Βελτίωση και την Επιθεώρηση των Συνθηκών Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	21 γραφεία και 10 δευτερεύοντα γραφεία κατανεμημένα σε τρεις περιφέρειες, των οποίων οι προϊστάμενοι διορίζονται από την κεντρική υπηρεσία.
ΒΕΛΓΙΟ	<p>Υπουργείο Εργασίας και Απασχόλησης</p> <p>(Η Επιθεώρηση είναι ανεξάρτητο όργανο στο οποίο προϊστάται ο Γενικός Επιθεωρητής)</p>	<p>Σε καθεμιά από τις 12 περιφέρειες λειτουργεί σώμα επιθεωρητών, που υπάγεται στο Γενικό Επιθεωρητή. Συμβουλευτική αρμοδιότητα στο πλαίσιο του Υπουργείου Εργασίας έχει το Συμβούλιο για την Ασφάλεια, την Υγεία και Βελτίωση των χώρων εργασίας (τριμερούς σύνθεσης).</p>
ΑΥΣΤΡΙΑ	Κεντρική Επιθεώρηση Εργασίας, όπου προϊστάται Γενικός Διευθυντής στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.	Σε καθένα από τα 19 γεωγραφικά διαμερίσματα λειτουργεί τοπική επιθεώρηση εργασίας, όπου προϊστάται διευθυντής ο οποίος αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή. Τα θέματα των Επιθεωρήσεων Εργασίας εξετάζονται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την προστασία των εργαζομένων (τριμερούς σύνθεσης), υπό την προεδρία του Γενικού Διευθυντή.

<p>ΔΑΝΙΑ</p>	<p>Υπουργείο Εργασίας (Η Επιθεώρηση Εργασίας συνιστά μία Κεντρική Διεύθυνση του Υπουργείου)</p>	<p>Περιφερειακές επιθεωρήσεις σε 14 περιφέρειες, όπου προϊστάται Επιθεωρητής Περιφέρειας, υπαγόμενος στο Γενικό Διευθυντή της κεντρικής διεύθυνσης. Συμβουλευτικές αρμοδιότητες έχει το Συμβούλιο Εργασιακού Περιβάλλοντος (διμερούς σύνθεσης).</p>
<p>ΑΓΓΛΙΑ</p>	<p>Υπουργείο Εργασίας (Εκτελεστική Υπηρεσία Υγείας και Ασφάλειας με επικεφαλής Γενικό Διευθυντή)</p>	<p>Ο Γενικός Διευθυντής επικουρούμενος από δύο αναπληρωτές προϊστάται της κεντρικής και των 7 Περιφερειακών Επιθεωρήσεων. Συμβουλευτικές αρμοδιότητες έχει η Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας στο Υπουργείο Εργασίας, ενώ οι ελεγκτικές αρμοδιότητες τοπικών αρχών οριοθετούνται και εναρμονίζονται με τις υπόλοιπες υπηρεσίες.</p>

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΑΔΗΛΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Απόφαση υπ' αριθμ. 27397/122/19-8-2013 Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας «Επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις ευθέως αποδεικνυόμενες παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, κατά δέσμια αρμοδιότητα του Επιθεωρητή Εργασίας» (ΦΕΚ 997/Β'/24.4.2013).

	Μισθός	Επί μήνες εργασίας	Επιβαλλόμενο πρόστιμο
Για αδήλωτο υπάλληλο ηλικίας άνω των 25 ετών	586,08 €	18	10.549,44 €
Για αδήλωτο υπάλληλο ηλικίας κάτω των 25 ετών	510,95 €	18	9.197,10 €

	Ημερομίσθιο	Επί ημέρες εργασίας	Επιβαλλόμενο πρόστιμο
Για αδήλωτο εργατοτεχνίτη ηλικίας άνω των 25 ετών	26,18 €	403	10.550,54 €
Για αδήλωτο εργατοτεχνίτη ηλικίας κάτω των 25 ετών	22,83 €	403	9.200,49 €

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Οι διοικητικές κυρώσεις του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) ως έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού

Με την αριθ. 4691/1491/23.3.2012 (ΦΕΚ 1106/Β/2012) κοινή υπουργική απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης «Καθορισμός των ποσοστών που εισπράττονται ως έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού, όταν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 και της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του Ν. 3996/2011», τα ποσοστά που εισπράττονται ως έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού, όταν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 και της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του Ν.3996/2011 καθορίζονται ως εξής:

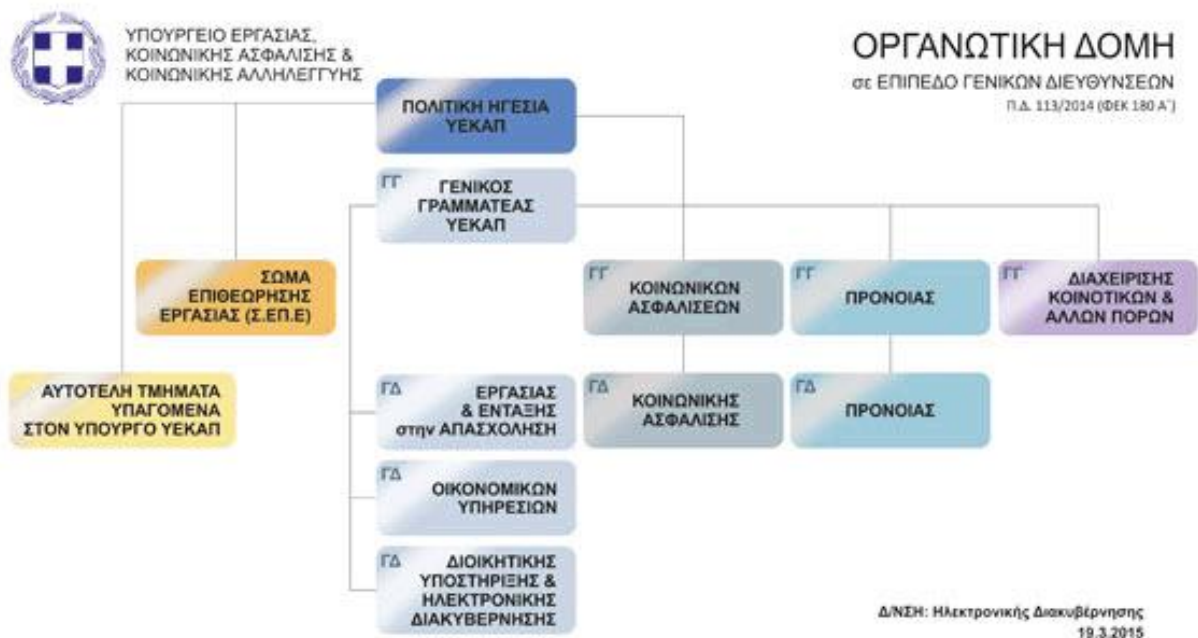
α) ποσοστό ύψους 40% εισπράττεται ως έσοδο του Τακτικού Προϋπολογισμού, στον ΚΑΕ 3739 «Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από δικαστήρια και δημόσιες γενικά αρχές».

β) ποσοστό ύψους 40% ως έσοδο στο Κ.Α. Εσόδων 3428 «Εσοδα καταργηθέντος Ειδικού Λογαριασμού Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας - Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας»³ και

γ) ποσοστό ύψους 20% ως έσοδο στο Κ.Α. Εσόδων 3714 «Ποσοστό 20% επί των προστίμων των αρ.24 και 26, παρ.3, περ. β' του Ν.3996/11 που επιβάλλει το Σ.ΕΠ.Ε. (αρ.14 Ν.3996/11)».

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

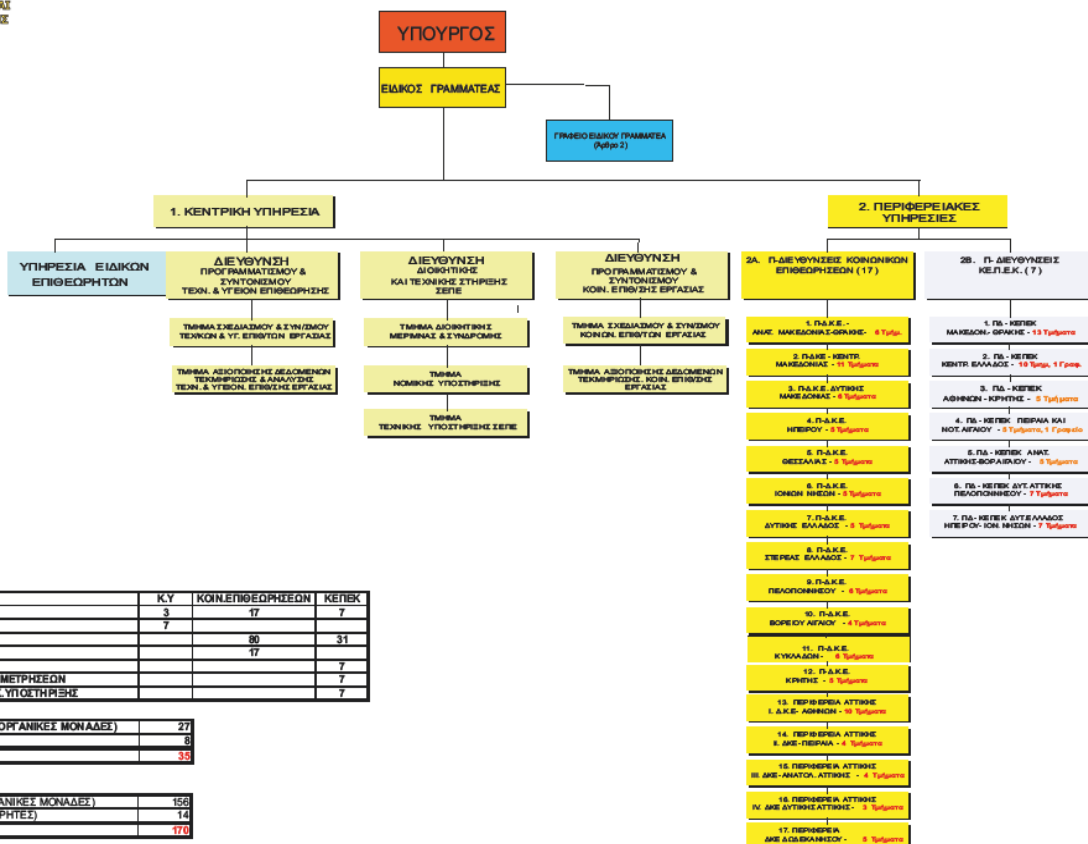

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ση Πληροφορικής
Δ/ση ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΔ 136/1999

	Κ.Υ	ΚΟΙΝ.ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	ΚΕΠΕΚ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	3	17	7
ΤΜΗΜΑΤΑ	7	80	31
ΓΡΑΦΕΙΑ		17	
ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΧ. & ΥΓΕΙΩΝ.ΕΠΙΘ.			7
ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒ. ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ			7
ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝ. ΕΝΗΜ. & ΔΙΟΙΚ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ			7

ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΣΕΠΕ (ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ)	27
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ	8
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ	35

ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΕΠΕ(ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ)	156
ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΕΣ ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ	14
ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΩΝ	170

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 6

ΘΕΣΕΙΣ Σ.ΕΠ.Ε ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν.3996/2011			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ & ΚΛΑΔΟΣ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ		
	ΚΑΛΥΜΜΕ ΝΕΣ	ΔΕΣΜΕΥΜΕΝ ΕΣ	ΚΕΝΕΣ ΛΟΓΩ ΠΑΡΑΙΤΗΣΕΩΝ
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	294	30	13
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	98	4	1
ΠΕ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	38	1	0
ΠΕ ΙΑΤΡΩΝ, ΙΑΤΡΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ, ΙΑΤΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	18	10	0
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1	2	0
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	17	5	0
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	79	3	0
ΤΕ ΥΓΕΙΑΣ	31	1	0
ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	0	1	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	86	15	17
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	14	1	1
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	0	2	0
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	28	13	1
ΣΥΝΟΛΑ	704	88	33
	825		

Οι υπηρετούντες στο Σ.ΕΠ.Ε. σήμερα ανέρχονται σε **777**, οι οποίοι αναλύονται ως εξής:

- **67** στην Κ.Υ.
- **430** στις Περιφερειακές Υπηρεσίες Εργασιακών Σχέσεων
- **280** στις Περιφερειακές Υπηρεσίες Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία

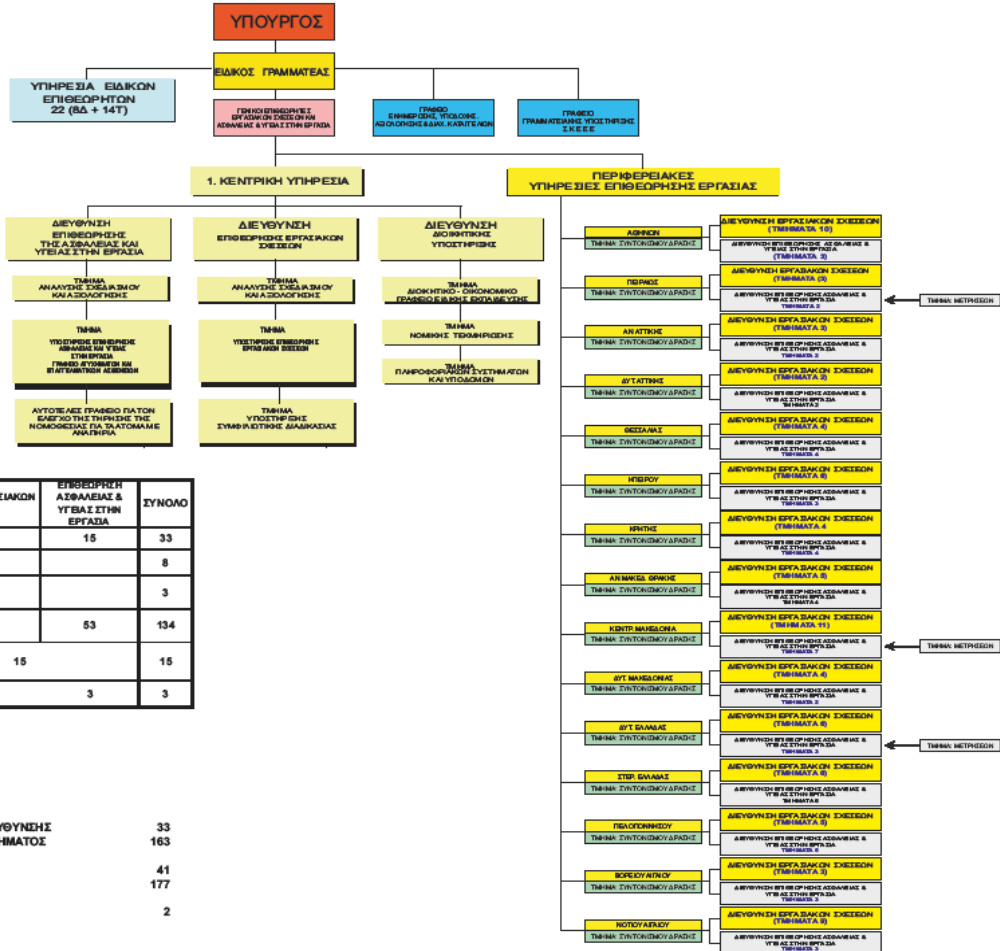
Σύνολο θέσεων: 898 (825 τακτικοί + 73 ΙΔΑΧ

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 Δ/νση Πληροφόρησης
 Δ/νση Οργάνωσης

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν.3996/2011

	Κ.Υ	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	3	15	15	33
ΤΜΗΜΑΤΑ	8			8
ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΓΡΑΦΕΙΑ	3			3
ΤΟΠΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ		81	53	134
ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ		15		15
ΔΡΑΣΗ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ			3	3

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΙΔ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ	
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΔΙΕΥΣΗΣ	8
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	14

ΣΥΝΟΛΟ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ 33
 ΣΥΝΟΛΟ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 163
 ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ 41
 ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ 177
 ΓΕΝΙΚΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 8

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται σε αντιστοιχία τα πιθανά προβλήματα κατά τον έλεγχο και οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Πηγή: Ρακιντζής Λ. (2007), *Εγχειρίδιο Ελέγχου για τα Ελεγκτικά Σώματα και τις Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου*, Γ.Ε.Δ.Δ., ΕΠ. «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» ΥΠ.Ε.Δ.Δ.Α., Αθήνα.

ΠΙΘΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ / ΠΙΘΑΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
Επιθετικότητα ελεγχόμενου	<ul style="list-style-type: none"> • Υπενθύμιση της υποστηρικτικής πλευρά του ελέγχου (υποδείξεις για τη βελτίωση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας) για αποπλισμό τυχόν κακής προδιάθεσης του ελεγχόμενου. • Επιβράβευση καλών πρακτικών για ανάπτυξη θετικής προσέγγισης του ελέγχου – επισήμανση των θετικών διαπιστώσεων κατά τον έλεγχο. • Αποφόρτιση της ατμόσφαιρας με θετική στάση προς τον ελεγχόμενο.
Ανταγωνιστική συμπεριφορά από πλευράς ελεγχόμενου	<ul style="list-style-type: none"> • Ανωτερότητα στη συμπεριφορά και ώριμη αντιμετώπιση. • Αποφυγή επίδειξης ισχύος. • Τα σχόλια δεν πρέπει να εκλαμβάνονται από τον Επιθεωρητή σε προσωπικό επίπεδο.
Δημιουργία / πρόκληση εκνευρισμού / διαπληκτισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Ψύχραιμη αντιμετώπιση. • Ισχύει η ίδια αντιμετώπιση με την περίπτωση της επιθετικότητας.
Χλευασμός / ειρωνικά σχόλια από άλλους υπαλλήλους ή και τον ίδιο τον ελεγχόμενο	<ul style="list-style-type: none"> • Ισχύει η ίδια αντιμετώπιση με την περίπτωση της επιθετικότητας. • Τα σχόλια αντιμετωπίζονται ουδέτερα και αποφεύγεται η προσωπική αντιπαλότητα.
Αμυντική στάση / παθητικότητα / έλλειψη συνεργασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική στάση, ανοιχτή διάθεση και προβολή του υποστηρικτικού ρόλου του ελέγχου, καθόσον η συμπεριφορά αυτή εκφράζει την άλλη πλευρά του χλευασμού και της επιθετικότητας και η παθητικότητα υποδεικνύει περιφρόνηση του Επιθεωρητή και του ελεγκτικού έργου. • Εστίαση στο θεσμικό πλαίσιο και τις διαδικασίες που προβλέπονται.
Εκφοβισμός του Επιθεωρητή από τον ελεγχόμενο	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπεριφορά που προβάλλει την ανεξαρτησία του συνεργείου ελέγχου. • Αναλυτική αναφορά τέτοιων συμπεριφορών στο Δελτίο Ελέγχου.
Κολακεία / πρόσκληση σε παροχή ανταλλάγματος για ίδιον όφελος	<ul style="list-style-type: none"> • Απόσταση από οποιουσδήποτε επηρεασμούς. • Ανάπτυξη από τα μέλη του συνεργείου ελέγχου υψηλής αυτογνωσίας. • Συμπεριφορά που προβάλλει την ανεξαρτησία του συνεργείου ελέγχου.
Οικειότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση αποστάσεων ασφαλείας από τον ελεγχόμενο. • Αποφυγή ανάπτυξης υπερβολικής οικειότητας. • Επίδειξη επαγγελματισμού στην αντιμετώπιση των καταστάσεων.
Κωλυσιεργία / καθυστερήσεις κατά την έναρξη του ελέγχου ή στην προσκόμιση των στοιχείων	<ul style="list-style-type: none"> • Καλός χρονοπρογραμματισμός το έργου. • Συνέπεια των Επιθεωρητών και ακριβής τήρηση του προγράμματος. • Σχεδιασμός εργαλείων παρακολούθησης της εξέλιξης του ελεγκτικού έργου (ιδιαίτερα για ελέγχους με μεγαλύτερο εύρος). • Υπενθύμιση των υπολειπόμενων ενεργειών. • Υπενθύμιση στον ελεγχόμενο των κυρώσεων που προβλέπονται σε περίπτωση παρακώλυσης του ελέγχου.
Μη προσκόμιση στοιχείων	<ul style="list-style-type: none"> • Υπενθύμιση στοιχείων που λείπουν. • Υπενθύμιση στον ελεγχόμενο των κυρώσεων που προβλέπονται για τη μη προσκόμιση στοιχείων.
Μη παραλαβή δελτίου ελέγχου	<ul style="list-style-type: none"> • Αποστέλλεται συστημένο και επί αποδείξει μέσω ταχυδρομείου ή • Αποστέλλεται με δικαστικό επιμελητή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Εγγραφο του Ειδικού Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε. με Α.Π. 624/7-6-2016 προς τον Γενικό Γραμματέα του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. , το οποίο αναρτήθηκε στη δικτυακή πύλη εσωτερικών διαβουλεύσεων του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΙΔΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσανίου 8
Τ.Κ.: 101 10 - Αθήνα
Telefax: 210 3748754
Τηλ.: 2131516 500
E-mail: gsepe@ypakp.gr

Αθήνα, 7 Ιουνίου 2016

Α.Π.: 624

ΠΡΟΣ:
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α.
και Ανδρέα Νεφελούδη

Σταδίου 29, 101 10 - Αθήνα

ΘΕΜΑ: Επαναξιολόγηση δομών Υπουργείου Εργασίας – Σ.ΕΠ.Ε.
ΣΧΕΤ.: Το με αριθμ. πρωτ. 478/6-5-2016 έγγραφό σας.

Σε εκτέλεση του παραπάνω σχετικού, σας παραθέτουμε προτάσεις, αναφορικά με το νέο πρότυπο λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε., καθώς και προτάσεις για τη βελτίωση της οργανωτικής του δομής, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του νέου λειτουργικού προτύπου.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΝΕΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Σ.ΕΠ.Ε.

Ο ρόλος του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, με την εξέλιξη και την τροπή των εργασιακών σχέσεων είναι πλέον και «παιδαγωγικός», καθώς καλείται να επιτελέσει και καθήκοντα διαμορφωτή εργασιακής συνείδησης που θα δώσει βαθιά ανάσα, ελπίδα και προοπτική στους αδύναμους εργαζόμενους και τους ανέργους, αλλά και στους φτωχοποιημένους μικρούς και μικρομεσαίους εργοδότες, υψώνοντας ένα ανάχωμα στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, μέσα από το δίαυλο της πρόληψης, της κοινωνικής αρωγής, της συμφιλίωσης και σε τελευταίο στάδιο, της καταστολής.

Προκειμένου ο ρόλος αυτός να επιτευχθεί, κρίνουμε απαραίτητη την εφαρμογή των παρακάτω θέσεων-προτάσεων:

- Στοχευμένοι ποιοτικοί και δειγματοληπτικοί έλεγχοι σε μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στοχευμένοι ποιοτικοί και συστηματικοί έλεγχοι σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, όπου σύμφωνα με τα στοιχεία του Σ.ΕΠ.Ε. διαπιστώνεται υψηλό ποσοστό αδήλωτης εργασίας και άλλων σοβαρών παραβάσεων.
- Διεξαγωγή συστηματικών ενημερωτικών ελέγχων, ιδίως σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με παροχή οδηγιών, συμβουλών, προτροπών, παραινέσεων, συστάσεων, υποδείξεων, προειδοποιήσεων και απαρέγκλιτη υποχρέωση διενέργειας άμεσων επανελέγχων, προκειμένου να αποφευχθεί ο βαθμός συμμόρφωσης των επιχειρήσεων στην εργατική νομοθεσία και να επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις.
- Εξορθολογισμός των προστίμων - Επιβολή προστίμων ανάλογα με τα κέρδη της επιχείρησης. Ειδικότερα, σχετικά με το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας, κατοχύρωση της διακριτικής ευχέρειας του εργοδότη για σύναψη σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με τον εργαζόμενο, αντί της καταβολής μέρους του προστίμου. -Παροχή κινήτρων στον εργοδότη για ασφάλιση των εργαζομένων.
- Ενδυνάμωση της συμφιλωτικής διαδικασίας, με σκοπό την προληπτική επίλυση των εργασιακών διαφορών και ριζική αναβάθμιση της διαδικασίας των εργατικών διαφορών με κατοχύρωση της δεσμευτικότητας της κρίσης του Επιθεωρητή, για εργοδότες και εργαζόμενους.
- Διενέργεια ελέγχων με μεικτά κλιμάκια Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, με τη σύμπραξη της Οικονομικής Αστυνομίας, του Σ.Δ.Ο.Ε. και του Ι.Κ.Α., καθώς και άλλων κατά περίπτωση ελεγκτικών φορέων.
- Αναβαθμισμένες υπηρεσίες προς όλους με την εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) του Σ.ΕΠ.Ε.
- Θεσμοθέτηση διεξαγωγής ελέγχων από Επιθεωρητές Εργασίας σε όμορους νομούς, διαφορετικούς από την έδρα της Υπηρεσίας τους, με σκοπό την αποφυγή φαινομένων μεροληψίας και την ενίσχυση της διαφάνειας και της φερεγγυότητας των ελέγχων.
- Υποχρέωση τακτικής εναλλαγής του προσωπικού (rotation) στις θέσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας και της φερεγγυότητας του Σώματος.

•

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ (Π.Δ. 113/14)

- Μη αποδοτική (εκ του αποτελέσματος) κατανομή, πανελλαδικά, των Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. (νευραλγικές περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος π.χ. βιομηχανικές ζώνες, τουριστικές και αγροτικές περιοχές στις οποίες δεν υπάρχουν Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε, προβλήματα πρόσβασης Επιθεωρητών σε διάφορες περιοχές, μεγάλη απόσταση τόπου μεταξύ τόπου διαμονής υπαλλήλων και Υπηρεσιών όπου υπηρετούν).
- Διάσπαση της ενιαίας λειτουργίας και συντονισμού του Σ.ΕΠ.Ε., αλλά και της ενότητας των Επιθεωρητών, λόγω της διάκρισης (διοικητικής και χωροταξικής) των Διευθύνσεων και Τμημάτων του Σ.ΕΠ.Ε. σε Εργασιακών Σχέσεων και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.
- Αδυναμία της -εκ των πραγμάτων- αναγκαίας συνεχούς και αδιάλειπτης νομικής συνδρομής των Επιθεωρητών και των Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε.

- Πολυδιάσπαση εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών, μεταξύ αρμόδιων Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε., με αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων στο ελεγκτικό έργο κυρίως του Σ.ΕΠ.Ε. (π.χ. μετακινήσεις Επιθεωρητών για έκτακτους ελέγχους).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Σ.ΕΠ.Ε.

- Ορθολογική κατανομή Διευθύνσεων και Τμημάτων πανελλαδικά, με στόχο την ισόρροπη κάλυψη όλης της επικράτειας
- Ενοποίηση των Διευθύνσεων Εργασιακών Σχέσεων και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, με την εφεξής λειτουργία τους ως κοινές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας και τη διοίκησή τους από Συμβούλια Διευθυντών (Team Work).
- Σύσταση γραφείου νομικής υποστήριξης του Σ.Ε.Π.Ε., με πάρεδρο του Ν.Σ.Κ., εντός του Υπουργείου Εργασίας και (μαχόμενο) εν ενεργεία δικηγόρο, προϋπηρεσίας τουλάχιστον πέντε (5) ετών.
- Σύσταση εξειδικευμένων Τμημάτων αποκλειστικά για θέματα Σ.ΕΠ.Ε. στις Διευθύνσεις Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού & Υπηρεσιών και Οικονομικής Διαχείρισης & Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, για την άμεση διεκπεραίωση των θεμάτων του Σ.ΕΠ.Ε. και τη στενότερη διασύνδεση της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Σ.ΕΠ.Ε.
- Πρόβλεψη και λειτουργία οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ των Ειδικών Επιθεωρητών και της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε., αλλά και μεταξύ των Ειδικών Επιθεωρητών και των αρμόδιων κατά τόπον Επιθεωρητών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση σοβαρών εργατικών διαφορών που χρήζουν της άμεσης στήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Η περαιτέρω εξειδίκευση των προτάσεων θα ολοκληρωθεί κατά την πρόοδο των εργασιών της Ομάδας Εργασίας για την επαναξιολόγηση των δομών των οργανικών μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. και του Σ.ΕΠ.Ε.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΣΟΥΚΟΣ